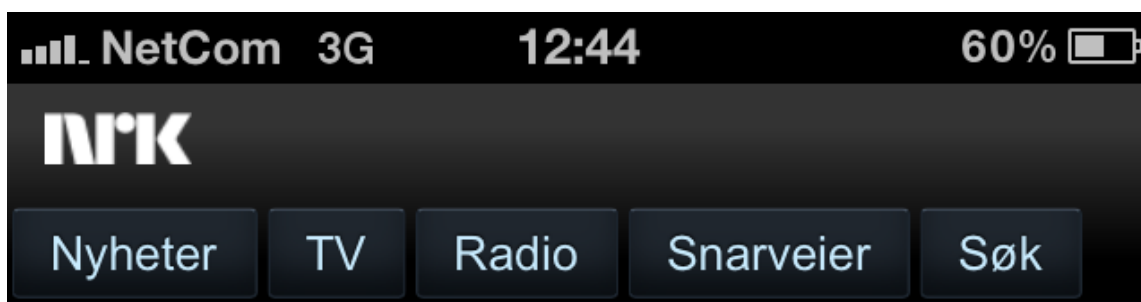

INNVANDRINGSMYTENE

OVERDRIVELSER ELLER HARDE FAKTA

Av

Journalistene David Vojislav Krekling og Kathrine Hammerstad
og **Utviklerne** Glen Imrie, Tom Halsør og Henrik Lied

Uten dem stopper Haram helt opp

– Å drive fabrikken her uten arbeidsinnvandrere, ville vært som å spille fotball med én mann utvist. [Les saken](#)

– Vi tåler ikke mer innvandring

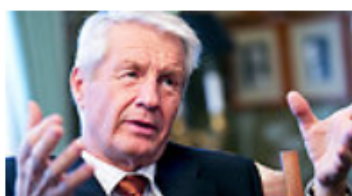
[▶ Les saken og se video](#)

Norsk økonomi er avhengig av mer innvandring

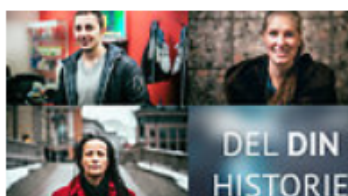
Halvparten tror ikke på innvandringsmyte

[Les saken](#)

Slår alarm om fremmedfrykt

[Les saken](#)

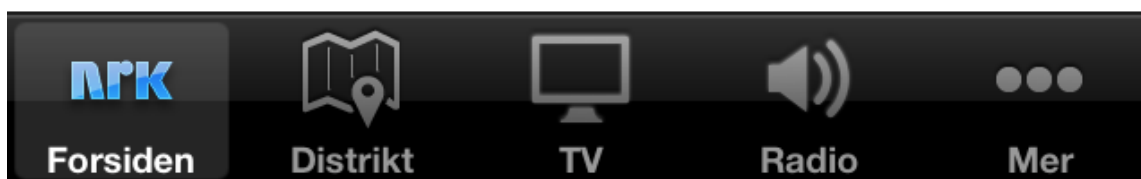
Innvandrere deler sine historier

[▶ Se video – og del din historie](#)

– Økonomien er ikke avhengig av innvandring

[Les saken](#)

Innholdsfortegnelse:

Kontaktinformasjon	4
Publiserte saker	4
Dette fikk vi frem	7
Slik jobbet vi med serien	7
Hvem skal ut?	9
Hvilke «fakta» får være med?	12
Disse snakket vi med	14
Dette leste vi	16
«Vanlige folk på trykk»	17
Avveininger rundt publisering	18
– Vi vil ikke være med	18
Dette taper du på «stram regi»	19
Erfaringer underveis	19
Takk til	20
Utskrifter av nettsakene	22

Kontaktinformasjon:

David Vojislav Krekling: Tel: +47 974 70 331, e-post: david.krekling@nrk.no.

Kathrine Hammerstad: Tel: +47 930 64 101, e-post: kathrine.hammerstad@nrk.no.

Glen Imrie: Tel: +47 918 57 772, e-post: glen.imrie@nrk.no.

Tom Halsør: Tel: +47 997 10 965, e-post: tom.halsor@nrk.no.

Henrik Lied: Tel: +47 404 55 897, e-post: henrik.lied@nrk.no.

Redaksjonens adresse: NRK Marienlyst, Bjørnstjerne Bjørnsonsplass 1, 0340 Oslo

Publiserte saker:

Nettserien består av 36 saker, mer enn 20 visualiseringer av data og en videovegg. Dette er i sin helhet samlet her:

<http://www.nrk.no/innvandringsmyter/>

(Etter at serien hadde stått på trykk la NRK om sitt malverk på nett. Det kan derfor forekomme at man får en feilmelding når man forsøker lenken. Dette løses ved å trykke F5.)

Disse sakene ble publisert på nett i forbindelse med serien:

3. mars: Oppspark

Slår fremmedfrykt-alarm i Europa (<http://www.nrk.no/1.10934240>)

4. mars: «Norge har gjort seg helt avhengig av mer innvandring»

NHO: – Vi er på grensen av det vi kan tåle av innvandring (<http://www.nrk.no/1.10934461>)

Ekspertene: – Økonomien er ikke avhengig av innvandring (<http://www.nrk.no/1.10934240>)

Uten innvandrere stopper Haram (<http://www.nrk.no/1.10932832>)

Tror ikke på innvandringsmyte (<http://www.nrk.no/1.10935294>)

Venstre vil slippe flere inn i varmen (<http://www.nrk.no/1.10935637>)

LO: Svensker presser ut norsk ungdom (<http://www.nrk.no/1.10935807>)

Her må vi ha flere innvandrere (<http://www.nrk.no/1.10934496>)

5. mars: «Integreringen i Norge er mislykket»

Dette er integreringsproblemet Norge ikke klarer å løse (<http://www.nrk.no/1.10935814>)

Integreringsekspert: – De norske virkemidlene har ikke truffet (<http://www.nrk.no/1.10935853>)

Dette er status for integrering i Norge (<http://www.nrk.no/1.10935927>)

Utdanning: Innvandrerbarn på fremmarsj (<http://www.nrk.no/1.10935989>)

Deltakelse: Egne innvandrernettverk og lite politikk (<http://www.nrk.no/1.10935968>)

Språk: Ni av ti fullfører norskurs innen fristen (<http://www.nrk.no/1.10935962>)

Økonomi: Mer utsatt for fattigdom (<http://www.nrk.no/1.10935978>)

Arbeid: Store forskjeller mellom grupper (<http://www.nrk.no/1.10936004>)

Mener integrering er mislykket (www.nrk.no/1.10936662)

– Derfor kan somalierne bli de «nye» vietnameserne (<http://www.nrk.no/1.10936059>)

«Ja, vi elsker svensker» (Kronikk) (<http://www.nrk.no/1.10936659>)

Velger prestisjeutdanninger – sliter med å få jobb (<http://www.nrk.no/1.10936293>)

6. mars: «Innvandringen vil gjøre nordmenn til minoritet i eget land»

Ekspert avliver Frp-myte: – Vi blir ikke minoritet i eget land (<http://www.nrk.no/1.10937380>)

– Innvandrere bydel er en utfordring for læringsmiljøet i skolen

(<http://www.nrk.no/1.10937337>)

Frp til Ap: Dere sprer løgner (<http://www.nrk.no/1.10937646>)

– Folk i grisgrendte strøk overvurderer innvandringen (<http://www.nrk.no/1.10937729>)

Lesernes svar om innvandringsbølgen (<http://www.nrk.no/1.10937984>)

Andelen muslimer blant innvandrere faller kraftig (<http://www.nrk.no/1.10938576>)

7. mars: «Innvandrerne er kriminelle og misbruker norske velferdsgoder»

Politimesteren i Oslo: – Problemet er utlendinger, ikke innvandrere

(<http://www.nrk.no/1.10938373>)

Disse innvandrerne er overrepresentert i krimstatistikken (<http://www.nrk.no/1.10938429>)

– Vi er en honningkrukke for utenlandske kriminelle (<http://www.nrk.no/1.10938958>)

Syv av ti mener innvandrere misbruker norske velferdsgoder (<http://www.nrk.no/1.10939521>)

Rumenske Vasili robbet nordmenn: – Dere får jo igjen på forsikringen

(<http://www.nrk.no/1.10939568>)

Tre av ti som får sosialhjelp har innvandrerbakgrunn (www.nrk.no/1.10938191)

8. mars: «Nordmenn er et åpent og inkluderende folkeferd»

– Rasismen som begrep finnes ikke i Norge. Det gjør rasismen

(<http://www.nrk.no/1.10939803>)

– Norge trenger en rasisme-debatt (<http://www.nrk.no/1.10940191>)

– Har fått ropt «Skal det ikke komme en nordmann» etter meg

(<http://www.nrk.no/1.10940130>)

9. mars: Oppsummering

«Får en knekk i identiteten min når jeg hører at innvandrere er til bry»

(<http://www.nrk.no/1.10941457>)

I tillegg kom:**Radio:**

Politisk kvarter P2:

4. mars: <http://radio.nrk.no/serie/politisk-kvarter/mnra37004413/04-03-2013>

6. mars: <http://radio.nrk.no/serie/politisk-kvarter/mnra37004613/06-03-2013>

Her og Nå:

4. mars: <http://radio.nrk.no/serie/her-og-naa-hovedsending/dmnh01004513/04-03-2013>

Dagsnytt 18:

7. mars: <http://tv.nrk.no/serie/dagsnytt-atten-tv/nnfa56030713/07-03-2013>

Nyhetsmorgen:

4. mars: <http://radio.nrk.no/serie/nyhetsmorgen/mnra36004413/04-03-2013#t=31m38s>

6. mars: <http://radio.nrk.no/serie/nyhetsmorgen/mnra36004613/06-03-2013#t=8m>

7. mars: <http://radio.nrk.no/serie/nyhetsmorgen/mnra36004713/07-03-2013#t=43m48s>

8. mars: <http://radio.nrk.no/serie/nyhetsmorgen/mnra36004813/08-03-2013#t=4m16s>

TV:

Dagsreveyen:

4. mars: <http://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/nnfa19030413/04-03-2013#t=9m20s>

6. mars: <http://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/nnfa19030613/06-03-2013#t=8m36s>

Dette fikk vi frem:

Innvandringsdebatten i Norge er preget av en fragmentert og polarisert debatt rundt enkeltstående utspill og offentliggjøring av enkeltstående statistikker eller forskningsrapporter. Resultatet er en oppstykket debatt som ofte handler om de «små tingene» fremfor det store bildet.

Gjennom serien «Innvandringsmytene – overdrivelser eller harde fakta» viste vi hvordan diskusjonen om enkeltsakene spiller inn i den store sammenhengen som debatten rundt norsk innvandring ofte ikke tar hensyn til.

Basert på at alle sider i debatten hevder å sitte med sannheten om temaet, var premisset for arbeidet at det skulle være mulig å finne en objektiv sannhet om de fem mest allmenngyldige påstandene i diskursen om norsk innvandring. Derfor skulle det også være mulig å se på påstandene og utstyre hver og en av dem med stampelet «bevist» eller «motbevist». Vi fant fort ut at det ikke finnes noen objektiv Sannhet med stor S når det gjelder innvandring. Alle fronter mener de har rett i innvandringsdebatten. Ved å se helhet istedenfor enkeltsak, viste vi at det ikke går an å ha rett. Det som teoretisk sett er riktig bak en forskers skrivebord i Oslo, er praktisk feil for en bedrift som er avhengig av arbeidsinnvandrere i Haram. Og vice versa.

Isteden klarte vi, gjennom nyskapende visualiseringer, et omfattende forskningsmaterieell og et stort antall statistikker, å gi en samlet fremstilling av de emnene som er styrende for debatten om innvandring. Emnene ble belyst fra flere sider og på en mer grundig måte enn det som har vært gjort tidligere i norsk presse. Det kanskje mest unike med serien, er at vi på én og samme dag og gjennom én og samme uke har vist at det er nettopp utgangspunktet til den teoretiske forskeren, samfunnsaktøren og enkeltpersonen som er styrende for standpunkt og oppfatning i innvandringsdebatten. Og at ingen av disse kan kalles for objektivt riktig.

Samtidig var vi nyskapende når det gjaldt hvilke stemmer som fikk slippe til i debatten, og hvor mye de fikk slippe til. Både gjennom å vise frem de enkeltmenneskene debatten i utgangspunktet dreier seg om, de fagfolkene som jobber med emnet, de deler av det offentlige Norge og de samfunnsaktørene i organisasjons- og næringslivet som berøres.

I sakene som ble publisert den uken serien gikk, hadde vi rundt 100 muntlige kilder på trykk. 40 av disse hadde flerkulturell bakgrunn og de fleste av disse var unike på den måten at de ikke var blant de kildene som vanligvis får slippe til i saker om innvandring. Vi laget også 22 visualiseringer av tallmateriale hentet fra en rekke statistikker og rapporter. I tillegg siterte vi et stort antall rapporter, undersøkelser og faglige artikler utover dette i de redaksjonelle sakene.

Slik jobbet vi med serien:

Den opprinnelige ideen til saken ble unnfanget nøyaktig klokken 13.40 den 8. mai 2012. Den kom i form av en e-post fra én av utviklerne bak prosjektet som hadde sett et nettrigg på en

canadisk nettside. Rippet tok for seg en kommende eldrebølge og behovet for økt innvandring i Canada. Han lurte på om vi ikke kunne gjøre dette «på norsk».

Svaret var umiddelbart ja.

Vi begynte å jobbe ut fra samme hypotese som den canadiske hjemmesiden, nemlig at eldrebølgen som er i ferd med å skylle innover landet kommer til å gi et fremtidig behov som forutsetter innvandring i en målestokk vi til nå ikke har sett i Norge.

Målet var fra begynnelsen av å lage en serie basert på følgende kriterier:

- a) Den skulle være allmenngyldig slik at «alle» intuitivt forstod konseptet/utgangspunktet for serien.
- b) Den måtte være så stram og gjennomarbeidet at vi holdt leserens interesse både på dag 1 og dag 6 (altså at leseren ikke skulle gå lei fordi sakene var uinteressante eller for like)
- c) Den skulle være nettdrevet og utnytte nettets unike mulighet for å gå i dybden, og muligheten til å kombinere tekst, visualiseringer, still- og levende bilder.
- d) Den skulle bryte med det som til da hadde vært tradisjon i NRK. Nettet skulle være den drivende plattformen og TV og radio skulle få ta del i enkeltsaker underveis.
- e) Den skulle ta mål av seg til å følge et godt gammelt lokaljournalistisk merke, at flest mulig «vanlige» folk skulle få komme til orde.

For å få frigjort tid til å jobbe med serien måtte vi forankre ideen i ledelsen i de tre avdelinger som måtte avsette folk; NRK.nos nyhetsredaksjon, økonomisk og politisk avdeling og frontdesken som har ansvar for utviklerne. Det krevet at vi jobbet med prosjektet ved siden av normal daglig produksjon for å få noe konkret vi kunne vise ledelsen. Dette for å sannsynliggjøre at det ville være vel anvendt tid å la oss jobbe med prosjektet på heltid.

Derfor begynte vi med å kartlegge mulige skriftlige og muntlige kilder som kunne avkrefte eller bekrefte hypotesen om eldrebølge og behov for innvandring. Vi gjennomførte også et kildemøte med Kristin Henriksen i SSB som vi fra før visste hadde mye kunnskap om området. Hun var til uvurderlig hjelp i denne første fasen, og hun var på vei ut i fødselspermisjon og derfor ikke «spillbar» til selve serien.

Under dette arbeidet gjorde vi tre erfaringer;

- 1) Det påstås (begrunnet og ubegrunnet) utrolig mye om innvandring i Norge i løpet av et normalår.
- 2) Debatten rundt innvandring er så polarisert, fastlåst og fri for håndfaste fakta at det noen ganger kan være vanskelig å delta.
- 3) Vi måtte forkaste den første hypotesen fordi den var vanskelig å konkretisere og ikke oppfylte våre krav til å kunne bære en serie. Den innledende researchen hadde dessuten vist oss at det kunne bli utfordrende å skaffe til veie det materialet vi trengte for å belyse tematikken tilfredsstillende.

I sannhetens navn skal det innrømmes at det satt langt inne å forkaste den opprinnelige hypotesen fordi vi til da, riktignok ved siden av annet arbeid, hadde hatt denne som utgangspunkt i en lengre periode.

Samtidig syntes vi at vi satt på «noe».

Derfor slapp vi ikke ideen om å lage en serie om innvandring slik utgangspunktet var. Det med bakgrunn i den innsikten vi hadde fått om norsk innvandring og innvandringsdebatt. Derfor begynte vi å se om vi kunne endre hypotesen.

Litt enkelt kan vi si at vi var tilbake til nullpunktet; **vi lager noe på innvandring.**

Det vi hadde bitt oss merke i når det gjaldt innvandring var, som nevnt over, at debatten virket å være preget av å være polarisert, være basert på en debatt rundt små enkelttemaer fremfor de store linjene rundt innvandring og innvandringspolitikk, og å være forunderlig lite faktabasert.

Ganske raskt formulerte vi et ønske om å undersøke om det var mulig å få bekreftet dette inntrykket, og konkret å ta tak i akkurat disse elementene som utgangspunkt for serien.

Ettersom vi denne gangen var «mellom hypoteser» bestemte vi oss for å gå bredere ut enn på den første hypotesen. Vi leste de artikler, statistikker og rapporter vi kom over når det gjaldt alle sider av innvandring, og vi tok kontakt med fagfolk i SSB, departementer, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Kontaktutvalget for innvandrerbefolkningen, universiteter og høyskoler etc. De vi var i kontakt med sa seg unisont enige i vårt inntrykk av innvandringsdebatten som polarisert og lite faktabasert der deltakerne satt med et sett oppfatninger om innvandring som ikke nødvendigvis stemmer.

Det begynte å ligne på noe håndfast å ta tak i, og for å konkretisere ytterligere bestemte vi oss for å se på ulike påstander om innvandring.

Én påstand per dag i én uke.

Da stod kalenderen på 27. september 2012.

Og alt arbeid så langt var gjort ved siden av vanlig nyhetsproduksjon og i vanlig turnus.

Hvem skal ut?

Neste skritt var å forankre serien hos ledelsen slik at vi fikk frigjort tid til å kunne jobbe med materien i en periode på heltid. Vi innkalte til et møte der vi fortalte hva vi allerede hadde kommet frem til, at vi ønsket å lage en serie om forskjellige påstander om innvandring, begrunnelsen for valget og hvilke premisser (nevnt over) vi ønsket skulle være styrende for serien. Her må tillegges at både daværende redaksjonelle leder for NRK.no Morten Stensland og daværende leder i Økonomisk og politisk avdeling Kyrre Nakkim allerede på forhånd hadde signalisert at de var positive til å lage omfattende saker/serier med nettet som primærplattform.

De ga oss to uker (begge journalistene fikk én uke sammen, og en av oss fikk to uker) til å spikre de fem påstandene som skulle behandles.

Det første vi gjorde, og det som tok mest tid i denne innledende perioden, var å begynne å samle påstander om innvandring. Her dukket den første utfordringen opp. For hva er egentlig en innvandrer?

Svaret på dette spørsmålet ville nødvendigvis legge føringer for hvilke rapporter og statistikker som skulle med i serien, og hvilke som ville falle utenfor.

Det ble fort klart at vi måtte bruke den samme definisjonen på en innvandrer og norskfødte med innvandrerforeldre som Statistisk Sentralbyrå (SSB). Dette fordi de fleste, for ikke å si alle, statistikker og vitenskapelige rapporter baserer seg på denne. Det ville være vanskelig å nå målet om å få en faglig forankret innvandringsserie dersom vi fravek denne definisjonen.

En annen utfordring som dukket opp tidlig i prosessen, var at innvandring er et veldig ladet tema. Det betød at også vi, journalistene som skulle jobbe med det, vil være farget av eget standpunkt i innsamlingen av påstandene. En innvandringsvennlig journalist vil ha større sannsynlighet for å legge vekt på å finne innvandringsvennlige påstander eller innvandringsfiendtlige påstander som er lett å tilbakevise.

For å omgå denne utfordringen bestemte vi oss igjen for å gå bredt ut og notere alle påstander om innvandring vi kunne finne eller komme på.

Vi gjennomførte nyhetsmeldinger, artikler og rapporter, og vi luftet problemstillingen for fagkilder, familie, venner og bekjente. Vi pløyde partiprogrammer og tok i bruk sosiale medier og blogger for å få en oversikt over hva folk var opptatt av når det gjaldt innvandring.

Det ble en liste på rundt 20 påstander innen alle sider av innvandringstemaet. Vi opprettet et google.docs-ark som alle involverte hadde tilgang til, der vi samlet all research, tips, informasjon om dokumenter og kilder under påstandene vi hadde kommet frem til. Tanken var å holde alt samlet fra første stund, for så å systematisere påstander og research etter hvert som strukturen ble klarere.

Vi diskuterte lenge hvordan vi skulle klare å kutte listen til de nødvendige fem påstandene som skulle danne utgangspunkt for serien vår. Utfordringen lå i to forutsetninger; at serien kun skulle gå over én uke, og at den derfor kun ville ta for seg fem påstander om et nesten uendelig stort tema.

Hvilke påstander som ble valgt ut til serien, var altså avgjørende for om vi ville «treffe planken». Påstandene måtte derfor velges med omhu, men hvordan velge fem påstander som er representative og som alle sider av debatten anerkjenner og mener favner essensen i diskusjonen?

De sentrale spørsmålene i den interne diskusjonen ble:

- a) Hvilke påstander mener vi er representative?
- b) Hva er det som gjør dem representative?
- c) Hvordan kan vi finne objektive kriterier for hvorfor vi velger én påstand fremfor en annen?

En åpenbar fallgrube var at ingen av journalistene som skulle jobbe med prosjektet er eksperter på innvandring, til tross for at vi begge har dekket enkeltstående saker som del av

det løpende nyhetsbildet slik alle journalister gjør fra tid til annen. Det betød at det var fare for at vi ville velge påstander som i utgangspunktet så ut som de var spektakulære og «lette å løse», uten at dette var representativt for innvandringsdebatten. Altså at det skulle bli stor ståhei om ingenting, og at de som engasjerer seg i debatten ikke klarte å identifisere seg med hverken påstand eller hvordan vi belyste den.

Løsningen ble å jobbe etter to parallelle løp.

Vi sendte hele listen på 20 påstander til forskjellige fagfolk innen feltet. Disse inkluderte én eller flere ved blant annet:

- Norsk institutt for by- og regionsforskning (NIBR)
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
- Fafo
- Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi (ISS) ved Universitetet i Oslo
- Statistisk sentralbyrå (SSB)
- Institutt for samfunnsforskning
- Frischsenteret
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Samtidig begynte vi også selv å kutte listen. For å klare dette hadde vi diskutert oss frem til to kriterier som skulle være utslagsgivende for utvelgelsen:

- a) At påstandene skulle være forankret i holdningsundersøkelser, forskning og/eller den løpende offentlige debatten rundt innvandring.
- b) At det måtte finnes statistikk og/eller rapporter som behandlet påstandene slik at de kunne belyses mer eller mindre objektivt.

Når dette var gjort sammenlignet vi vår utvelgelse med de råd og tips vi hadde fått fra fagfolkene. Vi kontaktet også flere av disse kildene for å få nye vurderinger, før vi gjorde vårt endelige utvalg.

Vi satt til slutt igjen med disse fire av de fem påstandene i serien:

- 1) Norge har gjort seg helt avhengig av mer innvandring.
- 2) Integreringen i Norge er mislykket.
- 3) Innvandringen vil gjøre nordmenn til minoritet i eget land.
- 4) Innvandrere er kriminelle og misbruker norske velferdsgoder

Flere av våre ekspertkilder mente at påstanden om at nordmenn ville bli minoriteter i eget land var meningsløs og liten vits i å ha med ettersom det ikke fantes noe statistikk som kunne støtte en slik påstand. Vi valgte likevel å ta den med ettersom dette har vært ett av hovedargumentene til Fremskrittspartiet for å begrense innvandring fra land utenfor EU til Norge. Denne ble derfor vurdert så sentral i det offentlige ordskiftet at vi valgte å ta den med.

Når det gjaldt påstand fem så hadde vi tidlig som mål å snu blikket mot oss selv som majoritetsbefolkning. Vi var og er av den klare oppfatningen at det kan være en sunn og

fruktbar øvelse i alle store sakskomplekser, men klarte ikke helt å komme i mål med denne utfordringen.

Til slutt lot vi avslutningen stå åpen i håp om at det skulle «dukke opp noe».

Og det er rart med det, men noen ganger kommer ting rekende på en fjøl også i journalistikken.

På vei ut døren etter en kildesamtale med Kontaktutvalget for innvandrerbefolkningen sa én av dem vi hadde snakket med liksom i forbifarten: «det er rart med det, men vi går jo rundt med en oppfattelse av at nordmenn er så åpne og inkluderende».

Pang! Der satt den.

Vi bare så på hverandre og nikket da vi kom utenfor. Påstand fem var i boks:

- 5) Nordmenn er et åpent og inkluderende folkeslag.

Hvilke «fakta» får være med?

Vi satt nå med fem påstander om innvandring som vi mente både belyste et bredest mulig spekter av temaet innvandring, og som i størst mulig grad reflekterte hva de forskjellige sidene i debatten la vekt på.

Neste utfordring var hvilke tall, statistikker, undersøkelser og rapporter som brukes for å belyse hver påstand, og hvilke som skulle danne grunnlag for visualiseringene. Målet med sistnevnte var å gi en tilleggsverdi til leseren utover det som allerede stod i sakene. I enkelte tilfeller ville det måtte være en overlapp, men vi søkte i størst mulig grad å la de to elementene (saker og visualiseringer) spille på hverandre.

Vi hadde som nevnt allerede opprettet et google.docs-dokument der vi la inn alle statistikker, mulig kilder og rapporter. Dette materialet begynte vi å systematisere.

Malen vi brukte, og som gjorde det oversiktlig å se om vi klarte å oppfylle vårt eget krav om at det skulle gå an å forankre påstandene i en statistikk, rapport eller i det offentlige ordskiftet, var som følger:

Hver av de fem påstandene ble satt opp som overskrift. Under hver av disse laget vi et sett med undertitler. Disse var:

- Viktige momenter om påstanden (stikkord som vi mente kunne bli viktige og som vi mente vi måtte huske i det videre arbeidet).
- Hvor har vi det fra (skriftlige kilder som rapporter, statistikker, nettsteder og annet).
- Hvor kan påstanden bekreftes eller avkreftes (som parentes over).
- Mulige kilder (ved kompliserte og omfattende påstander som grep inn i flere samfunnsområder laget vi en «mulige kilder»-liste til hvert område, for eksempel én til økonomi, én til demografi osv).

Under disse punktene tok vi også med små oppsummeringer om hva som stod i de skriftlige kildene og sidehenvisninger (slik at det skulle være lett å finne tilbake til), samt hva som trengte en nærmere gjennomgang eller hvor vi trengte ytterligere dokumentasjon.

Her fikk vi igjen utfordringen med at vi er legfolk når det gjelder innvandring, og at vi ville unngå at serien skulle bli en diskusjon om vi hadde valgt riktig eller feil statistikk for å belyse et gitt område. Til tross for at en statistikk tilsynelatende, og ut fra tittel, sier noe om det vi ville belyse kan det faktisk hende den sier noe om noe helt annet. Det ville i så fall ta fokus bort fra det som var poenget med serien. Vi følte at vi satt på et vepsebol.

Når det gjaldt for eksempel statistikkene om innvandring som vi hadde samlet inn, og det var stort sett alle statistikker SSB hadde om emnet, så sendte vi dem tilbake til SSB. I følgemailen og i samtaler med forskerne ved byrået forklarte vi hva vi ønsket å bruke dem til (altså hvor i serien), hva vi oppfattet at de viste, og hvilken påstand vi mente de belyste. Nå er mange av titlene på statistikkene i SSB ganske selvforklarende, så vi var ikke langt unna å treffe med de fleste, men i enkelte tilfeller ble vår forståelse korrigert. I disse tilfellene ble henvisning til tall som forklarte det vi var ute etter å belyse.

For oss var denne fasen av arbeidet av avgjørende betydning. Årsaken til at vi ønsket at visualiseringene i størst mulig grad skulle spille på, og ikke være en direkte del av, sakene var at folk skulle få gjøre seg opp en egen mening om påstanden uten at vi tolket det for dem. Den store utfordringen når man lager saker om et felt med en så polarisert debatt som innvandringsdebatten, er at teksten i en sak alltid vil være vinklet. I en så polarisert debatt vil det også gjøre at den ene eller andre parten/siden vil tenke at de «ikke tror på» saken dersom de ikke er enige i vinkling. Det betyr også at den lett kan avfeies. Presentert for bakgrunnsmateriale gjennom visualiseringene var målet at disse likevel skulle føle at deres virkelighetsoppfatning ble tatt på alvor selv om de ikke umiddelbart var enig i det som kom frem i de redaksjonelle sakene.

Nå vil selvfølgelig ethvert utvalg av statistikk og tall være en form for tolkning, men vi kom frem til at dette var den mest objektive måten å vise materialet som forelå rundt hver påstand.

Samtidig valgte vi å skrive inn hvordan hver påstand var forankret under hver påstand på seriens samleside.

I ettertid mener vi at denne strategien var fruktbar.

Under og etter at serien ble lansert opplevde vi stor pågang og masse engasjement rundt sakene fra begge sider i debatten, men få eller ingen diskuterte faktagrunnlaget eller utvalget av statistikker og tall. På det innvandrings skeptiske nettstedet Document.no ble sågar serien omtalt som «en overraskende faktabasert serie», og IMDi inviterte oss til å holde foredrag om arbeidet da serien var ferdig publisert. Der mente man at NRK hadde tatt tak i temaet på en nyskapende måte som byråkratene som jobbet med temaet kunne lære noe av.

Etter å ha jobbet med å redusere antall påstander til fem, og etter å ha startet det møysommelige arbeidet med å sanke det vi kunne av tall og rapporter, gikk begge journalister tilbake til å jobbe vanlig turnus med de krav til daglig produksjon som dette krever. En del av arbeidet med å samle inn statistikk og rapporter, og få dette kvalitetssikret, ble gjort ved siden

av denne produksjonen. I denne fasen av prosjektet var google-dokumentet uvurderlig ettersom vi ofte jobbet til forskjellige tider, og derfor fortløpende kunne legge inn hva vi hadde gjort uavhengig av vaktplanen til den andre.

Vi fortsatte denne arbeidsformen til over nyttår 2013. I midten av januar 2013 var prosjektet så gjennomarbeidet at Kathrine Hammerstad fikk jobbe med det på fulltid fra midten av januar til lansering 4. mars. De siste to og en halv ukene jobbet også David Vojislav Krekling med prosjektet på fulltid.

Disse snakket vi med

Som nevnt tidligere ønsket vi å lage en serie som var så faglig gjennomarbeidet, og så intuitiv relevant, at begge sider i innvandringsdebatten var enig i relevansen i problemstillingene. Det, sammen med kravet om forankring og etterprøvbarehet i utvalget av påstander, gjorde at vi måtte lene oss relativt tungt på faglige kilder. For å gjøre utvalget så bredt som mulig, var det også viktig for oss å lene oss på **mange** faglige kilder.

I løpet av serien gjennomførte vi intervjuer og bakgrunnssamtaler med en rekke fagfolk innen flere felt. Dette omfattet blant annet:

- 1) Susanne Søholt, **NIBR**
- 2) Kristian Rose Tronstad, **NIBR**
- 3) Hanne Kavli, **Fafo**
- 4) Anne Britt Djuve, **Fafo**
- 5) Jon Rogstad, **Fafo**
- 6) Tone Fløtten, **Fafo**
- 7) Grete Brochmann, **ISS**
- 8) Lars Østby, **SSB**
- 9) Svein Blom, **SSB**
- 10) Pham Hong, **SSB**
- 11) Trude Iappegård, **SSB**
- 12) Erling Holmøy, **SSB**
- 13) Torbjørn Skardhamar, **SSB**
- 14) Manudeep Bhuller, **SSB**
- 15) Anja Bredal, **Institutt for samfunnsforskning**
- 16) Arnfinn Haagenen Midtbøen, **Institutt for samfunnsforskning**
- 17) Johannes Bergh, **Institutt for samfunnsforskning**
- 18) Guro Ødegård, **Institutt for samfunnsforskning**
- 19) Guro Kristensen, **NTNU**
- 20) Knut Røed, **Frischsenteret**
- 21) Reidar Ommundsen, emeritus ved **Psykologisk institutt, UiO**
- 22) Anders Bakken, **NOVA**
- 23) Anne Støren, **NIFU**
- 24) Joshua Phelps, **Politi høgskolen i Oslo**
- 25) Mariann Stærkebye Leirvik, **Politi høgskolen i Oslo**
- 26) Pål Barkvoll, **Odontologisk fakultet, UiO**
- 27) Ida Marie Andersen, **Høgskolen i Oslo og Akershus**

- 28) Stig Jarle Hansen, **Universitetet for biomiljø i Ås**
 29) Morten Dæhlen, **Matematisk-naturvitenskapelig fakultet, UiO**

Samtidig var vi klar over at fagfolks noen ganger teoretiske tilnærming ikke alltid samsvarer med virkeligheten til dem som kjenner utfordringene på kroppen. Det var derfor viktig også å snakke med aktører fra forskjellige deler av samfunnet. Disse omfattet blant annet:

- 1) Amders Fyhn, **Imdi**
- 2) Ann-Cathrine Hjertaas, **KS**
- 3) Bjørn Gudbjørgrud, direktør for **Tjenesteavdelingen i NAV**
- 4) Hans Petter Sjøvold, politimester i **Oslo politidistrikt**
- 5) Dag Aarnes, **NHO**
- 6) Roger Bjørnstad, **Pöyry**
- 7) Geir Dølvik, administrerende direktør for **Experis**
- 8) Trond Markussen, president i **NITO**
- 9) Ida Marie Lien, konsultentselskapet **Folk**
- 10) Thina Hagen, **Norsk olje og gass**
- 11) Siv Jensen, **Frp**
- 12) Joar Haug, **Kongsvinger fengsel**
- 13) Dennis Hilmanson, **Rolls-Royce Marine**
- 14) Frode Klokk, **STX OSV**
- 15) Turid Hanken, rådmann i **Haram kommune**
- 16) Guttorm Ulla, **Haram Innovasjonsstudio**
- 17) Guri Nordstrøm, **UDI**
- 18) Anja Wedde Sveen, **Kontaktutvalget for innvandrerbefolkningen**
- 19) Vibeke Bugge Møllausen, **Vox**, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk
- 20) Bjørg Ilebekk, avdelingsdirektør i Avdeling for integrering i **Vox**, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk
- 21) Torbjørn Jagland, leder av **Europarådet**

Det kan diskuteres om vi har lent oss for mye på fagkilder i serien, og om vi har vært flinke nok til å slippe til kilder som er åpenbart innvandrings skeptiske. Vi burde for eksempel kanskje hatt et kildemøte med noen av de sentrale skikkelsene på Document.no eller andre lignende fora. Dette spesielt i lys av at vi (gjennom rapportene vi hadde lest) visste at det er en sammenheng mellom hvor innvandringsvennlig du er og hvor lang utdanning du har. Denne diskusjonen hadde vi selv også, men utgangspunktet for serien var at den skulle basere seg på faglige kriterier fremfor synsing fra forskjellige fronter. Altså noe som kunne dokumenteres og som hadde vært underlagt en faglig vurdering før det var lagt ut slik at vi skulle slippe metadiskusjonen om utvalget i serien fremfor seriens hovedtema. Det og kravet om at vi skulle kunne forankre mytene våre utenfor vår egen subjektive oppfatning, gjorde at vi ikke kom utenom disse fagkildene.

Forskerne og fagfolkene vi var i kontakt med var også veldig hjelpelige med å bruke jungeltelegrafene i eget nettverk, og de henviste også flittig til kolleger som satt med supplerende data eller data de ikke hadde selv. Flere av disse pekte også på én mann når det gjaldt innvandring; Lars Østby i SSB.

Både fordi han er en nestor innen forskning på innvandring, og fordi han hadde deltatt på i en utgave av NRK P2s «Norgesglasset» i 2008 der nettopp myter om innvandring hadde vært tema.

Den siste opplysningen var forresten en gedigen nedtur. Den første innskytelsen var at det vi trodde skulle være en unik serie hadde vært gjort før.

Vi fant frem programmet og fant ut at de to eneste fellespunktene mellom vår serie og det Østby hadde gjort i Norgesglasset, var at de hadde vært i kontakt med Østby, og at tema var myter. I Norgesglasset var det imidlertid Østby selv som kom med et utvalg av det **han** mente var myter. Kun én av disse samsvarte med de påstandene vi hadde kommet frem til; nemlig at integreringen i Norge var mislykket. I Norgesglasset var heller ikke mytene underbygget av noe annet enn at Østby mente det var myter. Det lå altså ikke noe mer i saken enn et enkeltstående intervju med en forsker.

Og vi trakk et lettelsens sukk.

Dette leste vi

Som nevnt tidligere dannet også et utall skriftlige kilder grunnlaget for arbeidet med serien. Dette var blant de mest sentrale:

- 1) SSBs samleside om innvandring (statistikker)
- 2) NIBR-rapport om innvandring og sysselsetting
- 3) Notat om Internasjonal migrasjon, velferdsstat og arbeidsinnvandring av Grete Brochmann på Institutt for samfunnsforskning på UiO
- 4) Minerva-kronikk om SSB og innvandringsdebatten
- 5) Rapport om eldrebølge og befolkning mot 2030 av Ny Analyse
- 6) IMDIs integreringsbarometer
- 7) SSB-rapport om holdninger til innvandrere og innvandring
- 8) Stortingsmelding om velferd, migrasjon og den norske modellens fremtid
- 9) Stortingsmelding om en helhetlig integreringspolitikk
- 10) Frischsenterets rapport om yrkesdeltaking på lang sikt blant ulike innvandrergupper i Norge
- 11) UDIs historiske oversikt over regelendringer i utlendingsfeltet
- 12) UDIs årsrapport 2011
- 13) Europarådets rapport om interkulturelle byer: Oslo
- 14) OECDs outlook på international migrasjon
- 15) Kommunesektorens arbeidsgivermonitor
- 16) Fagartikkel om innvandrerrådene av Kontaktutvalget for innvandrerbefolkningen
- 17) IMDIs oversikt over rett og plikt til norskopplæring
- 18) FAFO-rapport om omfanget av diskriminering i norsk arbeidsliv
- 19) Notat av Jon Rogstad (FAFO) og Arnfinn Midtbøen (ISF) om strukturell rasisme
- 20) Publikasjon av Tor Bjørklund og Johannes Berg om hvor lenge innvandrere blir i Norge
- 21) HiOAs notat om registrering av minoritetslever
- 22) SSBs oversikt over innvandrerandel i høyere utdanning

- 23) Regjeringens tilstandsrapport for høyere utdanning
- 24) NAV-rapport om fattigdom og levekår i Norge
- 25) NIFUs rapport om arbeidsmarkedssituasjon og tilfredshet med utdanningen blant ulike grupper av nyutdannede
- 26) PEWs rapport om fremtiden for den globale muslimske populasjonen
- 27) FAFOs rapport om kunnskap om fattigdom i Norge
- 28) VOX-resultater av norskprøver for innvandrere
- 29) Boken «De nye seierherrene – et liberalt perspektiv på innvandring og integrering» av Kristin Clemet og Marius Doksheim

«Vanlige folk på trykk»

Det var viktig for oss å leve opp til målsetningen «vanlige folk på trykk». Både for å vise at det samfunnsområdet vi forsøkte å vise de store linjene av, jo i bunn og grunn dreier seg om en mengde mer eller mindre vanlige mennesker, og for å vise at deres virkelighetsoppfatning om emnet ikke nødvendigvis er så annerledes enn vår egen.

Blant annet fikk vi frem at det er konsensus hos alt fra fagfolk, om samfunnsaktører til innvandrere selv om at én faktor trumfer alle andre når det gjelder integrering; at du må lære deg norsk for å klare å integrere deg i det norske samfunnet. Basta.

Vi la stor vekt på at stemmene, eller casene, fra innvandremiljøene ikke skulle være rene «talking heads» i sine omgivelser. Det vil si at vi valgte bort å sette en kilde som Bashe Musse på trykk når vi skulle skrive om innvandrere med somalisk bakgrunn. Målet var å få frem nye stemmer i debatten.

Målet med videoveggen på samlesiden, var å presentere tilfeldig valgte innvandrere med navn, alder, opprinnelsessted, hva de synes om Norge og hvorfor de hadde kommet hit. Dette for å vise diversiteten i innvandrerbefolkningen innen alle disse spørsmålene. Samtidig ønsket vi å oppmuntre lesere med innvandrerbakgrunn til å sende inn sin historie, enten skriftlig eller som video.

Denne «fem på gata»-tilnærmingen mente vi var uegnet når det gjaldt kilder med innvandrerbakgrunn som skulle få slippe til i de redaksjonelle sakene. Der ønsket vi å kvalitetssikre at kildene var relevante stemmer i forhold til det vi ønsket å belyse. Da krevet en annen måte å jobbe på, og vi valgte igjen å gå bredt ut.

I noen tilfeller googlet og ringte vi rundt til foreninger knyttet til etnisitet for å presentere serien, fortelle at vi ønsket å intervju en eller flere representanter for gruppen og i hvilken sammenheng disse skulle brukes. Vi spurte også om de kjente andre ressurspersoner i samme miljø som kunne hjelpe oss.

Vi hadde også kontakt med forskjellige etater og offentlige instanser, som for eksempel NAV og Haram kommune, for å få hjelp til å komme i kontakt med kilder. Her fulgte vi samme mal som over.

Utfordringen med denne tilnærmingen er å få tak i representative og såkalt «vanlige folk» i miljøer vi ikke kjente selv. Blant annet fordi man gjør seg avhengig av engasjerte ressurspersoner i de aktuelle miljøene. Det utløser igjen problematikken om at «like barn leker best», altså at man kun får tilgang til ressurspersonens likesinnede.

Det er tids- og arbeidskrevende å finne relevante såkalte case i slike store og omfattende sakskomplekser, men i dette tilfellet var det vel verdt innsatsen. Når vi ser på kildene som fikk slippe til i de redaksjonelle sakene, mener vi at vi nådde målsetningen om å gi lyd til nye og relevante stemmer. Samtidig komplementerte disse stemmene fagfolkene og aktørene på en måte som ikke ville vært mulig uten å ha gjort denne kildejobben.

De nye stemmene viste både vanlige folks oppfatning om tematikken, og de hjalp til å identifisere dem hele det overordnede temaet handlet om; enkeltmenneskene bak tallene.

Avveininger rundt publisering

Til nå har vi snakket om påstander rundt innvandring. Det var imidlertid tidlig klart det ville være et lesermessig selvmord å kalle serien nettopp «Påstander om innvandring». Det var en tittel vi intuitivt visste ikke ville bli lest basert på den vage tittelen alene. Derfor bestemte vi oss ganske tidlig i prosessen for at vi skulle kalle det myter.

Definisjonen på myte er en utbredt falsk eller skjev oppfatning av noe, og det var derfor ikke uproblematisk å gjøre dette til tittelen på hele serien. Samtidig ville vi gi en tabloid og spennende inngang på en polarisert debatt som var dominert av mer eller mindre faktabaserte påstander.

Dette ble diskutert med reportasjeleder og desk helt frem til bare timer før lansering. Vi landet likevel på at vi kunne stå for navnevalget, med det mildnende tillegget som ligger i «overdrivelser eller harde fakta». En del av begrunnelsen fra journalistenes side var blant annet at diskusjonen rundt innvandring er så polarisert at de forskjellige sidene i debatten oppfatter at påstandene til den andre siden nettopp er en falsk eller skjev oppfatning av fakta rundt temaet.

Den neste store diskusjonen gikk på bruken av vår egenutviklede poll. I utgangspunktet hadde vi tenkt til å la publikum få se alle mytene i venstremargen på samlesiden. Utfordringen med dette ville være at vi da viste konkurrerende medier kortene, og at disse kunne velge å lage journalistikk på én eller flere av de siste mytene før vi hadde publisert. Dette gjaldt spesielt innvandring og kriminalitet, et felt blant annet VG tradisjonelt er ledende på. Vi bestemte oss derfor for at man kun skulle få se at det var fem myter. Hver nye myte skulle «frigis» klokken 12 dagen før. Samtidig skulle vi legge ut en poll om hvordan leserne forholdt seg til neste dags myte.

Denne pollen laget vi en oppsummerende sak på når den ble byttet neste dag klokken 12.

Utfordringen med pollen er og var at den aldri kan bli representativ. Dette var vi veldig bevisst selv om det var fristende å bruke resultatene på bakgrunn av den responsen det fikk. På de

fem dagene serien gikk fikk vi inn 77 931 stemmer på denne pollen. Ingen myte fikk under 11 000 respondenter og de fordelte seg som følger:

- **Myte 1:** 11 230 respondenter.
- **Myte 2:** 14 572 respondenter.
- **Myte 3:** 17 395 respondenter.
- **Myte 4:** 20 268 respondenter.
- **Myte 5:** 14 466 respondenter.

Vi valgte å motstå fristelsen til å gjøre mer ut av pollene, og holdt på planen med kun å bruke disse som en uhøytidelig «loding av stemningen» hos våre lesere. Derfor valgte vi kun å lage en kort sak hver dag som oppsummerte hva folk hadde svart, uten å legge mer i dette.

– Vi vil ikke være med

Etter at de siste intervjuene var gjort, og i den fasen der vi skrev på spreng for å kunne ha første dag ferdig før lansering, dukket et nytt dilemma opp. Informasjonsavdelingen til NHO ringte oss og sa at de ville gjøre om flere av uttalelsene til NHO-direktør Dag Aarnes. Blant annet påstanden som bar første dags første sak; vi er på grensen av hva vi kan tåle av innvandring.

Argumentasjonen til NHOs informasjonsavdeling var at Aarnes ikke uttalte seg som representant for NHO, og at dette uansett ikke var NHOs standpunkt. Dersom vi valgte å kjøre saken måtte vi henge det på ham som privatperson, eller kjøre saken i forvisning om at vi bevisst ga en helt feil fremstilling av NHOs oppfatning av arbeidsinnvandring.

Den hadde vi rett og slett ikke sett komme. Vi trodde vi hadde gjort alt riktig etter å ha fått godkjent sitatsjekken av Aarnes. Likevel ville det være et reelt problem hvis vi faktisk påstod at NHO mener noe de beviselig ikke gjør. Her fikk vi imidlertid full uttelling for konsekvent holdning til hvordan vi skulle jobbe mot intervjuobjektene, blant annet at vi skulle filme alle intervjuer fra begynnelse til slutt uten opphold.

Vi ringte NHOs informasjonsavdeling som stod på sitt; gjør om eller trekk hele greia. I samtalen argumenterte vi for følgende:

- a) Vi hadde ringt NHO sentralt, lansert problemstillingen og bedt om et intervju med den personen de selv mente var best egnet til å fremføre NHOs synspunkter. Da måtte vi også forutsette at NHO gjorde nettopp dette.
- b) Vi satt på et nær én time langt opptak av intervjuet. Opptaket viser at utsagnet ikke er tatt ut av sammenheng, men noe NHO-direktøren stadig vender tilbake til gjennom intervjuet. Dersom NHO ville gå ut og si at vi publiserte utsagn vi visste NHO ikke stod for, tilbød vi oss å legge ut hele intervjuet.
- c) Dersom det i fremtiden skulle være slik at ethvert intervju med NHO måtte tilgjennomsyn hos informasjonsavdelingen i organisasjonen, og dersom disse også

skulle ha full rett til å forkaste og kreve nytt intervju med kilder i organisasjonen dersom de ikke likte det de så, så ville det være umulig og meningsløst å bruke NHO som kilde i noen sak i uoverskuelig fremtid.

Det var informasjonsavdelingen til NHO til slutt enig i. Vi var imidlertid så pragmatiske at vi endret en negativ ladet og litt sleivete formulering langt nede i brødteksten. Ellers stod saken, og opptaket ble også brukt i både Dagsnytt på radio og i Dagsrevyen.

Aarnes var også gjest i flere studioer i NRK om samme tema i løpet av seriens første dag.

Dette taper du på «stram regi»

Et annet moment vi var smertelig klar over, og som vi brukte mye tid på å diskutere, var de åpenbare styrker og svakheter som ligger i å ha en sterk formalistisk tilnærming til lengden på serien. Styrken ved å lansere én myte hver dag var at vi kunne starte hver morgen med å lansere noe helt nytt som leseren måtte ta stilling til hver dag.

Det ga en stram regi som igjen ga en dynamikk som drev leseren gjennom serien. Frykten før vi begynte, en frykt som i ettertid også ble formidlet av flere reportasjeledere og forsideredigerere, var at folk ville henge med de to første dagene, så bare registrere de resterende dagene/mytene som «å ja, det er den nettserien på NRK» uten å lese sakene.

Denne strategien lyktes vi med. Sakene gjennom hele uken leste gjennomgående veldig bra uansett når i uken de ble publisert, og innvandringsserien stod for tre av de ti mest leste enkeltsakene i perioden. Disse enkeltsakene ble publisert på mandag, onsdag og torsdag.

Samtidig var svakheten at et rigid system til en viss grad låser arbeidsform og –flyt. Gjennom hele serien fikk vi mye tilbakemelding på alle seriens myter. Noen av disse dannet grunnlag for oppfølginger eller tillegg i serien, men vi følte at vi ikke klarte å utnytte dette potensialet fullt ut på grunn av den stramme regien. I en litt løsere struktur ville vi nok hatt muligheten til å følge opp flere av tilbakemeldingene, men da ville det også vært en åpenbar risiko for å «slite ut» leserne.

Erfaringer underveis:

Som man kan se i denne rapporten, gjorde vi en rekke erfaringer underveis. Noen var imidlertid viktigere enn andre.

Når man jobber med en serie som denne over så lang tid som vi gjorde, utvikler man en god porsjon paranoia for at både kilder og tema skal lekke til konkurrentene. Derfor er ryggmargsrefleksjonen at man skal operere på en «need to know basis» overfor kildene. Den refleksjonen valgte vi bevisst å se bort fra.

Med hell.

Vi valgte å ta sjansen og satse på så mye åpenhet som mulig rundt arbeidsform, hypoteser og endelige mål gjennom all vår kontakt med kildene. Det ga litt ekstra magevondt og nervøsitet, men i dette tilfellet var det fruktbart. Det viste seg at vår fordom om at kildene ringer rundt til konkurrenter umiddelbart etter at du er ute av kontordøra er grunnleggende feil. Åpenheten utløste også tips om rapporter, statistikker og fagfolk som vi ikke ville blitt klar over hvis vi ikke hadde tatt denne risikoen.

Den andre store erfaringen, som egentlig henger litt sammen med den første, er at den elektroniske tidsalder ikke kan konkurrere ut en arbeidsmetode som er like gammel som journalistikken selv; du må ut av kontoret, banke på dører og snakke med folk i deres eget miljø hvis du vil ha mer enn et ja- eller nei-svar på spørsmålene dine. Ingenting trumfer godt gammeldags «footwork».

Den tredje erfaringen vi ønsker å dele er forholdet til ledelsen. Ingen kan forvente at en redaksjonsleder skal si ja til å sette av en eller flere journalister til å «snuse på noe om innvandring» som kanskje kan bli noe om noen måneder. Samtidig er det ingen redaksjonsleder i verden som sier nei til å sette av de samme journalistene hvis egeninnsatsen i forkant gir et konkret og spennende journalistisk prosjekt som er løsbart med rimelig innsats.

Takk til:

En så omfattende serie som «Innvandringsmytene – overdrivelser eller harde fakta» blir ikke til bare ved at to journalister og tre utviklere med en mer eller mindre god idé setter seg ned og tenker at de skal lage «noe på innvandring». Det strekker seg videre enn som så. Og til tross for at det er vi fem som har vært så heldige å få stå som forfattere, er kretsen av dem som fortjener takk mye videre. Dette er blant annet:

Daværende redaksjonssjef Morten Stensland i NRK.no, daværende leder og nestleder i økonomisk og politisk avdeling Kyrre Nakkim og Rune Alstadsæter og redaksjonssjef Tone Libråten i NRK Nye medier. Både fordi de aldri mistet troen på prosjektet, og fordi de turde å ta oss ut av daglig produksjon i de periodene som var nødvendig for å få ferdigsstilt serien. Alstadsæter fortjener også ros for sitt iherdige arbeid med å hjelpe de to andre plattformene i NRK, radio og tv, til å se mulighetene for å utnytte vårt stoff i sine formater.

Reportasjeleder Hilde Røiseland på NRK.no må også takkes for heroisk innsats i prosjektets siste innspurt.

Vi vil også takke de fagfolk og samfunnsaktører fra NIBR, IMDi, Fafo, ISS, SSB, Institutt for samfunnsforskning, NTNU, Frischsenteret, UDI, KS, Kontaktutvalget for innvandrerbefolkningen, VOX, Psykologisk institutt ved UiO, NOVA, NIFU, Kontaktutvalget for innvandrerbefolkningen, Europarådet, Politihøgskolen i Oslo, Odontologisk fakultet ved UiO, Høgskolen i Oslo og Akershus, Universitetet for biomiljø i Ås, NAV, Oslo politidistrikt, NHO, Pöyry, Experis, Norsk Olje og Gass, NITO, Konsulentselskapet Folk, Mustafa Al-Youssef, Matematisk-naturvitenskapelig fakultet ved UiO, Fremskrittspartiet, STXOSV, Haram

kommune, Rolls Royce i Haram og Kongsvinger fengsel, **som bidro både på trykk og på bakgrunn til å gjøre serien til det den til slutt ble.**

Til slutt må vi takke alle de «vanlige folkene» som uten å nøle, og entusiastisk, hoppet på prosjektet for å dele sine erfaringer. Uten dem ville serien blitt betraktelig fattigere.

NRK
Nyheter ▾
TV
Radio ▾
Snarveier ▾
SØK

Historier

Myte 1
Norge har gjort seg helt avhengig av mer innvandring

Myte 2
Integreringen i Norge er mistykket

Myte 3
Innvandringen vil gjøre nordmenn til minoritet i eget land

Myte 4
Innvandrerne er kriminelle og misbruker norske velferdsgoder

Myte 5
Nordmenn er et åpent og inkluderende folkeferd

Bakgrunnsstoff

Del din historie

👍 246

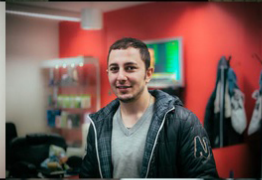

Recommend

Share

Innvandringsmytene – overdrivelser eller harde fakta

Innvandrerne strømmer inn i Norge i et antall vi ikke har sett tidligere. For å søke jobb, beskyttelse eller bare for å søke lykken. Og med strømmen øker volumet på innvandringsdebatten. En debatt som er preget av polariserte holdninger og myter om både innvandring og innvandrere. Gjennom denne serien skal NRK sette fokus på noen av de vanligste mytene.

Klikk på personene under for å høre deres historier.

DEL DIN HISTORIE

● ● ●

Publiserte saker:

<http://www.nrk.no/1.10934240>

Slår fremmedfrykt-alarm i Europa

– VELDIG FARLIG: Det er veldig farlig når myter om innvandrere som ikke nødvendigvis stemmer får fotfeste, sier Europarådets generalsekretær Thorbjørn Jagland.

Foto: Kallestad, Gorm/NTB scanpix

En stadig hissigere stemning i Europa rammer innvandrere og skaper myter, sier Europarådets Thorbjørn Jagland – og ber nordmenn være på vakt mot egne holdninger.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 03.03.2013 19:03.

Etter å ha sett med bekymring på hvordan det han omtaler som intoleranse og diskriminering hadde bredt om seg i Europa de siste årene, nedsatte Jagland en

gruppe i 2010 som skulle se nærmere på hvor langt utviklingen var kommet, og hvordan den kan stoppes. Generalsekretæren likte ikke det han så da [konklusjonen](#) sto klar:

– Det ble påvist en økende tendens til diskriminering og rasisme, som ofte bunner i utbredte feiloppfatninger som rammer etniske minoriteter, sier Jagland til NRK.no.

Undersøker myter

Den kommende uken setter NRK.no søkelyset på myter om innvandring. Med utgangspunkt i holdningsundersøkelser og oppfatninger som ofte kommer frem i en polarisert innvandrings- og integreringsdebatt, tar vi tak i fem påstander som vi ettergår nærmere.

- **INNVANDRINGSMYTENE – RIGG:** [Se visualisering, hør innvandreres historier og last opp din egen her](#)

Hver dag ser vi på en ny myte og stiller spørsmålet: I hvilken grad er myten en løs påstand uten rot i virkeligheten, eller faktisk beskrivende for hvor vi står når det gjelder innvandring og integrering i det moderne Norge? I en rekke reportasjer vil alt fra tallknusere til fagfolk gjøre sitt for å bidra til å belyse de omstridte og omfattende spørsmålene. I tillegg blir mye av statistikken som ligger til grunn visualisert og leserne invitert til å fortelle sin historie [i et interaktivt rigg](#).

(Videovindu)

HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET? [Kontakt NRKs journalister her!](#)

Europarådets vismannsgruppe peker på at noe av det viktigste i dagens Europa er å adressere fremmedfrykt, fordommer og negative holdninger til innvandrere og innvandring, og at det er behov for et holdningsskifte. Men da må først flere utfordringer tas på alvor:

- Økende intoleranse
- Økt oppslutning om populistiske partier
- Diskriminering
- Befolkningsgrupper uten rettigheter, som romfolket
- Parallele samfunn

UTSKJELT 1: Romfolk-debatten raste i Norge i fjor sommer. Jagland mener det er et eksempel på hvordan intoleransen brer seg ikke bare i Europa generelt, men også i Norge.

Foto: Munevver Yildis/NRK

En del av økningen i holdningsproblemene tilskrives den spente økonomiske situasjonen i Europa. I økonomiske nedgangstider går fremmedfrykten mot minoriteter tradisjonelt opp, og de blir møtt med mer skepsis og får skylden for problemer som oppstår. Men til tross for at Norge har gått klar av dette så langt, slipper ikke nordmenn unna oppfordringen om å ta et oppgjør med egne holdninger, mener Jagland.

– Veldig, veldig farlig

– Dette gir mange utslag, også i Norge. Vi så det i fjor sommer, med den ordbruken som ble brukt mot romfolket. Og vi ser også at det går ut over muslimer og til dels jøder. Dette er et tegn på et sinne som retter seg mot minoriteter i særlig grad, og eksisterer i alle samfunn. Det er bare å slå opp på nettet og finne utallige eksempler på det hver eneste dag, sier Jagland.

UTSKJELT 2: Muslimene er en annen gruppe som rammes spesielt av økende intoleranse og fremmedfiendtlighet i Norge, ifølge Jagland og Europarådet.

Foto: Junge, Heiko/SCANPIX

Gruppen hans peker på en rekke vanlige oppfatninger om minoriteter som skaper grobunn for myter:

Innvandrere gir mer kriminalitet i samfunnet, de bringer med seg sykdommer til et land, de tar jobbene til majoritetsbefolkningen, driver ned lønninger, misbruker velferdsordninger, oppfører seg som om landet eller det lokale stedet de har kommet til tilhører dem, lager parallellsamfunn, misbruker velferdsordninger og fronter et negativt kvinnesyn.

– *Hvor farlig er slike myter?*

– Det er veldig, veldig farlig. Vi må passe på og alltid være på vakt i Norge, så slike oppfatninger ikke flyter over.

[Professor Lars Østby i Statistisk Sentralbyrå](#) har forsøkt å knuse myter om innvandring i 25 år. Han mener oppfatninger som fester seg i befolkningen uten at det nødvendigvis er hold i dem potensielt er svært skadelige.

– Myter har noe negativt ved seg, og jeg er mest opptatt av at feilaktig virkelighetsbeskrivelser kan gi grunnlag for gale beslutninger. Og jeg mener man ikke skal basere politikk på feilaktive virkelighetsbeskrivelser, sier Østby til NRK.no.

I en polarisert innvandringsdebatt mener han det er et stort problem at innvandrere diskuteres som én gruppe, når Norge i realiteten har innvandrere fra hele 219 land – med svært ulike kulturelle ryggsekker.

– HODE I FRYSER OG BEINA I OVN: SSBs Lars Østby sammenlikner nivået på deler av innvandringsdebatten med å stikke beina i fryseren og hodet i ovnen.

Foto: Arne Raanaas/NRK

– Det blir som å sette hodet i fryseren og beina i stekeovnen. Et eller annet sted midt på kroppen har du kanskje 37, 2 i kroppstemperatur, men dette gjennomsnittet er neppe en god beskrivelse av hvordan du har det, sier han.

Jagland etterlyser tydeligere politisk lederskap i slike spørsmål.

Vil bruke lovverket

– Vismannsgruppen pekte på at det kreves et stort politisk lederskap, som tar oppgjør både med hvordan man selv snakker, og å rettlede andre. Faren er at det som i går ble kalt ekstreme ytringer, plutselig blir vanlig, og det må motvirkes med politisk lederskap. Og særlig må det mobiliseres mot internettforum, hvor hatuttrykkene florerer, og vi må i større grad ta i bruk lovverket vi har, sier han.

Jens Stoltenberg, Siv Jensen og Erna Solberg lot en gyllen sjanse til å ta et oppgjør med den hissige retorikken gå fra seg da romfolkdebatten raste som verst i fjor sommer, mener generalsekretæren.

– De kunne vært klarere i diskusjonen rundt romfolket. Men jeg vil ikke gi karakterer til bestemte personer. Den politiske ledelsen har jevnt over talt klart ved mange

anledninger, sier han.

<http://www.nrk.no/1.10934461>

NHO: – Vi er på grensen av det vi kan tåle av innvandring

(Videovindu)

NHO-direktør Dag Aarnes mener norske myndigheter må ta stilling til hvor mye arbeidsinnvandring Norge kan tåle i årene som kommer.

Norge er blant landene i Europa som tar i mot desidert flest innvandrere. Nå begynner selv NHO å rope varsku.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 04.03.2013 07:37. Oppdatert 04.03.2013 15:04.

– Det at vi har hatt muligheten til å hente arbeidskraft de senere årene har vært positivt for Norge og norsk næringsliv, sier Dag Aarnes i Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

- [Se NRK.nos innvandringsserie her!](#)

Men til tross for at Norge har store fordeler av fleksibiliteten arbeidsinnvandringen gir, blant annet for å løse samfunnsoppgaver som bygging av infrastruktur, er ikke bildet bare rosenrødt.

– Jeg synes også vi bør snakke om hvor mye som er *for mye* innvandring. Det er det viktig at vi som samfunn forholder oss til, hvis ikke kan det føre til mye problemer både sosialt og politisk senere. Vi må snakke om det før det blir akutt, sier Aarnes.

Les også: [Ekspertene: – Økonomien ikke avhengig av innvandring](#)

Og både han og NHO mener at vi begynner å nå grensen for hva vi som samfunn kan tåle når det gjelder innvandring dersom nivået holder seg over flere år.

Myte: «Utviklingen av norsk økonomi er avhengig av innvandring»

[I går slo Europarådets generalsekretær Thorbjørn Jagland fremmedfrykt-alarm](#) fordi han opplever en stadig hissigere stemning mot innvandrere i Europa.

Også norsk innvandringsdebatt har en tendens til å være polarisert med steile fronter mellom dem som er positive til innvandring og dem som er negative.

Det gir grobunn for myter om innvandring.

I en serie skal NRK.no belyse flere av de mest vanlige mytene.

(Videovindu)

Vi skal blant annet se på myten om at Norge er helt avhengig av innvandring for å sikre norsk økonomisk utvikling. Myten ble befestet ytterligere i mars i fjor da [flere forskere gikk ut i VG og sa at Norge er helt avhengige av den økende arbeidsinnvandringen til landet](#).

Det er i den forbindelsen Aarnes roper sitt varsku.

For [ifølge VG har 200 000 av de 316.000 arbeidsplassene den rødgrønne regjeringen skryter av å ha skapt fra 2005 til 2012 gått til innvandrere](#). I klartekst betyr det at syv av ti nye jobber blir besatt av folk fra utlandet.

I Perspektivmeldingen som ble lagt frem 8. februar kom det også frem at rundt 60 prosent av oppgangen i antall sysselsatte fra 2004 til i dag har vært innvandrere.

– Da våre kolleger i LO gjorde oss klar over de tallene ble jeg skremt, sier Aarnes før han fortsetter:

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

NHO viser til tall fra Utlendingsdirektoratet (UDI) som viser at det årlig kommer mellom 20 000 og 30 000 svensker i tillegg til 50 000 arbeidsinnvandrere fra resten av EØS-området. I tillegg kommer det mellom 20 og 25 000 nye norske jobbsøkere hvert år. Slår man sammen de tre, snakker man om brutto opp mot 100 000 nye arbeidstakere i året.

– Dersom det vedvarer tror jeg det er for mye til at det norske arbeidsmarkedet klarer å håndtere det på en god måte. Faremomentene er at vi får kraftig økt arbeidsledighet og høyere trygdetilbøyelighet i den norske befolkningen, sier Aarnes.

(Lydelement)

Han frykter også pressområdene spesielt på Østlandet kommer til å bli enda mer presset.

– Du må huske at rundt 50 000 mennesker skal inn i landet. Det betyr at vi må bygge en by på størrelse med Sandefjord hvert år for å få plass bare i boligmarkedet. I tillegg kommer press på veier, kollektivtransport og så videre, sier Aarnes.

– Sverige og Polen må ta ansvar

Han er også redd for at den høye innvandringen fra blant annet Sverige og Polen fører til at nordmenn skyves ut av arbeidsmarkedet.

– Faren er nok ganske reell. Til nå har vi brukt en rekke teknikker for å skjule ungdomsledigheten. Vi har veldig mange som tar høyere utdanning, kanskje også innen områder der yrkesmulighetene ikke er spesielt gode, og vi har veldig mange på arbeidsavklaringspenger i relativt ung alder. Jeg vil hevde at vi har et skjult arbeidsledighetsproblem blant ungdom i Norge, og at vi har en betydelig utfordring i å sysselsette norsk ungdom i meningsfullt og inntektsgivende arbeid, sier Aarnes.

NHO-direktøren mener også at Sverige og Polen må slutte å bruke norsk arbeidsliv til å løse egne ledighetsproblemer.

– Både Sverige, Polen og en del andre land bør legge større vekt på eget arbeidsmarked, og på å få ned arbeidsledigheten i eget land. Norge kan ikke redde Sverige fra ungdomsledigheten, sier Aarnes.

– *Men hvem er det egentlig som redder hvem her?*

– Noen vil nok si at det er de som redder oss i øyeblikket, men når det gjelder ungdomsledigheten så er det vi som redder Sverige. Der synes jeg Sverige løper fra det ansvaret de tok tidligere med å holde ungdomsledigheten nede. Det synes jeg er en rimelig kritikk av den politikken som føres i Sverige nå.

– *Hvor mye er for mye innvandring?*

– Jeg tror de tallene vi så i fjor er klart i overkant av hva det norske arbeidsmarkedet tåler på sikt. Hvis vi snakker om at det kom 100 000 nye arbeidstakere inn i norsk økonomi i fjor, så skal det enormt mye til å sysselsette så mange på ett enkelt år for en økonomi på vår størrelse. Da snakker vi om en sysselsetningsvekst på fire prosent, og det er sjelden i norsk økonomi, om vi i det hele tatt har sett det noen gang, sier Aarnes.

<http://www.nrk.no/1.10934240>

Ekspertene: – Økonomien er ikke avhengig av innvandring

DEKKER OSS SELV: – Jeg tror behovene i en befolkning i utgangspunktet og på sikt dekkes av befolkningen selv, sier sjeføkonom Roger Bjørnstad.

Foto: Johan B. Sættem

Myten om at innvandring utelukkende er et gode for norsk økonomi tar ikke høyde for alle de andre utfordringene som følger med, mener eksperter.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 04.03.2013 07:58.

– Jeg vil svare helt kategorisk nei til at vi er avhengige av arbeidsinnvandring, sier forskningsleder Erling Holmøy ved SSB.

Og utdyper:

– Det er helt opplagt at arbeidsinnvandring har vært gunstig for Norge. Men jeg får ikke det at Norge som verdens rikeste land skal være helt avhengig av import av arbeidskraft til å rime med hvordan fattigere land med større utfordringer enn oss har klart seg. Her tror jeg det er en forveksling mellom hva som er sterkt ønskelig for Norge isolert sett, og hva som er avhengighet, sier Holmøy.

– Skal ha mat, bolig og transport

Gjennom en serie skal NRK.no belyse noen av de mest vanlige mytene om innvandring i Norge. Én av mytene er at Norge har gjort seg helt avhengig av stadig mer innvandring.

Både for å sikre økonomisk utvikling, og for å klare å møte fremtidige behov for arbeidskraft i en rekke sektorer. Blant annet flere hender i eldreomsorgen.

(Videovindu)

For det er et faktum at eldrebølgen allerede har begynt å skylle over landet når det gjelder økning i pensjonsutgifter.

– Men økningen i behov i eldreomsorgen kommer først når de store etterkrigskullene begynner å nærme seg en alder på 80 år. Det betyr en akselerasjon i utgiftsveksten i offentlig sektor fra 2020 på grunn av økt bemanningsbehov dersom man skal opprettholde dagens standard i eldreomsorgen, sier Holmøy.

Det betyr ikke nødvendigvis at vi må ha flere innvandrere.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister her!](#)

– I hovedsak er det ikke slik at vi kan regne med at det å fylle opp landet med flere mennesker vil gjøre noe alvorlig fra eller til med vårt langsiktige behov for arbeidskraft. Man må se det store bildet og de store sammenhengene i et helhetsperspektiv for å forstå at for eksempel en ny arbeidstaker også generer egen etterspørsel som for eksempel bolig, mat og transport, og til slutt eldreomsorg hvis vedkommende bestemmer seg for å bosette seg i Norge. Det gjør at vi på en måte biter oss selv litt i halen for hver arbeidstaker vi importerer, sier Holmøy.

TVERT NEI: Forskningsleder Erling Holmøy får det ikke til å rime at verdens rikeste land skal være avhengig av innvandring.

Foto: Linda Reinholdtsen/NRK

Han sier også at det ikke er noen sammenheng mellom arbeidsinnvandring og økonomisk vekst.

- **NHO:** – Vi er helt på grensen av det vi kan tåle av innvandring

– Økonomisk vekst ser jeg som at hver enkelt arbeidstaker blir mer produktiv. Det er noe alle land vil ha fordel av uansett hvor mange de er. Dessuten ble det jo laget fremskrivninger også før arbeidsinnvandringen skjøt fart i 2004. De la også opp til en god økonomisk utvikling, så de som sier at vi er avhengige av innvandringen må nesten legge frem beregninger som viser akkurat det, sier Holmøy.

Sakte fart

Sjeføkonom Roger Bjørnstad i konsulentfirmaet Pöyry klarer heller ikke å få det til å rime at Norge skal være avhengig av stadig mer arbeids- eller annen innvandring.

– Jeg tror behovene i en befolkning i utgangspunktet og på sikt dekkes av befolkningen selv, sier Bjørnstad.

Han mener behovet for arbeidsinnvandring i økonomien styres av hvor raskt samfunnet og politikerne ønsker at samfunnet skal endres.

- **THORBJØRN JAGLAND:** Slår fremmedfrykt-alarm i Europa

– Vi som samfunn opplever noen ganger endringsprosesser der den kompetansen vi besitter i dag ikke nødvendigvis endrer seg like fort som behovene. Da vil vi oppleve at vi trenger flere av én type kompetanse, eller mer kompetanse totalt sett, sier Bjørnstad.

Han sier det er mulig at samfunnet ikke ønsker å bremse endringstakten nettopp fordi vi kan benytte oss av en stor innvandrerguppe som gjør det mulig med raske endringer.

BOLIGMANGEL: Man må huske at økt innvandring også skal ta høyde for økt press på bolig og infrastruktur, mener ekspertene.

Foto: Grøtt, Vegard/NTB scanpix

– Det handler om politisk vilje, og om vi vil at endringene skal matche den befolkningen vi allerede har. Ønsker vi å endre takt raskt, så trenger vi innvandrere. Ønsker vi det ikke, trenger vi dem ikke i like stor grad. Da kan vi møte behovet selv, sier Bjørnstad.

Ikke skalert for befolkningsøkningen

Bjørnstad sier konklusjonene i [Perspektivmeldingen](#) som ble lagt frem av regjeringen tidligere i måneden viser at Norge har vært gjennom en rask endring, og derfor har hatt stort behov for arbeidsinnvandring.

Han deler likevel ikke bekymringen til Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) som mener Norge har nådd et metningspunkt når det gjelder å svelge unna stadig flere innvandrere til Norge.

– Over tid skaper innvandrerne sin egen arbeidsplass gjennom å skape sin egen etterspørsel. De skal også ha mat, de skal ha bolig, barn i barnehagen og omsorg når de blir eldre. Norges befolkningsvekst er på linje med den i USA, og USA har hatt samme befolkningsvekst i årtier om ikke århundrer. Det er ikke unikt i seg selv, sier Bjørnstad.

Utfordringen for å lykkes ligger i å bygge ned skranker og flaskehalsen som boligmangel, kapasitetsproblemer i kommunal tjenesteyting og samferdsel, og en masse kritisk infrastruktur som ikke er skalert til befolkningsøkningen

Lav lønn og høy utdannelse

Utfordringen i Norge ligger heller i at vi kan få problemer med å rekruttere den kompetansen endringene krever.

– Den norske miksen gjør oss sårbare fordi vi har en sammenpresset lønnskultur. Det betyr at de høyt utdannede relativt sett har lav lønn og at de med lav utdannelse har relativt sett høy lønn. Da blir vi mer attraktive for de med lav utdannelse som ønsker å komme hit for å jobbe, ikke for høyutdannede, sier Bjørnstad.

I klartekst betyr det at en ingeniør i Tyskland tjener nesten det samme som en i Norge. Når den rene økonomiske drivkraften er borte kan det bli vanskelig å rekruttere ingeniører fra for eksempel Tyskland.

For de med lav utdannelse er det omvendt. På grunn av de små lønnsforskjellene i Norge, eller den sammenpressede lønnsstrukturen, tjener en restaurantarbeider i Tyskland mye mindre enn han ville gjort i Norge.

Derfor blir det mer attraktivt for arbeidssøkere med lav utdannelse å flytte nordover. Og det gjør de.

Samtidig er det nettopp den sammenpressede lønnsstrukturen som, ifølge Bjørnstad, fortsatt gjør norsk næringsliv konkurransedyktig.

– Nettopp det at vi har stor tilgang på en høyt utdannet og relativt billig befolkning gjør at vi er konkurransedyktige på områder som krever denne typen utdanning. Samtidig skaper det problemer med å rekruttere denne gruppen utenfra. Hadde vi økt lønningene for de med høy utdannelse, hadde konkurransefortrinnet forsvunnet, og vi ville ikke hatt samme behov for dem. Da hadde arbeidslivet vridt arbeidsstokken annerledes, sier Bjørnstad.

<http://www.nrk.no/1.10932832>

Uten innvandrere stopper Haram

(Videovindu)

Dennis Hilmarsen Rolls-Royce Marine

HARAM (NRK.no) – Å drive fabrikken her uten arbeidsinnvandrere, ville vært som å spille fotball med én mann utvist hele kampen og ti venstrebeinte spillere, sier Dennis E. Hilmarsen.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 04.03.2013 12:01. Oppdatert 04.03.2013 12:45.

Produksjonssjefen i Rolls-Royce Marine-fabrikken i Brattvåg i [Haram](#) myser mot solen fra verftskaien og smiler. Rundt ham på fabrikkanlegget i fjordarmen nordvest for Ålesund er en truckfører på vei med motordeler. Fabrikkarbeidere utveksler noen ord om vårløsningen som synes å være i luften. Den ene snakker gebrokkent norsk med østeuropeisk klang.

Han er ikke alene om å ha utenlandsk aksent blant de drøyt 500 ansatte på verftet – langt derifra.

– Hos oss har minst ti prosent av de ansatte innvandrerbakgrunn, og vi har mer enn tjue nasjonaliteter. Det er vanskelig å forestille seg et globalt selskap her uten en høy andel ansatte med innvandrerbakgrunn. Vi rekrutterer alt fra produksjonsmedarbeidere og prosjektledere til servicemedarbeidere. Vi kunne ikke ekspandert uten og sett de resultatene vi ser i dag, sier Hilmarsen, som selv er svensk innvanderer.

(Videovindu)

HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET? [Kontakt NRKs journalister!](#)

– Det skjer der og da

Her har det blitt bygget styre- og dekkmaskineri til rigger, skip og ulike fartøy i 70 år, og det som begynte som en familievirksomhet har blitt global business. Men hadde det ikke vært for en storstilt arbeidsinnvandring til Norge de siste årene, hadde det vært vanskelig for hjørnesteinsbedriften å henge med i et internasjonalt marked. Noe som igjen hadde gjort det vanskelig for Haram kommune å tette hullene etter

utflytterne, med halvparten av arbeidsplassene i kommunen tilknyttet den maritime industrien.

- [NHO: – Vi er på grensen av det vi kan tåle av innvandring](#)

Sisi Han kom fra 23 millioner innbyggere i Shanghai til 9000 i Haram.

(Videovindu)

I en artikkelserie denne uken tar NRK.no opp myter om innvandring, og en av dem sier at utviklingen til norsk økonomi i fremtiden er avhengig av at vi får inn arbeidskraft fra utenfor Norge. Tidligere i dag sa en rekke makroøkonomer at de mener dette er å dra det for langt – tvert i mot er vi farlig nærme et metningspunkt. I stedet bør vi vurdere å bremse veksten og klare seg mer på egenhånd. I Haram opplever de en helt annen virkelighet.

– Det er tvilsomt om kommunen ville klart seg uten innvandrerne. Særlig skipsbyggerindustrien, som er særlig utsatt for svingninger, ville fått det vanskelig for å rekruttere. Og dette utgjør jo den viktigste delen av næringsgrunnet her, sier Guttorm Ulla, leder for Haram innovasjonsstudio, og får støtte fra rådmann Turid Hanken.

– Våre hjørnesteinsbedrifter er globale, og avhengig av en arbeidskraft vi ikke nødvendigvis finner mange nok av lokalt eller nasjonalt. I perioder hvor man får inn store kontrakter, er man avhengig av innleie. Det skjer der og da. Det er også behov for permanent rekruttering og ansettelse av arbeidsinnvandrere. Hjørnesteinsbedriftene er våre viktigste arbeidsgivere, og det er mange som lever av at det går godt med dem, sier hun.

- [ØKONOMER AVVISER MYTE: – Vi er ikke avhengig av innvandring](#)

– HADDE IKKE KLART UTEN: – Det er tvilsomt om vi ville klart oss uten den store den innvandringen. Næringslivet vårt er basert på en stor, maritim industri som trenger arbeidskraft utenfra, sier Guttorm Ulla i Haram Innovasjonsstudio og rådmann Turid Hanken.

Foto: David Krekling/NRK

NRK.no treffer de to i kommunesenteret Brattvåg. På den korte veien fra hotellet og opp til rådhuset i hovedgaten over passerer vi en gruppe elektrikere utenfor et bygg, og to butikkansatte kvinner som tar pausen utenfor nærbutikken. Samtalene går på engelsk eller språk godt plassert utenfor den nordiske språkgrenen. Om det ikke er langt mellom de etnisk norske haramsborgerne, er det i alle fall ikke kort mellom innvandrerne.

Faktisk har hele tolv prosent av innbyggerne i Haram innvandrerbakgrunn, noe som er tett oppunder landsgjennomsnittet. På den største barneskolen har én av fire fremmedspråklig bakgrunn. Arbeidsinnvandring har hatt jevn økning utover på 2000-tallet, og har fordoblet seg siden 2007. Mønsteret er kjent: Menn kommer for å arbeide i industrien eller byggebransjen en kort periode – og flere ender med å slå seg ned og henter over koner og barn. Polakker og litauere dominerer, men totalt har over 60 ulike nasjonaliteter funnet veien til den lille kommunen.

- **SE INTERAKTIVT OVERSIKT:** [Del din historie og se visualiserte tall om innvandringsmytene](#)

Sysselsettingen av innvandrere er hele 72,5 prosent, mot rundt 60 på landsbasis. Og det er ikke bare arbeidsinnvandrerne som drar opp snittet: Også 65 prosent av flyktingene har jobb å gå til.

FJORD OG FJELL: I en fjordarm ved fjellsiden på Sunnmøre, en liten time utenfor Ålesund ligger lille Haram. Her bor rundt 9000 innbyggere, og hele tolv prosent har innvandrerbakgrunn.

Foto: David Krekling/NRK

– Kommunen har større utfordringer med å rekruttere norske ungdommer enn utenlandsk arbeidskraft. De finner vegen hit uten at vi trenger å foreta oss så mye, sier rådmann Hanken.

Fra Shanghai til Brattvåg

En som har kommet ekstra langveis fra, er Sisi Han. Den unge kinesiske kvinnen kom fra 23 millioner innbyggere i studiebyen Shanghai, via mastergradstudier og trainee-program i betydelig mindre Molde og Ålesund, til en kontraktlederstilling på Rolls-Royce i Brattvåg. Hun trives så godt at hun har lært seg flytende norsk, og et snev av sunnmørsdialekt har blandet seg med den kinesiske. Samtidig kommer den asiatiske bakgrunnen godt med når hun forhandler med kunder fra hjemkontinentet.

– Jeg trives utrolig godt her. Det er mindre stressende enn i Kina, naturen er fantastisk og folk er mer direkte. Kineserne må man tolke mer for å forstå hva de egentlig mener. Slik er det ikke her. Jeg lærte meg norsk etter å ha fått kontakt med norske studenter, gått i den katolske kirken og hørt på norsk radio, sier hun og smiler.

(Videovindu)

Gregorz Manowski stortrives i Haram og blir gjerne værende – hvis kona også får jobb.

Polske Grzegorz Manowski kom til fabrikkanlegget i Brattvåg for ti måneder siden, for å jobbe som teamleder. Det var først og fremst ønsket om å jobbe i et stort internasjonalt selskap som drev ham til Rolls-Royce i Brattvåg. Han snakker engelsk mens han loser oss gjennom den store fabrikkhallen, og peker på komponenter og beskriver deres ferd mot en fullkommen hydraulisk vinsj.

- [THORBJØRN JAGLAND: Slår fremmedfrykt-alarm i Europa](#)

Men under selve intervjuet insisterer han på å snakke norsk. På sin korte tid i landet har han rukket å bli en habil norsktaler. Han kan godt tenke seg å bli. Bare kona får jobb snart så hun får brukt mastergraden i økonomi til mer enn å gå hjemme i Brattvåg.

– Jeg liker jobben veldig. Og jeg trives her. Det er mye aktiviteter, og i helgene reiser vi inn til Ålesund. Men når det gjelder familiesituasjonen, må det ordne seg for at vi bli værende, sier polakken.

– INTERNASJONAL BUSINESS: Vi hadde hatt store utfordringer med å tilpasse ordreinngangen uten mulighet til å leie inn arbeidskraft, sier verftsdirektør Frode Klokk (i midten) ved skipsverftet STX OSV i Sjøvik i Haram. Her med ingeniøren Rajjendran Kanagarutnam fra Sri Lanka og Piotr Bartosz Wisniewski.

Foto: David Krekling/NRK

20 minutter fra Brattvåg, ligger kommunens andre industrisentrum, Sjøvik. Her har den andre store hjørnesteinsbedriften, STX OSV, ett av sine to verft i Haram. Blant de 180 ansatte i Sjøvik, er har 30 innvandrerbakgrunn. Etter flere år der arbeidere fra Norge og Skandinavia stort sett var tilstrekkelig for å dekke inn ordrene, har det de siste årene vært en økende tilstrømning av søknader fra Europa og omegn. Det store behovet for innleid arbeidskraft til produksjonen dekkes i dag som hovedregel av utenlandsk arbeidskraft.

Færre prosjekter og permitteringsfare

Når næringen vokser seg større enn regionen, og store skipsprosjekt står på spill, ville det vært vanskelig å holde tritt i markedet uten fleksibiliteten innvandringen gir, innrømmer ledelsen.

– Skipsbygging er internasjonal business. Å si om vi hadde klart oss uten innleid arbeidskraft blir spekulasjoner, men det er mange fordeler med et internasjonalt miljø. Det gir oss blant annet en viktig fleksibilitet å kunne leie inn arbeidskraft utenifra når det ikke er nok av den kompetansen vi trenger lokalt, sier verftsdirektør Frode Klokk.

På verftskaien under kontorbygget bygges enorme skip.

MARITIMT: Den maritime næringen står for over halvparten av de drøyt 4000 arbeidsplassene i Haram. Her fra STX OSVs verft i Søvik.

Foto: David Krekling/NRK

– Søsterskipet til dette skipet bygget vi i fjor, og hun opererer nå for den australske marinen. Hvor denne vil operere, vet vi ikke helt. Men det kommer nok til å starte i Nordsjøen, sier Klokk og peker på en doning som speiler seg i fjordvannet.

– Hvordan hadde driften blitt uten denne fleksibiliteten arbeidsinnvandringen gir?

– Igjen, det blir spekulasjoner. Men vi ville sannsynligvis ikke klart så mange og store prosjekter. Uten mulighet til innleie ville vi hatt store utfordringer med å tilpasse sysselsettingen til svingninger i ordreinngangen. Men vi hadde nok klart oss, slik som tidligere da vi bygget mindre og færre skip, sier Klokk.

Blant de utenlandske arbeiderne som sørger for at oppdragene blir fullført, er polske Piotr Bartosz Wisniewski. Han tok med seg familien for ti år siden da arbeidsmarkedet i hjemlandet ble lunkent, og leder nå rørledningsdivisjonen.

– Dette var en stor mulighet for meg og min familie. Overgangen var spesiell, men vi har fått god hjelp. Det bor jo 50-60 polakker her også, sier han.

(Videovindu)

Suad Selak kom som krigsflytkning fra Bosnia på 1990-tallet. Nå snakker han norsk med sunnmørsdialekt.

Lærer norsk på dugnad

Noen bestemte seg allerede på 1980-tallet for at Haram var stedet å forbli, tross røtter godt utenfor både Sunnmøre og Norge. I motorsammenpasningshallen på Rolls Royce treffer vi bosniske Suad Selak, som har vært her i 30 år. Det samme har irske Marian Alvestad, som kom til bygden etter å ha funnet kjærligheten i en lokal mann. At

mange ikke bare kommer for å jobbe i Haram, men slår seg til ro her, har tvunget kommunen til å tenke nytt når en ny gruppe innvandrere skal integreres i et lite lokalsamfunn i en sunnmørsk kystkommune.

Blant annet brukes etter hvert velintegreerte flyktninger med flere tiårs fartstid i miljøet aktivt i arbeidet. Og språkopplæringen foregår ikke bare i kurslokaler, men i samspill med lokale organisasjoner på dugnad og andre lokale aktiviteter. Det er innført egne innføringsklasser ved barneskolen i Brattvåg for barna med fremmedspråklig bakgrunn.

LANGE TRADISJONER: Ved Rolls-Royce Marine i Haram har det blitt bygget hydrauliske motorer og annet styre- og dekkmaskineri i 70 år.

Foto: David Krekling/NRK

– De må engasjere seg i det norske, men vi må også fornye oss. Det lønner seg for bedriftene at de ansatte blir værende og det er bra for lokalmiljøet, sier Hanken.

– Og de lærer ikke norsk bare ved å gå på kurs. Det handler om at man må oppsøke situasjoner aktivt, engasjere seg og gjøre en innsats. Vi mener dette er en god måte å tenke på. Språk er den viktigste forutsetningen for å bli en del av arbeidsmiljøet, lokalmiljøet, få ektefellen til å trives og unger til å klare skolen, sier Ulla i Haram Innovasjon.

RAPPORT: [Derfor blir innvandrerne i Haram](#)

I tillegg har man gått tett sammen med næringslivet, og representanter for bedrifter settes aktivt inn i prosjektledelse både når det gjelder rekruttering og språk. Ifølge Susanne Søholt ved Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) utmerker Haram seg ved at man har klart å utelukkende fokusere på innvandrerne som en ressurs, og tvunget seg selv til å tenke nytt for å håndtere utfordringene. I en studie fra i fjor så hun nærmere på hvorfor innvandrere ble værende i Haram.

– Må ut av huset også

– Innvandrerne selv har lagt vekt på at de blir sett, at de opplever at de er personer og ikke innvandrere, for at de ønsker å bli værende. Og det at de skaffer seg bolig og forholdene ligger til rette for å etablere seg med familien her er også viktig, sier Søholt til NRK.no.

(Videovindu)

Marian Alvestad fra Irland har vært i Haram i 30 år, og forteller hvorfor hun ble værende i denne videoen.

Det har ifølge rådmann Hanken vært bevisst strategi.

– Vi ønsker at våre nye innbyggere skal være integrerte borgere i Haram. Det er viktig for oss at de føler det slik. Dette går to veier. De som bor her fra før blir også utfordret i møtet med nye kulturer, sier hun.

Avhengigheten av arbeidsinnvandrere kunne fort blitt et tveegget sverd for lille Haram – som et nødvendig bidrag til det lokale næringslivet på ene siden, og en potensiell kilde til konflikt på andre siden. Men så langt har gamle og nye haramsborgere klart seg bra, ifølge Hanken og Ulla.

– Det er klart, det er en utfordring på sikt hva dette gjør med samfunnet vårt. Men det er lite konflikter. Folk har vært flinke til å ta i mot dem på en god måte, sier hun. Produksjonssjef Dennis E. Hilmarsen i Rolls-Royce er glad for samarbeidet med kommunen. Det hjelper selskapet lite at den ansatte gjør jobben sin, hvis livet utenfor fabrikklokalene ikke fungerer. Da er veien til hjemlandet eller en større by kort, og alle parter taper.

– Språkutvekslingen er uhørt viktig. Konsernspråket er engelsk, men disse må integreres ut av huset også, sier han.

<http://www.nrk.no/1.10935294>

Tror ikke på innvandringsmyte

(visuelt element)

Mer enn halvparten av NRK.nos lesere tror ikke på myten om at norsk økonomi er helt avhengig av økt innvandring.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 04.03.2013 12:26. Oppdatert 04.03.2013 12:29.

Mandag gikk NHO-direktør Dag Aarnes ut i NRK og advarte om at Norge er på grensen av det vi klarer å ta imot av innvandrere.

Uttalelsen kom i forbindelse med at NRK.no skal sette søkelys på myter om innvandring i Norge hele denne uken, der vi tar for oss én myte hver dag.

Mer enn 11 000 svar

Mandag tar vi for oss myten om at norsk økonomi er helt avhengige av økt innvandring i fremtiden.

Samtidig ba vi NRK.nos lesere svare på om de tror på myten. Svaret var klart.

Blant de 11 230 som var med i spørreundersøkelsen, svarte 6 214 at de var helt eller delvis uenige i påstanden om at norsk økonomi er avhengig av økt innvandring i fremtiden.

Det er 55 prosent av alle som svarte.

Støtter ekspertisen

32 prosent, eller 3 602, svarte at de var helt eller delvis enige i påstanden, mens 13 prosent svarte at de er usikre.

Det betyr at flertallet av NRK.nos lesere er på linje med forskningsleder Erling Holmøy ved Statistisk Sentralbyrå (SSB) som kategorisk avviste at vi er avhengige av innvandringen.

<http://www.nrk.no/1.10935637>

Venstre vil slippe flere inn i varmen

Trine Skei Grande og Venstre vil la arbeidsgiverne bestemme mer om hvilke arbeidsinnvandrere som skal få komme inn i varmen i norsk arbeidsliv.

Foto: Larsen, Håkon Mosvold/NTB scanpix

Venstre ber Stortinget gjøre det lettere for arbeidsgiverne selv å ta inn flere arbeidsinnvandrere. – Dere går feil vei, svarer Frp.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no

Publisert 04.03.2013 19:12.

Onsdag legger Venstreleder Trine Skei Grande frem et representantforslag for Stortinget for å gjøre det lettere for arbeidsgivere å ta inn flere arbeidsinnvandrere uansett kompetansebakgrunn.

Det får Frp til å fortvile. De mener Norge må bli mer selektive med hvem vi slipper inn i landet.

- [**Uten innvandrere stopper Haram**](#)

– Forslaget skal gjøre det lettere for norske bedrifter å ta inn arbeidsinnvandrere, for vi trenger arbeidskraft av alle typer og med all mulig kompetanse. De beste til å vurdere hva de trenger er bedriftene, derfor bør mer av makten til å hente de man trenger ligge direkte hos dem, sier Skei Grande.

– Vil vi ha utvikling må vi si ja

Hun reagerer på at NHO-direktør Dag Aarnes gikk ut i NRK tidligere i dag med budskapet om at Norge er helt på randen av hva vi kan ta imot av innvandrere.

- [NHO: – På grensen til det vi kan tåle av innvandring](#)

(Videoelement)

– Skal norsk økonomi vokse, og hvis vi skal utvikle de ideene og bedriftene vi har i Norge, og hvis vi skal klare å utvikle oss som land, må vi ha folk som kan hjelpe på den drivkraften i samfunnet. Hvis Norge skal ha som mål at vi ikke skal bli flere og at vi ikke skal vokse eller utvikle norsk næringsliv, så kan man selvsagt si nei til dette. Men hvis man vil ha et land og en økonomi i positiv utvikling, må det folk til for å være med på veksten, sier Skei Grande.

- [Halvparten tror ikke på innvandringsmyte](#)

Det er Frps innvandringspolitiske talsmann Morten Ørsal Johansen helt uenig i.

– Da NHO kom med sitt utspill tenkte vi «Hva var det vi sa». Dette har Frp sagt lenge. Vi sier at ja, vi har et visst behov for arbeidsinnvandring, men det er en grense for hvor stor denne innvandringen kan bli før det går ut over de sosiale godene vi har i landet vårt, sier Ørsal Johansen.

Han sier det er på tide å se på norsk innvandringspolitikk med nye øyne.

– Innvandringen må ned

Morten Ørsal Johansen (Frp)

NRK

Frp-politikeren sier at man må begynne å begrense innvandringen til Norge i større grad enn i dag.

– Om vi reduserer på arbeidsinnvandringen eller på asylsøkere og andre innvandrere er ikke viktig. Det viktige er at vi reduserer nivået for å kunne opprettholde de godene vi nyter godt av i dag, sier han.

Ørsal Johansen er redd for konsekvensene dersom man ikke fører en mer restriktiv innvandringspolitikk.

– Gjør vi ikke det, vil stadig økende innvandring bli en effekt som forsterker seg selv. Jo flere som kommer, jo flere har behov for goder. Jo flere som har behov for goder, jo flere må vi ta inn for å dekke godene. Til slutt kollapser økonomien, sier Ørsal Johansen.

- **Ekspertene: – Ikke avhengig av innvandring**

Han mener Norge ikke har så stort behov for innvandring som tilstrømmingen fra utlandet tilsier.

– Vi har mange som er arbeidsledige i dag, og vi har mange som har restarbeidsevne som ønsker å komme ut i arbeid. Jeg tror vi klarer å ta vare på de utfordringene vi har innenfor den befolkningen vi allerede har, sier Ørsal Johansen.

<http://www.nrk.no/1.10935807>

LO: Svensker presser ut norsk ungdom

(Videoelement)

NETT-TV: Den svenske arbeidsinnvandringen kan føre til flere norske ungdommer på trygd, varsler LO.

Arbeidsinnvandringen fra Sverige presser norske ungdommer ut av arbeidslivet, og presser opp boligprisene. Det mener LO som støtter utspillet fra NHO.

- *Tore Tollersrud* tore.tollersrud@nrk.no
- *Ellen Sporstøl* ellen.sporstol@nrk.no
- *Svein Vestrum Olsson* Svein.Olsson@nrk.no

Publisert 04.03.2013 19:18. Oppdatert 05.03.2013 08:30.

Sjeføkonom Stein Reegård i LO er bekymret for den sterke arbeidsinnvandringen til Norge.

Foto: Vilde Mikkelsen/NRK

– Så sterk innvandring som vi nå har hatt, så sterkt geografisk og næringsmessig konsentrert, er det åpenbart at den gir flere uføretrygdete, mener sjeføkonom Stein Reegård i LO.

– På hvilken måte?

– Fordi den vanskeliggjør etablering i arbeidsmarkedet for dem som har litt problemer.

– Norge kan ikke redde Sverige

NRK.no setter denne uken søkelys på innvandringen til Norge.

- [Se NRK. nos innvandringsserie her!](#)

NHO-direktør Dag Aarnes er [redd for at Norge tar på seg for store forpliktelser](#) ved å ta imot så mange arbeidsinnvandrere.

– Både Sverige, Polen og en del andre land bør legge større vekt på eget arbeidsmarked, og på å få ned arbeidsledigheten i eget land. Norge kan ikke redde Sverige fra ungdomsledigheten, sier Aarnes.

– Men hvem er det egentlig som redder hvem her?

– Noen vil nok si at det er de som redder oss i øyeblikket, men når det gjelder ungdomsledigheten så er det vi som redder Sverige. Der synes jeg Sverige løper fra det ansvaret de tok tidligere med å holde ungdomsledigheten nede. Det synes jeg er en rimelig kritikk av den politikken som føres i Sverige nå, uttaler Aarnes, som får full støtte fra LO.

- **Les også:** [Tror ikke på innvandringsmyte](#)

LO: Attraktive utlendinger

– Du kan si at det gir fart i økonomien, men det har sine skyggesider. Så hvis du vil sette det på spissen, så fører det til at det blir flere på trygd, og det blir en skjevare inntektsfordeling, sier sjeføkonom Stein Reegård i LO.

- **Les også:** [Uten innvandrere stopper Haram](#)

Men bildet er mer nyansert, mener NAV, som påpeker at svensker tar mange jobber som norsk ungdom rett og slett ikke vil ha.

– Mange tar de jobbene som norsk ungdom ikke har så lyst på, og i tillegg er de her relativt kort. De kommer og jobber to-tre år. så reiser de tilbake til Sverige etterpå, påpeker seniorrådgiver Johannes Sørbo i NAV.

(Videoelement)

316.000 nye jobber ble skapt mellom 2005 og 2012. To av tre jobber gikk til innvandrere.

– Lett tilgang på billigere og ivrigere arbeidskraft er attraktivt for bedriftene, og de vil nok ofte foretrekke en utlending som vil stå på for en kortere periode fremfor en som er her og har hatt større problemer på arbeidsmarkedet, sier Reegård.

- **Les også:** [Venstre åpner for mer innvandring](#)

Presser boligprisene

Og i tillegg til å ta jobbene, presser arbeidsinnvandrerne opp boligprisene.

– Du må huske at rundt 50.000 mennesker skal inn i landet. Det betyr at vi må bygge en by på størrelse med Sandefjord hvert år for å få plass bare i boligmarkedet. I tillegg kommer press på veier, kollektivtransport og så videre, sier NHO-direktør Aarnes.

– Ja, det er jo klart. De skal jo bo, og det presser boligprisene. Det er en del av at folketallet vokser, istemmer LOs Stein Reegård.

– Er arbeidsinnvandringen til Norge positiv?

– Den er positiv for mange bedrifter, men det er jo ikke sånn at den er avgjørende for norsk økonomi i det lange løp. Vårt behov for arbeidskraft bestemmes av hvor mange vi til enhver tid er her. Så når det kommer innvandrere, så øker behovet for arbeidskraft tilsvarende, svarer Reegård.

<http://www.nrk.no/1.10934496>

Her må vi ha flere innvandrere

Lodz, Polen 20040413. De polske bygningsarbeiderne Irengusz Glabala (f.v.), Krzysztof Piech, Mieczyslaw Zygmund og Tomasz Brozenbach er ikke fremmed for å dra til Norge for å arbeide. Byggenæringen ønsker dem hjertelig velkommen. Foto Anne Elisabeth Næss / SCANPIX .

Foto: Næss, Anne Elisabeth/SCANPIX

Påstanden om at Norge ikke er avhengig av innvandring er en papirtiger uten rot i virkeligheten, sier flere bransjeorganisasjoner.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no

Publisert 04.03.2013 22:33.

– Svaret er nei, vi klarer oss ikke uten innvandring, sier Audun Lågøy, direktør for næringspolitikk og kommunikasjon i Byggnæringens Landsforening.

Han har blitt konfrontert med Statistisk Sentralbyrås forskningsleder [Erling Holmøys kategoriske avvisning av at norsk økonomi og norsk næringsliv har gjort seg helt avhengig av innvandring](#) på NRK.no mandag morgen.

– Med dagens situasjon i vår bransje høres det ut som en veldig teoretisk analyse å hevde at vi ikke er avhengige av økt arbeidsinnvandring i årene som kommer. I hvert fall når man ser på dagens behov for å investere i infrastruktur, å bygge boliger, barnehager og skoler. Vi er helt avhengige av både den kompetansen som kommer gjennom utenlandske foretak og direkte innvandring, sier Lågøy.

– Så teoretisk at det er uinteressant

Han sier at rundt én tredel innen bygg og anlegg har utenlandsk bakgrunn allerede i dag.

Les også: [NHO: – Vi er på grensen av det vi tåler av innvandring](#)

Les også: [Uten innvandrere stopper Haram](#)

Og behovet kommer ikke til å bli mindre i årene som kommer.

(Videoelement)

– Innvandring skaper jo også sin egen etterspørsel etter boliger, barnehager og så videre, men å tenke seg at vi slipper unna alle disse oppgavene med mindre befolkningsvekst som følge av mindre innvandring er så teoretisk at det er på grensen til uinteressant. Selv om vi ikke hadde hatt behov for like mange nybygg, ville forsømt vedlikehold på bygningsmasse, vei og jernbane, og behovet for å bygge om eksisterende bygningsmasse på grunn av klimaendringene gjøre at vi trenger arbeidsinnvandrere også i årene som kommer, sier Lågøy.

Han anslår behovet i sin bransje alene til å være på mellom 8000 og 10 000 i året. Det vil det, ifølge næringen, være umulig å dekke med innenlandsk arbeidskraft.

– Skal vi ha nok å dele må vi skape

Inger Lise Blyverket er leder for Virkes arbeidslivspolitik. Hun sier medlemmene hennes er helt avhengig av arbeidsinnvandring i årene som kommer.

Foto: Pressebilde

Lågøy får støtte av Inger Lise Blyverket, leder for Virkes arbeidslivspolitik. Hun sier behovet er stort i nær alle deler av samfunnet.

– Det er to måter å angripe myten om at vi har gjort oss avhengige av fremtidig innvandring. Det er om vi reelt sett trenger innvandringen, eller om vi ønsker den. Vi svarer ja på begge spørsmål. Når 70 prosent av sysselsettingsveksten kommer gjennom arbeidsinnvandring, er det klart at den spiller en stor rolle både for norsk arbeidsliv og for norsk velferd. Skal vi ha nok å dele, må vi faktisk også skape, og da trenger vi den arbeidskraften som arbeidsinnvandrere utgjør både i dag og fremover.

Hun sier det behovet ikke kommer til å gi seg i årene som kommer.

– Du har nevnt bygg og anlegg, men vi trenger arbeidsinnvandrere i varehandelen, i hotell- og restaurantnæringen, innen teknologi- og IKT-virksomheter, i helsesektoren og nær alle andre bransjer også. Vi gjør det i dag, og behovet blir ikke mindre.

Det støttes av beregninger både fra SSB og andre steder.

Bill.mrk: Arbeidere søkes

Og det er ikke bare i det private næringsliv behovet etter arbeidskraft er, og kommer til å fortsette å være, skrikende. Også offentlig sektor står overfor en utfordringsnøtt når det gjelder å finne ansatte.

I en [rapport om fremskrivninger av tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft i 2011](#) beregnet Statistisk Sentralbyrå at det kommer til å være en underdekning på 38 000 årsverk blant utdannet helsepersonell i 2030.

I [Arbeidsgivermonitoren til Kommunesektorens organisasjon \(KS\)](#) for 2012 står det at kommunal- og fylkeskommunal sektor kommer til å ha et underskudd på flere arbeidsgrupper i 2035. De anslår blant annet behovet til å være:

- 57 000 helsearbeidere
- 28 000 sykepleiere
- 23 000 allmennlærere

Samtidig sier kommuner og fylkeskommuner at de sliter med å rekruttere en rekke arbeidsgrupper i dagens situasjon.

Anne-Cathrine Hjertaas i KS

Foto: Terje Lien/Kommunal Rapport

I samme barometer opplyser 85 prosent av kommunene og 71 prosent av fylkeskommunene i Norge at de finner det meget eller ganske utfordrende å rekruttere ingeniører, sivilingeniører og folk med teknisk fagskole allerede i dag.

Det betyr ikke at hele det fremtidige behovet må dekkes av innvandring.

– Vi ser at arbeidsinnvandringen de siste årene har vært bra for Norge, og det synes vi er fint. Det betyr ikke at hele vårt fremtidige behov må dekkes av innvandring. Det finnes alternative muligheter til å løse en del av utfordringene, sier Ann-Cathrine Hjertaas, avdelingsdirektør i avdeling for arbeidsgiverpolitikk i KS.

Hun peker blant annet på mer samarbeid om å løse oppgaver over kommunegrensene, få ned sykefravær og øke stillingsprosenten hos de 53 prosentene i kommunal sektor som er deltidsansatte.

– I vår sektor, hvor det er så mange som jobber deltid, vil det siste ha stor betydning. Vi har gjort en teknisk beregning som viser at dersom vi øker stillingsbrøken for sykepleiere fra dagens 76,9 prosent til 88,8 prosent, vil vi ha behov for å rekruttere 3 000 færre sykepleiere i kommunal sektor i 2021, sier Hjertaas.

Hun understreker imidlertid at det er ulike utfordringer og ulike behov for kompetanse ulike steder i landet. Det gjør at arbeidsinnvandring, etter Hjertaas' mening, også kommer til å være et viktig bidrag i kommunal- og fylkeskommunal sektor i årene som kommer.

Se potensialet i eget land

Det er helt i samsvar med det potensialet Blyverket har sett i den befolkningen som allerede er her i dag.

– Vi har en demografisk utvikling som gjør at vi blir stadig flere eldre og stadig færre yngre. Vi har også en arbeidskraftsreserve i Norge som det av mange årsaker er viktig å mobilisere. Derfor jobber våre virksomheter systematisk for å få ned sykefravær, legge til rette for at folk står lenger i jobb og å slippe både innvandrere og folk med funksjonsnedsettelse inn i arbeidslivet, sier Blyverket.

Men det alene er ikke nok.

– Utviklingstrekkene er så klare at vi både må mobilisere innenlands arbeidskraft og åpne for arbeidsinnvandring. Samtidig er vi et lite land som har behov for å åpne oss for impulser utenfra. Arbeidsinnvandring gir ny kompetanse, nye løsninger og nye perspektiver. Det trenger vi, sier Blyverket.

<http://www.nrk.no/1.10935814>

Dette er integreringsproblemet Norge ikke klarer å løse

BER INNVANDRERNE TA SEG SAMMEN: Mustafa Al-Youssef fra Syria gikk arbeidsledig i Norge i fem år frem til nylig. Så bestemte han seg for å ta affære. – Å være arbeidsledig er en avgjørelse man tar. Man må gjøre en innsats selv om det skal ordne seg, sier han.

Foto: Kathrine Hammerstad/NRK

Mustafa Al-Youssefs historie var i flere år historien om norsk integrerings store problem: Selv etter 10-15 år i Norge er det noen innvandregrupper hvor knapt halvparten er ute i jobb.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:10.

– Det gjør noe med deg å gå uten jobb over lang tid. Man føler seg på en måte på siden av samfunnet, sier Al-Youssef.

Han vet hva han snakker om. Frem til helt nylig var syrerer én av de mange som utgjør et stort tomrom i tallenes tale om norsk integrering – det store gapet mellom de innvandrerne som er i jobb, og de som ikke er det.

– Lettere å falle ut

Ser man på snittet, er det tilsynelatende ikke så galt stilt: Mens [sysselsettingen for nordmenn ved siste SSB-telling i 2011](#) var på 69,1 prosent, er den for innvandrere sett under ett kun knappe syv prosentpoeng lavere, 62,8 prosent. Men forskjellene er store:

Mens 71 prosent av innvandrerne fra EU-land i Øst-Europa er i jobb før de har vært ett år i Norge, og dette tallet stiger mot 80 når botiden nærmer seg ti år, er bildet langt dystre om man kommer fra Asia eller Afrika. Da er kun henholdsvis 25,1 og 15,8 i jobb i løpet av det første året. Riktignok kommer det seg til rundt halvparten etter tre-til fire års fartstid, men derfra skyter det ikke særlig mye fart.

HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET? [Kontakt NRKs journalister her!](#)

Selv med inntil ti år i Norge er det kun 57,5 prosent av asiaterne og 51,5 prosent av afrikanerne som er i jobb. Ser man på enkeltland, er kun drøyt 30 prosent av somalierne i arbeid, og tallene for land som Afghanistan, Irak og Eritrea er rundt 40 prosent. I mange av disse gruppene er det også betydelige forskjeller mellom kvinner og menn.

(Videoelement)

– Sysselsettingen er en stor utfordring i den norske integreringen. Vi har store grupper som står utenfor arbeidsmarkedet. Enkelte grupper har svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Jo svakere man står, jo lettere er det å falle ut, sier Bjørn Gudbjørgrud, direktør for tjenesteavdelingen i Nav.

[I en artikkelserie denne uken](#) ser NRK.no nærmere på myter om innvandring, påstander som går igjen i en innvandringsdebatt hvor frontene ofte er steile. En av disse er myten om at norsk integrasjon har vært mislykket. En av de viktigste forutsetningene for å lykkes i med integreringen, er ifølge Fafo-forsker Anne Britt Djuve å få innvandrerne i jobb.

– Arbeidsdeltakelse er relativt enkelt målbart sammenliknet med samfunnsdeltakelse. Somaliere, irakere og afghanere og andre fra Afrika og Asia er grupper med lav yrkesdeltakelse, og i særdeleshet gjelder det kvinner, sier Djuve til NRK.no

– Innvandrere må ta tak i seg selv

Mustafa Al-Youssef hadde gått arbeidsledig siden 2008, da han nylig fikk den gode nyheten: Han hadde endelig fått jobb. Nå jobber den syriske mannen i hjemmesykepleien på Majorstuen i Oslo, og stortrives. Han kom til Norge som

flyktning, men i motsetning til mange som kommer med flyktningestatus fra ikke-vestlige land, var ikke skole og utdanning fremmedord.

- **MULTIMEDIA:** [Les flere saker om innvandringsmyter, se visualiserte tall og fortell din historie!](#)

Al-Yuossef ventet ikke lenge med å begynne på norskkurs. Før han ble arbeidsledig i 2008, hadde han hatt flere småjobber i Norge. Likevel skulle det gå fem år før han følte seg som en integrert del av det norske samfunnet. Det siste året tok han et kvalifiseringsprogram i pleie og omsorg i regi av NAV, og fikk full uttelling. Han har en klar formening om hvorfor han, og mange med samme bakgrunn som han selv, blir stående utenfor arbeidslivet. Det handler om å si til seg selv at nok er nok, mener syreren.

– Å sitte uten jobb er, når alt kommer til alt, en avgjørelse man tar. Ja, det er vanskelig for oss fra Asia og Afrika, fordi språket, kulturen, ja til og med været, er veldig annerledes. Veldig vanskelig. Men: Når man har bestemt seg for å reise, må man nødvendigvis miste mange ting. Vi har kultur med oss på skuldrene når vi kommer, men vi kan ikke gå og bære på det her hele tiden. Vi må gjøre noe med situasjonen vår, sier han.

- **EKSPERT OM PROBLEMET:** [Virkemidlene har ikke truffet](#)

– Du mener innvandrerne selv gjør for lite for å komme seg inn i arbeidslivet?

STOR UTFORDRING: – Vi har store grupper som står utenfor arbeidsmarkedet, sier tjenestledende i Nav, Bjørn Gudbjørgrud.

NAV

– De som vil, har suksess. Har du bestemt deg for å være hjemme, kommer du deg nødvendigvis ikke i jobb. Vi skal ikke gi slipp på vår særegenhet, men vi må tilpasse oss og sette oss inn i hvordan systemet fungerer. Du får ingenting gratis.

– Som hva da?

– Man må selvfølgelig lære seg språket. Men språket er bare én ting. Det handler også mye om kultur. Saksbehandleren min i NAV lærte meg mye om hvordan jobbspråket er i Norge, for det kan være litt annerledes. Og hvordan man skal motivere sjefen til å ansette deg. At man må vise stor interesse. Hvis man ikke gjør slike enkle ting, gjør man ikke nok.

– Veldig mange regler

Brannfakkelen mot andre innvandrere til tross – Al-Youssef vil ikke frita det norske samfunnet ansvaret for at man fortsatt ikke klarer å integrere store innvandrergupper i arbeidslivet. Han skulle gjerne sett litt mer tålmodighet.

- **STATUS:** [Dette er status for integrering i Norge - arbeid, utdanning, økonomi, språk](#) og [deltakelse](#)

– Det er kultursjokk å komme hit. På mange måter. Man trenger ikke å være i ubalanse når man kommer hit for å føle det. Det er mye regler, sier han og ler høyt, før han fortsetter:

– I begynnelsen går du på én side av gaten og er redd du bryter loven fordi du kanskje heller burde gått på andre siden av gaten. Du tenker veldig mye «Er dette lov? Hvordan gjør jeg dette? Hva er riktig».

Det er ikke bare økonomien som lider under lange perioder med arbeidsledighet. Dagene blir lange, særlig i et land hvor vinter og høst dominerer nesten halve året.

- **SE REPORTASJEN:** [Uten innvandrere stopper Haram](#)

– Jobb gir penger ja, og på den måten kan man reise og finne på ting. Det har vært stramt økonomisk, særlig i et så dyrt land. Man føler seg enda mer utenfor samfunnet når man ikke kan delta på ting på lik linje med nordmenn. En ond sirkel, sier Al-Youssef.

– Hva tenker du om påstanden om at integreringen av innvandrere i Norge har vært mislykket?

– Jeg tenker ja, og jeg tenker nei, og jeg tror jeg skal være forsiktig med å svare. Men jeg tenker at innvandring ennå er et noenlunde nytt fenomen her i Norge, at nordmenn ennå ikke vet nok om oss, og omvendt. Nordmenn er reserverte, og vi trenger litt tid før man kan gi et godt svar på det spørsmålet.

<http://www.nrk.no/1.10935853>

Integreringsekspert: – De norske virkemidlene har ikke truffet

VEL OPTIMISTISK: – Det er litt vel optimistisk å forvente at innvandrere med lite skolegang og yrkeserfaring på kort tid skal konkurrere om jobber med nordmenn som har tolv års skolegang, sier forsker Anne Britt Djuve.

NTB Scanpix

Apparatet som skal hjelpe de store gruppene av innvandrere som sliter med å komme seg inn i arbeidslivet, har ikke truffet riktig, mener ekspert.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:10.

– Brukergrunnlaget for tjenester rettet mot vanskeligstilte grupper har endret seg dramatisk de senere årene. Virkemidlene er likevel ikke i tilstrekkelig grad tilpasset de nye brukerne, sier [Fafø-forsker Anne Britt Djuve](#) til NRK.no.

– Helt andre forutsetninger

Hun satt i det regjeringsoppnevnte [Brochmann-utvalget](#), som i 2011 leverte sin rapport om hvordan økt innvandring utfordrer den norske velferdsstaten. Hun har også forsket mye på integreringspolitikk og levekårsutfordringer for innvandrere. Et problem er at velferdstiltakene er for generelle, og ikke tar høyde for de kulturelle variasjonene og dertilhørende utfordringene personer fra andre deler av verden tar med seg inn i Norge, mener hun.

– Nye befolkningsgrupper fører også til at velferdstjenestene møter brukere med helt andre behov, som for eksempel mange verken kan lese eller skrive. Noen har helt andre forutsetninger for å nyttiggjøre seg velferdstjenestene enn det vi er vant til i majoritetsbefolkningen, sier hun.

[I en artikkelserie denne uken ser NRK.no nærmere på myter om innvandring](#), påstander som går igjen i en innvandringsdebatt hvor frontene ofte er steile. En av disse er myten om at norsk integrasjon har vært mislykket. Både Djuve, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, [Statistisk Sentralbyrå \(SSB\)](#) og andre eksperter NRK.no har snakket med, fremhever arbeidsdeltakelse som en av de aller viktigste forutsetningene for integrering.

(Videovindu)

Tallenes tale viser et todelt bilde: Mens sysselsettingen i Norge ved siste telling i 2011 var på 69,1 prosent, er den for innvandrere sett under ett kun knappe syv prosent lavere, 62,8 prosent.

I internasjonal sammenheng er det også tilsynelatende ikke så verst stelt: [Norge er på topp ti i OECDs ranking over sysselsetting av innvandrere](#), og ligger også høyt oppe på deres barometer over hvilken grad høyt kvalifiserte innvandrere får brukt kompetansen sin.

Men forskjellene er store mellom innvandrere fra Europa, særlig de fra Øst-Europa, og innvandrere fra Afrika og Asia. Sistnevnte grupper har selv etter 10-15 år ikke mer enn rundt 50 prosent i jobb, mens tallet er på opp mot 80 for EU-innvandrerne, ifølge [Statistisk Sentralbyrå](#).

Direktør i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, [Geir Barvik](#), mener også dommen over norsk innvandring kommer an på hvilket perspektiv man ser det fra.

Avler fattigdom

– Norge har en høy arbeidsdeltakelse for innvandrere sammenliknet med andre land. Vi ligger på midten av OECD-statistikken eller over snittet, og gjør det bra i internasjonal sammenheng. Andelen innvandrere i høyere utdanning viser positiv utvikling. At vi scorer høyt på noe, betyr ikke at vi kan ikke lene oss tilbake, sier han.

Han fremhever de sprikende tallene for sysselsetting og fattigdommen som ofte springer ut av dette problemet.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

– Blant de fattige i Norge er det en klar overrepresentasjon av barnefamilier hvor mor og far har innvandret. Svak eller manglende tilknytning til arbeidslivet er hovedårsaken til dette. Økt sysselsetting blant innvandrere er derfor nødvendig for å få bekjempet fattigdommen, sier Barvik til NRK.no.

ARBEIDSLEDIGE: Store grupper innvandrere i Norge blir sittende utenfor arbeidsmarkedet selv i mange år etter at de kom til landet. Spesielt utsatt er asiater og afrikanere.

Foto: Junge, Heiko/SCANPIX

Djuve minner om at mange av de som kommer hit har lite eller ingen utdanning fra hjemlandet, og tynt med arbeidserfaring. Og blant flere av de gruppene som sliter mest, er det mange med kort botid i Norge.

– Så forventer vi at de skal kvalifisere seg for arbeidslivet og konkurrere med nordmenn som har gått tolv år på skole. Det er litt vel optimistisk å forvente full utjevning av disse forskjellene i løpet av to år, som er varigheten av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger. Terskelen i det norske arbeidslivet er høy, sier Djuve.

- **LES OGSÅ:** [Her er integreringsproblemet Norge ikke klarer å løse](#)

Et grep hun mener har vært viktig, selv om det ennå gjenstår en del før det sitter helt som det skal, er [Introduksjonsordningen](#). Den ble påbudt i 2004, og sier at alle kommuner som sier ja til å ta i mot flyktninger, er forpliktet til å tilby et introduksjonsprogram. Alle flyktningene som deltar i ordningen får introduksjonsstønad mens de går på norskopplæring.

Målet har vært å flytte flere over fra sosialhjelp og over i et kvalifiseringsløp, hvor

arbeidsrettede tiltak, norsk språk og samfunnsliv står på arbeidsplanen. Ifølge den siste kartleggingen av ordningen i 2011 har det vært en økning på 1300 personer som deltar i programmet.

- **MULTIMEDIA-RIGG:** [Les flere saker, se visualiserte tall, hør andres historier og del din egen her!](#)

– Kvalifiseringstilbudet til flyktninger er mye bedre etter at ordningen ble innført. Det kanskje aller viktigste er at kommunene er blitt pålagt å tilby et heldags kvalifiseringstilbud til de flyktningene de bosetter, sier Djuve.

Går på sosialet ved siden av

Også integreringsdirektøren mener introduksjonsordningen har vært en viktig milepæl i norsk integreringspolitikk. Han trekker også frem [Ny Sjanse](#), spesielt rettet mot minoritetskvinner og ungdom som ikke er i arbeid eller utdanning og som ikke fanges opp av andre, som et annet viktig tiltak. Sistnevnte begynte som en forsøksordning, som nå er besluttet videreført i en ny ordning som heter [Jobbsjansen](#).

– Halvparten av de som deltar i introduksjonsordningen kommer seg ut i jobb eller videre utdanning etterpå, og vi ser en imponerende læreevne blant de med flyktningebakgrunn, blant annet gjennom norskopplæringen. At kommunene får flyktningene raskt ut i jobb er helt avgjørende for en vellykket integrering, sier han, og legger til:

– STILLER KRAV: Integreringsdirektør Geir Barvik mener Norge stiller strenge krav til innvandrere som kommer hit, blant annet gjennom introduksjonsprogrammet for flyktninger.

Foto: Andreas Sundby/NRK

– I Norge stilles strenge krav. For å få introduksjonsstønad må man delta i introduksjonsprogram. Vi er tydelige på hvilke plikter og krav som stilles. Vi ser også

at der vi setter inn konkrete tiltak mot én gruppe, som ved Ny Sjanse, er det gode resultatet.

Likevel: En stor del av deltakerne mottar sosialhjelp og bostøtte i stor grad, i tillegg til introduksjonsstøtten. Og det er ikke slik at vel gjennomført introduksjonsprogram er synonymt med en ventende jobb etterpå. Rundt 55 prosent var ifølge siste evaluering i jobb ett år etter avsluttet program.

- **STATUS:** [Slik står det til med norsk integrasjon - arbeid, utdanning, økonomi, språk og deltakelse](#)

Ifølge utredningsleder Anders Fyhn i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet er det likevel ikke nødvendigvis nedslående – gitt at den øvrige halvparten faktisk melder seg arbeidsledig, istedenfor å forsvinne ut statistikken.

– Det er ikke de samme menneskene som står i køen, den rullerer over tid. Men, så har vi også de som ikke en gang er i køen. Vi må se på hvor gode de ulike tiltakene er. Det blir veldig viktig. Som etter introduksjonsordningen: Går de til arbeid, ledighet eller ingenting? Å være registrert som arbeidsledig viser et ønske om å være i arbeid, og at det er mulig å få dette til ved å sette fokus og tiltak inn mot dette.

– Ikke et skippertak

Det snur imidlertid etter noen år. Da faller mange av mennene som fikk jobb etter Introduksjonsordningen ut av arbeidsmarkedet, mens flere kvinner kommer seg inn. Det er også store forskjeller mellom kommunene, med Bærum på topp over de som får flest i jobb, og Fredrikstad på bunn.

- **JAGLAND:** [Slår fremmedfrykt-alarm i Europa](#)

– Kommunene sliter med å finne de rette tiltakene. Konsekvensen er at en del deltakere ikke får et heldagstilbud, og at tiltakene ikke er optimalt tilpasset den enkeltes behov. Dessuten er undervisningen ofte for klasseromsdominert. Mange synes klasserom er skremmende, og det er mye av undervisningen som ikke involverer deltakerne i stor nok grad, sier Djuve.

I noen grupper, som blant somaliske kvinner, er sysselsettingsandelen helt nede på 20-tallet. Den er også lav for kvinner fra Afghanistan, Pakistan og Irak. Og selv om den er høyere for mennene i disse gruppene, er den fremdeles svært lav i det store bildet.

- **NHO ADVARER:** [– Vi trenger ikke mer innvandring](#)

– Å få kvinner ut i arbeidslivet er helt avgjørende. Her må vi være ærgjerrige. Kvinner må delta på lik linje med menn, vi kan ikke leve med at de står utenfor arbeidslivet. Da må vi jobbe mer med det. Vi ser at der vi legger ressurser til, nytter innsatsen. Vi har sett det gjennom prosjekter som Ny Sjanse og gratis kjernetid i barnehagen; kvinner deltar i jobb og barna i barnehagen, når det jobbes direkte opp mot dem, sier Barvik.

- **LES REPORTASJE OG SE VIDEOER:** [Uten innvandrere stopper Haram](#)

Men integreringsarbeidet er ikke noe man kan slutføre innen en gitt tid, mener han.

– Det er viktig å huske at integrering ikke er et skippertak. Det er ikke slik at man snakker om at for eksempel skolene, eller NAV for den saks skyld, skal bli ferdig med jobben sin. Slik er det heller ikke med integreringsarbeidet. Mangfold er hverdagen i Norge. Nå har vi i alle fall fått på plass et mottaks- og integreringsapparat for nyankomne i kommunene – og vi er på rett vei.

<http://www.nrk.no/1.10935927>

Dette er status for integrering i Norge

Integreringen er avhengig av at innvandrere tar utdannelse, kommer seg i jobb, lærer norsk og deltar på ulike arenaer i norsk samfunnsliv. Her er oversikten over hvordan det går.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:11. Oppdatert 05.03.2013 13:01.

Denne uken ser NRK.no nærmere på myter om innvandring, i en debatt hvor frontene ofte er steile og påstandene sterke. Én av disse er påstanden om at norsk integrering har mislyktes.

Vi har bedt en rekke eksperter gjøre rede for hva de mener er de viktigste indikatorene på integreringen av innvandrere. Fem faktorer går igjen: Språket må læres, man må ta **utdannelse, komme seg i jobb og slik få en grei økonomi samt delta i norsk samfunnsliv, enten** det er på dugnadsnivå eller i politikk-og organisasjonsliv. Med utgangspunkt i dette tar vi sikte på å belyse om myten om at norsk integrering har mislyktes er en overdrivelse av virkeligheten, eller om de harde fakta viser at det faktisk er slik.

TODELT: Statusen for norsk integrasjon kan betraktes fra flere sider, mener Fafo-forsker Anne Britt Djuve.

Privat

Her kan du lese mer om hver enkelt indikator

- **SYSSELSETTING:** [Store forskjeller mellom grupper](#)
- **UTDANNING:** [Innvandrerbarn på fremmarsj](#)
- **ØKONOMI:** [Innvandrere mer langtidsfattige](#)
- **SPRÅK:** [Ni av ti fullfører kurs innen fristen](#)
- **DELTAKELSE:** Egne nettverk og lite synlig i politikken

– Hvorvidt integreringen har vært mislykket eller ikke, er vanskelig å svare på. Det er et litt uklart begrep. Det fremheves ofte at yrkesdeltakelsen er for lav, men rundt ti prosent under snittet for Norge er vel ikke så galt, er det? I tillegg vet vi at sysselsettingen også blant flyktninger og familieinnvandrere stiger etter noen år i Norge, og at innvandrernes etterkommere gjør det bra i utdanningssystemet, så sånn sett går det fint an å si at integreringen i Norge går bra, sier Fafo-forsker Anne Britt Djuve.

Men – det er et stort men:

– Men det er også fullt mulig å tegne det motsatte bildet: I enkelte landgrupper er yrkesdeltakelsen vedvarende lav, også etter mange år i Norge, og avgangen fra arbeidslivet starter dessuten i lavere alder enn i majoritetsbefolkningen. I noen grupper finner vi holdninger og praksis på likestillingsfeltet som er høyst problematisk sett med norske øyne. Det kan være utfordrende å formidle begge disse bildene på en gang, men et ensidig fokus på ett av dem kan være uheldig, sier hun.

– Erfaringen bekrefter ikke myten

Ensidig fokus på integreringsutfordringene kan medføre økt fremmedfrykt, mener hun.

– Det kan også oppleves svært ubehagelig av innvandrerne selv. Fravær av oppmerksomhet om integreringsutfordringene kan medføre at vi ikke får tilstrekkelig oppmerksomhet og kunnskap til å få løst dem.

PÅ RETT VEI: Myteknuser Lars Østby i Statistisk Sentralbyrå mener det er farlig å si at integreringen har mislyktes, fordi man da forkaster alt det positive som har skjedd de siste årene.

Foto: Arne Raanaas/NRK

Professor Lars Østby i Statistisk Sentralbyrå har jobbet med myter om innvandring i en årrekke.

– Den alvorligste myten er nok det at integreringen går så dårlig i Norge. Den går langsomt, ja, men den går riktig vei. Da gjøres det åpenbart noen riktige grep. Det alvorlige med å si at integrasjonen i Norge har vært mislykket, er at man da risikerer å kaste vrak på de gode grepene som tross alt er tatt i norsk integreringspolitikk. Går det gal vei, må man jo skrote det verktøysettet du har, og finne andre verktøy. Det tror jeg ikke er fornuftig, sier Østby til NRK.no.

Et viktig trekk ved integreringen i Norge, er at etterkommere av innvandrere gjennomgående gjør det svært godt på mange områder der deres foreldre har slitt etter ankomst til Norge. Botid spiller også inn: Jo lenger man har vært i landet, jo bedre går det veldig ofte. I en av de mest utskjelte innvandrergroppene, somalierne, har rundt halvparten kun bodd i Norge i fem år.

– Det vi kan si om denne myten så langt, er at erfaringen til nå ikke bekrefter denne myten, sier Østby.

<http://www.nrk.no/1.10935989>

Utdanning: Innvandrerbarn på fremmarsj

INNVANDRERMAGNET: Flere prestisjestudier, som farmasi, tiltrekker seg et høyt antall studenter med innvandrerbakgrunn.

Foto: Grøtt, Vegard/NTB scanpix

Andelen studenter med innvandrerbakgrunn i høyere utdanning har krøpet jevnt og trutt oppover de siste årene, og spesielt positiv har den vært for studenter med ikke-vestlig bakgrunn.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:20.

Ifølge [regjeringens tilstandsrapport for høyere utdanning i 2012](#) var andelen studenter med ikke-vestlig bakgrunn i 2010 9,4 ved landets universiteter, og 6,8 ved høyskolene. Med ikke-vestlig bakgrunn menes i denne sammenheng personer fra Asia inkludert Tyrkia, Afrika, Amerika (minus USA), Canada og Oceania (unntatt Australia og New Zealand).

Det er en økning fra henholdsvis 8,1 og 5,8 i 2007, og godt over den anslåtte andelen

ikke-vestlige innvandrere på landsbasis på mellom fem og syv prosent. I tillegg er studenter med denne bakgrunnen svært godt representert på prestisjestudier som odontologi, farmasi og medisin, samt teknisk- og naturvitenskapelige fag.

Prestisjestudier

Høsten 2011 hadde 33 prosent av studentene på mastergradsprogrammet i farmasi innvandrerbakgrunn, og en overvekt av disse var kvinner. På den treårige ingeniørutdanningen hadde til sammen rundt tolv prosent innvandrerbakgrunn.

Det skjer til tross for at gjennomstrømningen for elever med innvandrerbakgrunn i den videregående skolen ifølge SSB, er rundt 20 prosent lavere enn for andre elever.

(Videoelement)

En Nifu-rapport fra 2011 viste at det frem til åttende trinn i grunnskolen ikke er forskjeller i prestasjonsutvikling mellom majoritets- og minoritetselever. Men derfra og ut drar minoritetselever til en viss grad fra de etnisk norske elevene i utviklingen. På ungdomstrinnet fortsetter denne trenden og gapet reduseres.

– Vi så allerede på 1990-tallet at minoritetsungdom hadde utdanningsaspirasjoner. Vi spurte dem hva de ønsket seg, og da de svarte lege, advokat og sånne fag, ble de møtt med stor skepsis. Ti år etterpå ser vi at vi får en generasjon innvandrerungdom som er overrepresentert i høyere utdanning. Dette til tross for at foreldrene deres gjerne har vært underrepresentert og jobbet i lavstatusyrker, og til tross for at de har gått ut med dårligere karakterer fra grunnskole og videregående, sier forsker for Norsk institutt for forskning om oppvekst og aldring (Nova), Anders Bakken, til NRK.no.

HAR DU TIPS ELLER INNSPILL TIL DETTE TEMAET? [Kontakt NRKs journalister!](#)

Den direkte overgangen til høyere utdanning blant dem som har fullført videregående med studiekompetanse er langt høyere både blant innvandrere og dem som er født i Norge med innvandringsbakgrunn, enn blant dem som er uten innvandringsbakgrunn. Sistnevnte gruppe (uten innvandringsbakgrunn) utsetter studiestarten oftere enn ungdom med innvandringsbakgrunn. Etter noen år er forskjellene utjevnet, men fortsatt er andelen høyest blant dem som er født i Norge med innvandringsbakgrunn.

– MØTT MED SKEPSIS: Innvandrerbarn ble møtt med skepsis da de svarte at de ville bli leger og advokater på 1990-tallet, forteller forsker Anders Bakken.

Foto: NOVA

– Sterkt ønske hos familien

Bakken tror dette kan henge sammen med den mobilitetsprosessen mange innvandrere er i, spesielt de ikke-vestlige: Man har flyttet til Norge for å oppnå et bedre liv. I Norge får man muligheter man ikke har hatt før. Da ligger det i deres natur å jobbe knallhardt for å oppnå dette, og listen legges ikke lavt. Denne teorien deles av professor Liv Anne Støren, som har forsket mye på minoriteters ferd gjennom utdanningsløpet.

OVERSIKT: [Dette er status for integrering i Norge](#)

– I mange miljøer er det et sterkt ønske hos familien om at barna skal ta høyere utdanning. Særlig vet vi at dette er sterkt i familier med indisk bakgrunn, men det gjelder flere. En del barn opplever nok et klart forventningspress, men de deler sikkert også det samme ønsket og den samme forventningen som foreldrene. Hvorfor er det slik? Her er det også flere årsaker, og jeg tror at en årsak er at mange innvandrerforeldre ønsker at barna skal benytte seg av en mulighet til å få utdanning som de selv ikke hadde i sitt hjemland, sier Støren til NRK.no.

Det er spesielt studenter med bakgrunn fra India, Sri Lanka og Vietnam som utmerker seg.

– Det er spesielt at det er grupper fra Sørøst-Asia som klarer seg så godt, når man tenker på hvor store språkbarrierene er for disse gruppene. Det er vanskeligere å lære norsk for en vietnameser enn en tysker, likevel ligger disse gruppene på samme nivå, sier han.

Går man helt tilbake til begynnelsen av utdanningsløpet, i barnehagen, ser man at omtrent syv av ti minoritetsbarn går i barnehage, med en økende andel jo eldre

barnet blir. Bare 34 prosent av ettåringene deltar, mens 95 prosent av minoritetsbarna går i barnehage når de er fylt fem år.

<http://www.nrk.no/1.10935968>

Deltakelse: Egne innvandrernetverk og lite politikk

IKKE MED: Innvandrere er lite synlige i tradisjonelle norske foreningsaktiviteter, som korps.

Foto: Maria Kristina Vevang/NRK

Innvandrere er ikke særlig synlige i det tradisjonelle organisasjonslivet, men det betyr ikke at de ikke engasjerer seg. I politikken glimrer de med sitt fravær flere steder.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:21.

Med deltakelse menes alt fra dugnadsarbeid og oppfølging av aktiviteter i nærmiljøet, til organisasjonsliv i politikk. Ifølge forsker Guro Ødegård ved Institutt for samfunnsforskning er minoriteter sterkt underrepresenterte både som medlemmer og tillitsvalgte i sentrale frivillige organisasjoner i Norge. Når innvandrerandelen går opp i et område på bekostning av majoritetsbefolkningen, får fritids- og aktivitetsorganisasjoner problemer med rekrutteringen, særlig på barne- og ungdomsfeltet.

Det betyr likevel ikke at innvandrere ikke engasjerer seg, men at de gjør det på sin egen måte.

60 ukjente nettverk

– Aktivitetsnettverk, hvor kultur og språk fra innvandreres hjemland læres og formidles, etableres i slike innvandrertette bomiljøer som har utspring fra kultur og land. Disse er ofte usynlige, og det er lite samhandling mellom tradisjonelle foreninger og innvandrernettverkene, og de opererer i et felt som er lite kjent for majoritetssamfunnet. Vi har undersøkt lokalsamfunn hvor det tradisjonelle organisasjonslivet sliter, og hvor lokale myndigheter har vært engstelige for lavt aktivitetsnivå blant minoritetsbarn. I ett av disse fant vi mer enn 60 organisasjoner som ikke var kjent for kulturarbeidere, sier Ødegård til NRK.no.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

– *Blir ikke dette et veldig lukket miljø?*

– De kan bli det, men ikke nødvendigvis. Vi skal huske på at mange innvandrerforeningene også er viktige integrasjonsarenaer for nyankomne. De formidler også viktig informasjon om det norske samfunn. Terskelen for kontakt med majoritetssamfunnets institusjoner kan slik sett bli lavere. Disse kan også være viktige kanaler for brobygging mellom minoritets- og majoritetsbefolkningen, dersom de inngår i samarbeid med andre lokalsamfunnsaktører. Men isolerer disse foreningene seg, ligger det en reell fare for parallellsamfunn, advarer hun.

(Videoelement)

Et tema i flere lokalsamfunn er ifølge Ødegård hvilken grad etniske grupperinger bør etablere egne fotballag eller bli en del av det norske etniske idrettslaget. Dersom det etableres slike parallelle organisasjoner, mister man ifølge forskeren en viktig arena for å skape tillitt mellom ulike grupper barn og unge. Men utviklingen stiller samtidig den norske organisasjonskultur på prøve.

– Også de må være villige til å endre måten man driver organisasjonen på, blant annet ved å slippe inn nye grupper i styret. Vi vet at minoriteter er sterkt underrepresentert som tillitsvalgte i frivillige organisasjoner, som blant annet idretten, sier hun, og legger til:

– Ser vi på borettslagene, som har en overrepresentasjon av beboere med innvandrerbakgrunn, var det i 2010 bare 72 personer med innvandrerbakgrunn i hele Norge som satt i styret.

– Lokale myndigheter må ta grep

I de tilfellene der man lykkes med dette, har som regel lokale myndigheter hatt en aktiv rolle. Studier viser at dette ikke kan overlates til de frivillige selv.

- **OVERSIKT:** [Dette er status for integrering i Norge](#)

– Lokale myndigheter må bygge integrasjonspolitikken nedenfra, hvor både majoritets- og minoritetsforeningene er viktige premissleverandører. Da kreves mer enn politisk vilje. Behovet for mangfoldskompetanse, koordinering og penger er stor. Dette handler også om endringsvilje i de tradisjonelle organisasjonene, sier hun.

FÅ INNVANDRERE: Siden 2003 har det til en hver tid kun vært én fast møtende stortingsrepresentant med innvandrerbakgrunn.

Foto: Kim Erlandsen/NRK

Det er nemlig ikke nødvendigvis innvandrernes interesse det står på. Minoriteter som har bodd mer enn 5 år i Norge og behersker norsk, deltar i like stor grad som etnisk norske i frivillig arbeid.

– Som på mange andre områder er det ikke etnisitet som slår ut, men sosial klasse. Minoriteter og majoriteter deltar for eksempel like mye på dugnad, men de er sterkt underrepresenterte i styrene, sier hun.

Løfter man deltakelse opp på et enda høyere nivå, som politiske partier, kommunestyre, stortinget og valgdeltakelse, er det også fremdeles en god vei å gå.

– Valgdeltakelsen er mye lavere blant innvandrerbefolkningen enn i resten av befolkningen. Det er heller ikke slik at det er en positiv utvikling over tid, deltakelsen fortsetter å være lav. Det har nok mye å gjøre med at det hele tiden kommer nye inn som må begynne på «scratch», og som dermed holder deltakelsen nede, sier forsker Johannes Berg til NRK.no.

Underrepresentert i politikken

Det er dessuten langt færre representanter med innvandrerbakgrunn i politiske styringsorganer enn det størrelsen på innvandrerbefolkningen skulle tilsi. Mens innvandrerandelen i Norge i dag er 13,1 prosent, har det siden 2003 kun til en hver tid vært én fast møtende stortingsrepresentant med innvandrerbakgrunn. Dette ligger riktignok, ifølge Bergh og kollega Tor Bjørkunds beregninger, an til å øke til mellom to og fire etter høstens stortingsvalg.

Men fremdeles vil det være en klar underrepresentasjon. Med unntak av Oslo kommune og en del omkringliggende kommuner med høy innvandrertetthet, er det også langt mellom minoritetene i landets kommunestyrer, forteller han.

– Mye tyder på at årsakene til dette er de samme som med utfordringene i integreringen ellers, da spesielt språkproblemer og manglende erfaring med norsk politisk kultur. Så er det nok noen som har kjent på diskrimineringen og at det ikke har vært like muligheter som for nordmenn, men spør du stortingspolitikere tror jeg de færreste vil si at de har møtt store problemer på grunn av sin innvandrerbakgrunn, sier Bergh.

Den lave politiske deltakelsen blant innvandrere er et stort problem på flere måter, ifølge forskeren:

– Det å delta i politikk er en form for integrering i seg selv, det handler om å delta og bli kjent med ulike samfunnsområder. I tillegg tror jeg det er symbolsk viktig å få inn politikere med innvandrerbakgrunn som viser andre at det er mulig å lykkes i norsk politikk. Det kan sende ut signaler som øker den politiske deltakelsen i resten av befolkningen.

<http://www.nrk.no/1.10935962>

Språk: Ni av ti fullfører norskkurs innen fristen

– STOR VILJE TIL Å LÆRE NORSK: Det er ingenting å si på innvandrernes vilje til å lære norsk, sier avdelingsdirektør Bjørg Ilebekk i Vox.

Foto: Nadir Alam/ NRK

Nesten ni av ti av de som er omfattet av rett og plikt til norskopplæring da de kom til Norge i 2009, hadde gjennomført dette innen fristen tre år senere.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:22.

Det viser tall fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Dette gjelder i all hovedsak flyktninger og familiegjenforente, og var en markant økning fra den første gruppen man målte, nemlig 2005-kullet. Tre år senere hadde da kun 70 prosent gjennomført. Også andre grupper, som arbeidsinnvandrere, omfattes av språkopplæringen, men har ikke rett til det i den forstand at de får det dekket som en del av introduksjonsordningen.

Bjørge Ilebakk, avdelingsdirektør for integrering i Vox, Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk, mener tallene avfeier påstander som at «innvandrere ikke gidder å lære seg norsk».

- **INNVANDRINGSMYTENE:** [Les alle sakene i artikkelserien her](#)

– Det stemmer ikke med våre erfaringer. Vi opplever en stor vilje til å lære seg norsk, til tross for at dette er veldig krevende å lære seg i voksen alder, slik det blir for mange, sier Ilebakk til NRK.no.

(Videoelement)

To tester

Norskopplæringen kan avsluttes med to prøver: Norskprøve 2 og norskprøve 3. Den første måler norskkunnskaper på et grunnleggende nivå. Bestått norskprøve 3 innebærer at man behersker norsk på et selvstendig nivå, og som innvandrere må man dokumentere at man har gjennomført prøve på dette nivået for å få fast jobb på i eksempelvis barnehage eller sykehjem i mange kommuner, blant annet Oslo. Prøvene måler både skriftlige og muntlige ferdigheter, og er lagt opp etter et europeisk rammeverk for språk.

Tallene viser en svak nedgang i antall beståtte prøver siden 2009. Ilebakk mener det skyldes en utflating som er naturlig etter hvert som flere tar prøven. Noe av nedgangen kan også skyldes at flere tar norskprøve 3 som privatister, mener hun.

– Vi har kanskje tatt ut en del av det potensialet som var. Det at det er mange privatister tar vi også som et tegn på at mange ønsker å dokumentere norskkunnskapene sine fordi det er nødvendig for å få jobb.

Andelen som har bestått er gjennomgående høy for personer med kort botid i Norge og noe utdanning fra før.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister her!](#)

– Det kommer mange med lite eller ingen utdanning fra hjemlandet. Mange av disse går ikke opp til prøve, eller de stryker. Det er klart det er vanskelig å lære seg norsk og klare en prøve når du kanskje ikke kan lese eller skrive fra før. Hvis du sliter med norskopplæringen trenger du kanskje andre metoder å lære dette på. Vi prøver nå ut digitale hjelpemidler i språkopplæringen. Som en del av dette lærer de å skrive før de leser. Det gjøres en del forsøksvirksomhet nå for å tilpasse dette, sier hun.

– Ingen sosial kontakt uten språket

Det er til en hver tid rundt 40.000 innvandrere som deltar i norskopplæring. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) karakteriserer gjennomføringen som høy, men mener at den bør gjøres mer arbeidsrettet.

– Deltakelsen og gjennomføringen er høy. Men vi er opptatt av å gjøre den mer arbeidsrettet og koble den tettere til arbeidslivet. Derfor er det bevilget 33 millioner til videreutvikling, sier utredningsleder Anders Fyhn i IMDi til NRK.no.

– *Hvorfor er det så viktig å lære norsk?*

– Uten det, får man mindre sosial kontakt. Og det er avgjørende at foreldrene kan norsk for å kunne ta del i den ekstremt viktige oppfølgingen av barna. Jobber man i high tech-produksjon kan det ofte være engelsk som arbeidsspråk, men generelt sett er det nødvendig med norsk for å lykkes i arbeidslivet i Norge. Vi ser eksempler på polske og litauiske arbeidslag der morsmålet er gjeldende. I slike situasjoner har vi en ekstra utfordring, svarer han.

- **OVERSIKT:** [Dette er status for norsk integrering](#)

Direktør llebekk vil ikke felle noen dom over den delen av integreringen som gjelder språk ennå. Men hun mener man er på riktig vei. Veien videre går i å utvikle verktøyet og metodene for de gruppene som sliter mest, og å utdanne enda bedre lærere, sier hun.

– **Behersker man ikke norsk som innvandrer i Norge, kan man ikke delta på lik linje med befolkningen verken i arbeid, foreningsliv, skole eller nabolaget. Det handler om å forstå det som skjer, gjøre en god jobb, og å delta i demokratiske prosesser i samfunnet.**

<http://www.nrk.no/1.10935978>

Økonomi: Mer utsatt for fattigdom

HOPER SEG OPP: Innvandreres overhengende fare for å havne i fattigdom skyldes ofte andre problemer, som at de har lite utdanning og yrkeserfaring, sier Fafo-forsker Tone Fløtten.

Foto: Øyvind Bye Skille/NRK

Innvandrere blir oftere værende i fattigdom enn den øvrige befolkningen.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:33.

Det var konklusjonen da [SSB i 2010 ga ut sin rapport om fattigdom blant innvandrere](#). Ifølge OECDs integreringsbarometer for 2012 er én av fire innvandrere i Norge fattige, mens snittet for de øvrige landene er lavere, med 17 prosent.

Ifølge forskere er fattigdomsproblematikken blant innvandrere en del av en stor, ond sirkel som henger sammen med andre problemer på integreringsfeltet.

Er i jobb – er likevel fattig

– Når innvandrere er mer utsatt for fattigdom enn resten av befolkningen, er det fordi mange har lite yrkeserfaring, gjerne lav utdanning, kommer fra krig- og konfliktområder, og dermed står langt fra arbeidsmarkedet, sier Fafo-forsker Tone Fløtten til NRK.no.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

Legger man denne sirkelen til grunn for hvorfor fattigdom oppstår, er det heller ikke overraskende at det særlig er innvandrere fra ikke-vestlige land, som Somalia, som sliter mest. Og fattigdommen reduserer ikke ved å inkludere inntekter fra kommunale tjenester, som trygd og stønad, i inntektene. Denne andelen er betydelig høyere for innvandrere enn for nordmenn.

– Det er betydelig færre i denne gruppen som er yrkesaktive. Vi fant at rundt åtte prosent av innvandrerne var langtidsfattige over perioden 1993-2007, som betyr at disse hadde så lave inntekter samlet sett over denne perioden at de kan regnes som fattige. Dette er stort sett personer som i liten grad har hatt kontakt med det formelle arbeidsmarkedet, sier Manudeep Bhuller, som sto bak SSB-rapporten om fattigdom.

I Norge er det vanlig med minst én og en halv arbeidstaker i hver familie.

– I mange av disse gruppene innvandrere vil kvinnen i langt mindre grad være i jobb, sier Fløtten.

(Videoelement)

Et annet fremtredende trekk ved innvandreres fattigdom, er at jobb ikke nødvendigvis er nøkkelen til større økonomisk velstand. Enkelte grupper av yrkesaktive innvandrere fra land i Afrika og Asia har så lave husholdsinntekter at de kan regnes som fattige, mens fattigdom er fraværende blant yrkesaktive i den øvrige befolkningen.

– Oppsiktsvekkende

– Det at vi i det hele tatt finner fattigdom blant innvandrerhusholdninger med yrkesaktive foreldre er kanskje noe oppsiktsvekkende. Det kan komme av at disse innvandrerne har store husholdninger med mange barn, er i såkalte lavtlønnsyrker, og dermed har små inntekter som skal fordeles på mange personer. De disponible inntektene tilgjengelig for hver person kan da være så lave at de regnes som fattige, sier Bhuller.

- **OVERSIKT:** [Dette er status for integrering i Norge](#)

Analyser fra Statistisk sentralbyrå har vist at for noen grupper, som innvandrere fra Filipinene og Sri Lanka, synker fattigdommen proporsjonalt med botiden.

Etter ti år eller mer i Norge har de ikke mye høyere fattigdom enn den øvrige befolkningen.

– I andre grupper, for eksempel blant innvandrere fra Somalia og Irak, synker også fattigdommen med botid. Her er imidlertid fattigdomsandelene i utgangspunktet svært høye, og etter ti år i Norge regnes fremdeles en stor andel som fattige, ifølge Fløtten.

– Hvorfor lykkes vi ikke i å utjevne disse forskjellene som gjør innvandrere så utsatte?

– Mange av innvandrerne med størst fattigdomsrisiko står langt fra arbeidsmarkedet. Dette gjør integreringsarbeidet vanskelig. Det kommer også stadig nye innvandrere til som havner nederst i inntektsfordelingen. Selv om mange ønsker seg jobb, er det ofte vanskelig å finne matchen mellom den kompetansen innvandrerne har og den kompetansen som etterspørres i arbeidsmarkedet, svarer Fløtten.

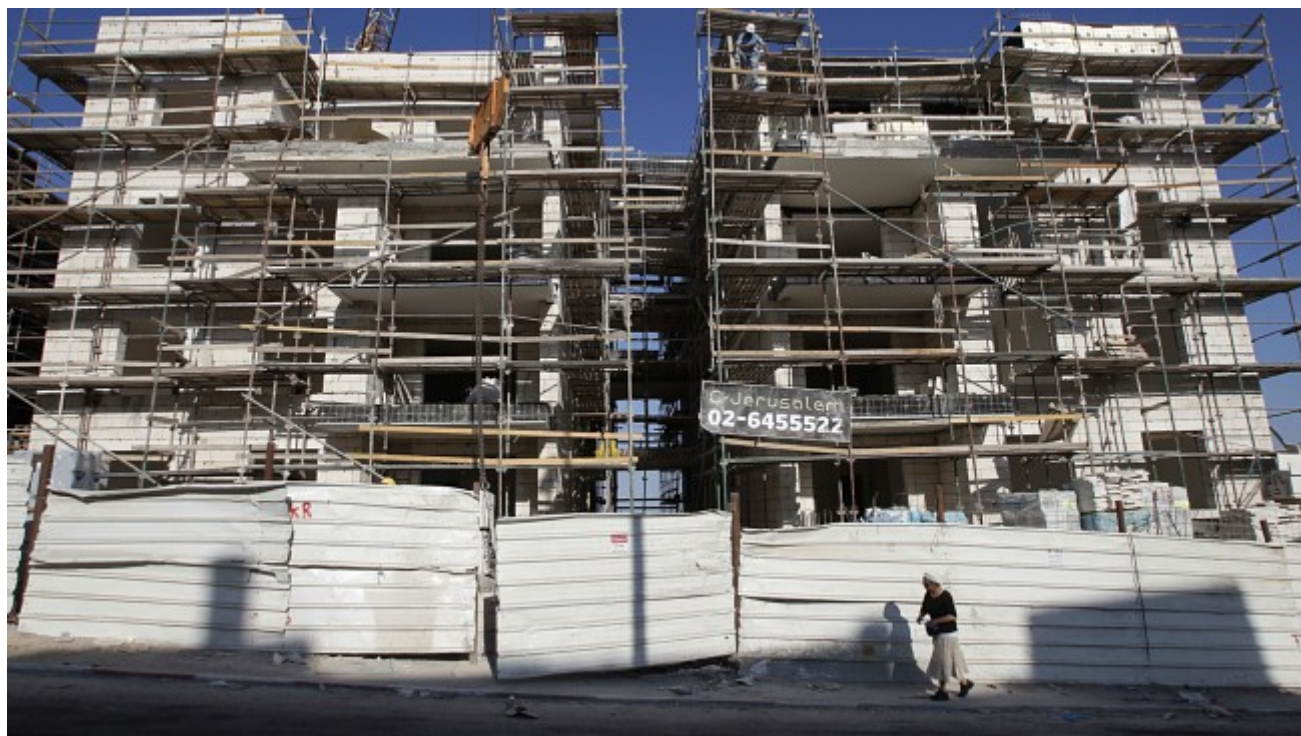
En annen årsak kan også være stillingsvernet i det norske arbeidslivet, mener Bhuller.

– Vi har et meget sterkt stillingsvern i Norge, og få midlertidige ansettelser, som antakelig også gjør det risikofylt for arbeidsgivere å ansette og teste ut innvandrere. Det er særlig viktig når arbeidsgivere er usikre på om innvandrere med en kultur fra helt andre land, med en helt annen kultur, på kort sikt vil kunne fungere godt, sier Bhuller.

<http://www.nrk.no/1.10936004>

Arbeid: Store forskjeller mellom grupper

ARBEIDSINNVANDRING: Den rekordhøye arbeidsinnvandringen til Norge kommer spesielt til byggenæringen.

Foto: BAZ RATNER/Reuters

Rekordhøy arbeidsinnvandring driver opp snittet for sysselsetting av innvandrere. Men mellom gruppene er forskjellene store.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 07:35.

Som NRK.no i dag melder, er det jevnt over gode tall for sysselsettingen. Norge har en høy andel arbeidsinnvandrere, og sysselsettingen av innvandrere sett under ett er 62,5 prosent, mot 69,1 prosent på landsbasis i Norge, ifølge [Statistisk Sentralbyrå](#).

– Et land med høy grad av arbeidsinnvandring har en lettere jobb med å sysselsette innvandrere enn mange andre land, som har større innslag av flyktninger, sier seniorforsker Lars Østby.

Men forskjellene er store:

Mens 71 prosent av innvandrerne fra EU-land i Øst-Europa er i jobb før de har vært ett år i Norge, og dette tallet stiger mot 80 når botiden nærmer seg ti år, er bildet langt dystre om man kommer fra Asia eller Afrika. Da er kun henholdsvis 25,1 og 15,8 i jobb i løpet av det første året. Riktignok kommer det seg til rundt halvparten etter tre-til fire års fartstid, men derfra skyter det ikke særlig mye fart.

Selv med inntil ti år i Norge er det kun 57,5 prosent av asiatene og 51,5 prosent av afrikanerne som er i jobb. Med andre ord stiger ikke graden av sysselsatte i disse landgruppene like parallelt med botiden, slik tilfellet er for flere andre innvandrergupper. Eksempelvis har innvandrere fra Vest-Europa en økning i andelen fra 56 prosent første året til 81,5 prosent etter opp mot ti år i landet. Trenden er langt på vei den samme for innvandrere fra Nord-Europa og Oceania.

Ser man på enkeltland, er kun drøyt 30 prosent av somalierne i arbeid, og tallene for land som Afghanistan, Irak og Eritrea rundt 40 prosent. I mange av disse gruppene er det også betydelige forskjeller mellom kvinner og menn.

- Les mer om utfordringene med sysselsetting av innvandrere og reaksjoner fra eksperter her!

www.nrk.no/1.10936662

Mener integreringen er mislykket

To tredeler av de som har svart på NRK.nos spørsmål om integrering mener integreringen i Norge har vært mislykket.

(Grafisk element)

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no

Publisert 05.03.2013 12:26.

Hver dag i en uke ser NRK.no på forskjellige myter om innvandring til Norge. Samtidig spør vi leserne om de er enige eller uenig i hver enkelt myte.

Denne gangen ba vi folk ta stilling til myten om at integreringen i Norge har vært mislykket.

Svaret var overveldende.

Da pollen ble avsluttet hadde 14 572 svart om de er usikre, litt enig, helt enig, litt uenig eller helt uenig i myten.

Av dem svarte 9 673 at de er helt eller delvis enig i at integreringen i Norge er mislykket.

Det er rundt 66 prosent av alle svar, eller 2/3.

1 308 svarte at de er usikre, mens drøyt 25 prosent, eller én av fire svarte at de er helt eller delvis uenig i myten.

<http://www.nrk.no/1.10936059>

– Derfor kan somalierne bli de «nye» vietnameserne

(Videoelement)

Vietnamesere og somaliere om integrering

På 30 år i Norge gikk vietnameserne fra å være utskjelte til å bli noen av de best integrerte innvandrergroppene. – Gi somalierne noen år til, så kan de bli den nye suksesshistorien, sier ekspert.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 12:26.

De to innvandrergroppene utmerker seg i dag fra hver sin side av integreringskalaen: Vietnameserne er selve solskinnshistorien på hvordan en gruppe kan gå fra å være gjenstand for mistenksomhet og fordommer, til å gjøre suksess på norske høyskoler og universiteter og etablere seg i norsk arbeidsliv.

Fra å komme med et morsmål som på alle måter står milevis fra det norske språket, til å gjennomgående snakke flytende norsk.

I andre enden står somalierne; utskjelt som khatyggende, dagdrivende snyltere som stort sett tar mer med seg av norske velferdsgoder enn hva de bidrar med motsatt vei. Uten at statistikken nødvendigvis tegner et bedre bilde av den fjerde største innvandrergroppen i Norge: Kun tre av ti er i jobb, kvinnene utmerker seg med høy bruk av overgangsstonad, og i kriminalitetsstatistikken er man overrepresentert.

Men [seniorforsker Lars Østby](#) i Statistisk Sentralbyrå (SSB) mener det er håp – og vel så det. For på flere måter har somalierne et mindre håpløst utgangspunkt enn vietnameserne hadde før de startet sin klassereise i Norge for 30 år siden.

– Ikke de første «håpløse»

– Vi har hatt «håpløse» tilfeller før også. De vietnameserne som kom på slutten av 1970-tallet og begynnelsen av 1980-årene hadde også uhyre vanskelig for å komme inn i det norske arbeidsmarkedet. Språklig er det kanskje ingen som har stått fjernere i Norge, og i 1990 hadde vietnameserne en lavere sysselsettingsprosent enn det somalierne har i dag, sier Østby til NRK.no.

Fra venstre Khiem Minh Le (18), Do Kha Nguyen (15), Tu Uyen Le (13), Bonnie Doan Nghi Nguyen (16)

Foto: David Vojislav Krekling/NRK

[I en serie artikler denne uken setter NRK.no søkelyser på myter om innvandring.](#) En av dem er at integreringen har mislyktes. Men går man inn og ser på ulike innvandrergupper, ser man store variasjoner mellom ulike nasjonaliteter.

Et annet fremtredende trekk, er at lengden på den tiden man har bodd i Norge også spiller inn.

Langsamt klarte vietnameserne å knekke de norske kodene, og nå er sysselsettingsgraden 62,5 prosent – godt over det dobbelte av hva den var for 20 år siden og høyere enn gjennomsnittet for asiatiske innvandrere. Og andre generasjons vietnamesere er like hyppig representert i høyere utdanning som unge etniske nordmenn.

(Videoelement)

Mange av de som nå mener at somalierne er håpløse å få integrert i det norske arbeidsmarkedet, mente den gangen at vietnameserne hverken kunne eller ville jobbe. De hadde trygder, overførings- og støtteordninger som flyktninger. De ble fanget i det og trivdes med det, var holdningen.

Vietnameserne mente selv at det ikke stemte, og viste etter hvert at det ikke gjorde det, sier han.

I en kinosal i Kolbotn utenfor Oslo har noen hundretalls vietnamesere akkurat sunget nasjonalsangen. Mange av dem har møtt opp i fargerike nasjonaldrakter, og en eim av asiatisk krydder fyller lokalet. Det er feiring av vietnamesisk nyttår, og en real festdag for vietnamesere over hele verden.

Før noen setter seg ned igjen, spilles det opp til «Ja, vi elsker».

På podiet fremst i salen står fire flagg – to vietnamesiske, og to norske.

- **LES OGSÅ:** [Dette er integreringsproblemet Norge ikke klarer å løse](#)

Vietnamesere i Norge

- Ca.22000 vietnamesere i Norge
- 25 prosent bor i Oslo
- Lavt utdanningsnivå blant 1.generasjon (24 prosent) og høyt blant etterkommere (47 prosent) i forhold til befolkningen i alt
- Sysselsettingen er høy ca.60%
- Høy inntekt 425 000 kr (par) – langt over gjennomsnitt innvandrerepar i alt
- 4 av 5 (80 prosent) bor i Norge mer enn ti år
- 9 av 10 har norsk statsborgerskap
- Relativt godt integrert
- Økende i sysselsetting, utdanning, inntekt, men synkende i valgdeltakelse

Kilde: SSB.no, Vиноvalg.no

– Vi kunne ikke vært her hvis vi skulle tviholdt på vår kultur. Man må akseptere at noen verdier ikke passer inn i Norge, men ikke miste seg selv. Det var en streng kultur for damer, men her har vi nok blitt likere det norske samfunnet etter hvert. Det syns jeg også er bra for den vietnamesiske kulturen, sier Truong Thy Nguyen.

– Familietradisjoner driver integreringen

40-åringen forlot hjemlandet for 24 år siden. Han mener de sterke familietradisjonene har gjort drevet integreringen for vietnamesernes del.

– Vietnamesere har sterke familietradisjoner, vi tenker hele tiden hva som er best å gjøre for vår familie. Det tror jeg også er nøkkelen til en del av integreringen. Vi har det som utgangspunkt, og da er det å integrere seg i det nye samfunnet en viktig nøkkel, sier han.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister her!](#)

Duy Hoan Nguyen (61) var med det første kullet vietnamesere som ble plukket opp av den norske handelsflåten, og møtte en helt ny virkelighet da han etter et liv på landsbygda i Vietnam kom til Norge midt på vinteren.

– IKKE AVSKRIVE: – Vi har hatt «håpløse» tilfeller før også, sier forsker Lars Østby om vietnameserne, og viser til dagens utskjulte gruppe, somaliene.

Foto: Arne Raanaas/NRK

– Veldig forskjellig fra det vi var vant til – mat, logistikk, språk. Mange av oss kom fra landsbygden til byen, sier han.

Trung Tran (34) var bare ett år da familien hans kom til Askim i Indre Østfold som de første flyktingene i kommunen.

Det sto ikke noe mottaksapparat klart slik det gjør i dag, og norskundervisningstilbudet var ikke på langt nær det samme som det som møter somaliere og andre flyktinger.

Han tror vietnamesere fikk erfare det han mener er ekstremt viktig for å integreres – at man må ta et tak selv.

– Når man kom som flykting var det trangere kår, og man måtte i større grad ta et eget initiativ for å studere. Det norske samfunnet har ansvaret for å tilrettelegge, men det skal ikke sy puter under armene. Viljen må komme fra deg selv, og vietnameserne har vært veldig takknemlig for den sjansen vi fikk i Norge. Det må stilles krav fra samfunnet om dette, sier han.

- **INTEGRERINGSEKSPERT:** – [De norske virkemidlene har ikke truffet](#)

På rømmen fra et krigsherjet hjemland, var det mange som kom til Norge uten utdanning i bagasjen. Og de som hadde, fikk ikke nødvendigvis godkjent denne. Men utdanning har alltid stått svært sterkt for vietnameserne.

Utdanning og språk er nøkkelen

Somaliere i Norge

- Somaliere er den fjerde største gruppen av innvandrere i Norge og omfatter 29 395 personer (2012).

- 20 976 er 1.generasjons innvandrere mens 8 419 er norskfødte barn.
- De aller fleste har kommet til Norge som flyktninger.

Somaliere har hatt en relativt kort botid i Norge, og de fleste har kommet etter 1998 med et toppår i 2002. . 44 prosent av somalierne bor i Oslo.

- Somaliere er den innvandrerggruppen med størst arbeidsledighet og lavest gjennomsnittsinntekt
- Som for andre ikke-vestlige innvandrere er språkproblemer og manglende integrering et problem

– Utdanning er viktig. Selv om mange kommer fra trange kår, jobber de hardt for å utnytte sine muligheter, som de aldri fikk i Vietnam. Det er moro å spille fotball og leke Messi, men det fungerer dårlig når man er 40 pluss. Man må gjerne trene, men når det drar seg til i tolvårsalderen, er det utdannelsen som skal være i fokus, sier Truong Thy Nguyen.

For at alt dette skal fungere i et fremmed land langt hjemmefra, er det én ting som gjelder mer enn noe: Språket.

– Man bygger opp tillitten gjennom språk, på den måten kan andre stole på deg. Og du må kunne det for å lykkes i utdanning og arbeid. Det er nøkkelen til alt, sier Tran.

– Vi rømte fra et regime som ikke respekterte menneskerettighetene og religionsfrihet, og er veldig takknemlig for det vi møtte i Norge. Vi har nok stilt høyere krav til oss selv, legger han til.

- **LES OGSÅ:** [Dette er status for integrering i Norge](#)

Da de første vietnameserne kom til Norge på slutten av 1970-tallet, var dette helt nytt og ukjent for nordmenn. Da båtene med flyktingene la til kai ved de største byene, sto nordmenn klare med innsamlede klær og bamser, men da den økonomiske situasjonen dro seg til på 1980-tallet, økte skepsisen.

I en fase hvor de selv fremdeles var i ferd med å knekke sosiale koder, merket de ikke nødvendigvis så mye til dette selv.

– Nordmenn var ikke så åpne. Men så kom vi under huden på dem etter hvert, sier Duy Hoan Nguyen.

– Noen utnytter systemet, og da får man slike holdninger, sier Trung Tran.

Det er holdninger som er velkjente for Argasan Jama (18), Rakia Bihi (20) og Sakariy Abdullahi (20).

– Man får bare én sjanse til å gjøre et godt førsteinntrykk. Nordmenn dømmer veldig ofte på førsteinntrykk. De kjenner ikke min historie, men de dømmer deretter, sier Abdullahi.

- **LES OGSÅ:** [Her må vi ha flere innvandrere](#)

– Vi har hatt mange dårlige forbilder, og det har ødelagt en del for somaliere, sier Bihi.

– Gjør som norske ungdommer

De tre skoleungdommene snakker flytende norsk, går på skole, ski og har det moro som annen norsk ungdom.

De er symbolet på det som forsker Østby mener gir grobunn for optimisme også når det gjelder somaliene.

– Vi ser at unge somaliere eller unge født i Norge med somaliske foreldre søker seg til utdanningsinstitusjoner i langt større grad enn det foreldrene har gjort. Ser en på valgdeltakelsen, er det overraskende at norsk-somaliere har høyere valgdeltakelse enn gjennomsnittet for norsk ungdom. Det kan hende at dette er et tegn på at de ønsker å ta del i det norske samfunnet, sier han.

- **LES OGSÅ:** [Venstre åpner for mer innvandring](#)

Mange har utdanning med seg hjemmefra, men har ikke fått den godkjent i Norge. Utdanning er generelt viktig for eliten av somaliere, ifølge Somalia-ekspert Stig Jarle Hansen. Dessuten har landet en sterk business-sektor, med selskaper som Dahabshil som er sterke Øst-Afrika og Dubai.

Her er knallsterk arbeidsdisiplin rådende, og det narkotiske stoffet khat, som mange nordmenn forbinder med somaliere, er forbudt.

Men samtidig er eliten en marginal gruppe, og for den delen som har satt sin lit til klansamfunnet er det ikke uvanlig med en litt annen innstilling. Når slike holdninger blir med til et nytt land, kan det forklare den lave sysselsettingen, mener han.

– Baksiden av klansamfunnet, der en får støtte fra sine slektninger, er at man kan være en «free rider», det vil si utnytte andre. Mange kommer ikke fra eliten, og er på mange måter fremmede for viktigheten av utdanning, sier han.

Somaliere kom til Norge fra en stat i full kollaps og et undertrykkende regime, og rundt halvparten har kun vært i Norge i fem år.

Somalia som stat har nærmest kollapse.

Foto: STUART PRICE/Afp

I tillegg kommer somaliere fra en nomadekultur, hvor staten ikke nødvendigvis var institusjonen som håndterte problemene. Men denne skepsisen følger ikke nødvendigvis generasjonene.

- **MULTIMEDIALT RIGG:** [Les alle sakene, se visualiserte tall, se innvandreres videoblogg og last opp din egen her!](#)

– Mange har vanskelig for å stole på systemet, selv det norske, til tross for at det er så solid. Det oppleves som for godt til å være sant, man har ikke skjønt hva staten kan tilby, sier Bihi.

– Føler dere på denne skepsisen?

– Nei, det gjør vi ikke, svarer de tre somaliske ungdommene samstemt.

Det forundrer ikke Somalia-ekspert Hansen.

– Somaliere brukes for å fylle hull i systemet

– Dette blir svakere jo lengre de er i Norge, og jeg ser en generasjon norsk-somaliere som vokser opp nå og som ikke bærer med seg disse holdningene, sier Hansen til NRK.no.

– Hvilke forutsetninger har somaliene for å bli godt integrert i et vestlig samfunn som det norske, med noe lenger botid?

– Veldig gode. De vil bygge opp kapital når de er ferdige med etableringskostnadene, for det koster å være ny i Norge. Jeg kjenner minst to somaliere som i en alder av 24-25 måtte ta niårig grunnskole om igjen på grunn av ødelagt skole og manglende papirer. Over tid blir de kulturelt mer like oss, og vi venner oss til dem, svarer han.

- **LES OGSÅ:** [Jagland slår fremmedfrykt-alarm i Europa](#)

Vietnameserne i Oslo har nettopp feiret nyttår med tradisjonell underholdning.

Foto: David Vojislav Krekling/NRK

Ungdommene NRK.no treffer i lokalet til den somaliske ungdomsorganisasjonen på Grønland i Oslo mener norske myndigheter bør være litt mer visjonære og langsiktige hvis målet er å få somaliere ut av den nedslående sysselsettingsstatistikken og ut i jobb.

– Det virker som om somaliere blir brukt for å fylle opp hull i systemet på kort sikt, men det gir ikke nødvendigvis noe håp om en bedre fremtid. Somaliere er et stolt folk. Det er kjempefint med praksisplasser, men de må brukes riktig. Å føle at man blir behandlet på en nedverdiggende måte, gjør det ikke lett å delta, sier Bihi.

Og mottaksapparatet må stå parat fra første stund, mener de tre.

– Begynn i det sekundet de kommer til asylmottaket. Og har du en somalisk nabo – kom gjerne på besøk. Da hjelper du dem samtidig med å lære språket og bygge ned barrierer, sier hun.

Alle de tre har planer om å gå utdanningsløpet; Bihi studerer velferdsfag, Abdulahi vil gå på BI, mens Jama drømmer om statsvitenskap.

- **NHO:** [– Helt på grensen av hva vi tåler av mer innvandring](#)

– *Hvor lang tid tror dere det går før dere oppleves som godt integrerte i det norske samfunnet?*

De tre smiler, tenker seg litt om, lanserer noen forslag seg i mellom. Ti, femten, tjue år?

– Forhåpentligvis ikke mer enn ti til femten år, svarer Bihi.

<http://www.nrk.no/1.10936659>

Ja, vi elsker svensker!

Å fremstille arbeidsinnvandring som en belastning samfunnet, er å snu problemstillingen på hodet, skriver Petter Stordalen.

Foto: Junge, Heiko/NTB scanpix

Av alle bekymringer NHO kunne hatt, er arbeidsinnvandrende svensker den minst viktige, skriver Petter A. Stordalen og Torgeir Silseth i Nordic Choice Hotels.

- Petter A. Stordalen ytring@nrk.no
- Torgeir Silseth ytring@nrk.no

Publisert 05.03.2013 13:00.

The logo for 'kronikk' features a white icon of a house with a diagonal line through it, set against an orange background. To the right of the icon, the word 'kronikk' is written in a large, white, lowercase, sans-serif font.

kronikk

NHO mener vi er [på grensen av hva vi tåler av arbeidsinnvandring](#), og synes svenskene får rydde opp i sin egen ungdomsarbeidsledighet. Av alle bekymringer NHO kunne hatt, er svenskene den minst viktige.

I Nordic Choice Hotels har 26 % av våre medarbeidere ikke-skandinavisk bakgrunn. Hvor mange svensker som jobber på våre hoteller og restauranter har vi ikke tall på. Det vi vet, er at vi er helt avhengig av denne arbeidskrafta for å drive virksomheten vår. Det vi også vet, er at uten svensker og de mange andre ikke-skandinaviske medarbeiderne våre, så hadde vi aldri kunnet vokse med flere nye hotellanlegg hvert eneste år. Vi er stolte over å være en arbeidsgiver som tilbyr flere enn 10 000 mennesker meningsfullt arbeid hver eneste dag.

FØLG DEBATTEN: [Ytring på Facebook](#)

Dobbelt glad

Når vi ansetter, velger vi ikke mellom en svenske eller en nordmann. Vi velger ikke en filippiner eller en finne. Vi velger og ansetter flinke folk. Vår erfaring er at flinke folk ikke har noen bestemt nasjonalitet. I en internasjonal bransje som hotell, er mangfoldet en ressurs.

Vi føler ikke et spesielt ansvar for å ansette en nordmann, fremfor en hvilken som helst annen nasjonalitet. Vi mener derimot at vi har et spesielt ansvar for å skape et inkluderende og godt arbeidsliv. Det jobber vi med på alle nivåer av organisasjonen vår. Vi samarbeider med NAV om integrering av nyankomne flyktninger. Vi samarbeider med Arbetsförmedlingen for å opprette flere nye hotellpraksisplasser i Sverige. Vi jobber med lederutvikling, slik at vi skal bli mange som hjelper talentene våre til å vokse og utvikle seg.

FØLG NRKs ARTIKKELSERIE: [Innvandring og integrering](#)

Vil du være med, heng på

Slike prosjekter gjør oss dobbelt så glad, fordi vi klarer å kombinere våre egne mål om rekruttere kompetent arbeidskraft med samfunnets mål om å få flere i arbeid.

Å fremstille arbeidsinnvandring som en belastning samfunnet, er å snu problemstillingen på hodet. For la oss heller snakke om hva debatten egentlig handler om: verdiskaping. Vi velger å fokusere på hva alle menneskene som kommer til landet vårt bidrar med. Både lokalt i sine bedrifter og nærmiljøer, men også over skatteseddelen. Uten innvandring stopper Norge opp. Om det går for fort for NHO, er det NHOs problem. Vil du være med på veksten, heng på.

Kommentarsystemer er levert av [DISQUS](#). NRK står ikke ansvarlig for misbruk av Disqus gjennom andre installasjoner enn på NRK.

<http://www.nrk.no/1.10936293>

Velger prestisjeutdannelse – sliter med å få jobb

(Videoelement)

Norsksomaliske Yasin Ismail (27) og norskmarokanske Ahmed Rahali (24) er ferdigutdannede ingeniører. De håper på gode tider i årene som kommer.

Mens næringslivet skriker etter ingeniører og realister, er innvandrere med mastergrad i teknisk og naturvitenskapelige fag mer utsatt for arbeidsledighet etter studiene enn norske. – Grumsete holdninger, sier bransjen selv.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 05.03.2013 22:27. Oppdatert 06.03.2013 10:03.

Mens bare 4,7 prosent av studenter uten innvandringsbakgrunn var arbeidsledige etter endte studier i 2011, er tallene hele 19,2 for studenter med ikke-vestlige innvandringsbakgrunn. Dette til tross for at karakterene er omtrent like, viser en [ny undersøkelse fra Nifu](#).

Ikke nok med det. De siste årene har studenter med innvandrerbakgrunn gjort akkurat det næringslivet ber unge nordmenn om: Strømmet til naturvitenskaplige og tekniske studier.

Men når mastergraden er ferdig, er det likevel nettopp disse studentene som sliter med å få jobb.

Og det til tross for at de ikke stiller med dårligere karakterer på vitnemålet enn sine etnisk norske medstudenter.

– Tankevekkende, mener forsker Liv Anne Støren, som ledet studien.

- **[Mener integreringen er mislykket](#)**

– I et arbeidsmarked der det fra næringslivshold stadig påpekes behov for realister og sivilingeniører, er det en høy andel nyutdannede med innvandringsbakgrunn med slik utdanning som er uten arbeid, sier Støren til NRK.no.

– Rart hvis vi blir arbeidsledige

I en artikkelserie setter NRK.no denne uken søkelyset på myter om innvandring. En av mytene er at integreringen av innvandrere har vært mislykket.

Blant de viktigste forutsetningene for å oppnå god integrering, er utdanning og arbeidsliv.

De siste årene har studenter med innvandrerbakgrunn markert seg svært positivt på utdanningsstatistikken, og er til dels overrepresentert på prestisjestudier som odontologi, farmasi og teknisk-naturvitenskapelige fag som ingeniøruddanningen.

På Høgskolen i Oslo er Ahmed Rahali (24) fra Marokko og Yasin Ismail (27) fra Somalia inne i sitt siste semester på ingeniøruddanningen før arbeidslivet venter dem. Etter å ha vært på et stort antall messer og presentasjoner sitter de med et klart inntrykk av at samfunnet har bruk for dem når de er ferdig.

– Drømmen er oljebransjen, eller et stort firma i Norge, sier Ismail.

(Videoelement)

– Vi har snakket med mange bedrifter, og tror det er store muligheter. Men dette er veldig interessant statistikk. Det er veldig rart hvis det skal være slik at vi med innvandrerbakgrunn har større risiko for å bli arbeidsledige etterpå, sier Rahali. Bjørn Gudbjørgsrud, direktør for tjenesteavdelingen i Nav, mener dette er uttrykk for en holdningsbarriere i en bransje som ellers skriker etter kvalifisert arbeidskraft.

– Denne holdningsbarrieren viser at det er mye å jobbe med her, sier Gudbjørgsrud til NRK.no.

[Norges ingeniør- og teknologiorganisasjon \(NITO\)](#) deler bekymringen.

– Har ikke råd til å miste

– Her går Norge glipp av kompetanse og arbeidskraft som vi ikke har råd til å miste. Dette viser at det er behov for konkrete tiltak som et ledd i et bevisst holdningsendrende arbeid i norsk arbeidsliv, sier NITO-president Trond Markussen til NRK.no.

De har selv avdekket at arbeidsgivere er skeptiske til nyutdannede ingeniører med innvandringsbakgrunn gjennom sine behovsundersøkelser. Likevel viser det seg også at de som tør satse på noen med utenlandsk bakgrunn, sjelden har grunn til å angre på dette.

– Man kan ikke stikke under stol at det blant arbeidsgiverne kan være noe redsel for de som er annerledes. Samtidig viser våre undersøkelser at ingeniørmiljøene er positive til ingeniører fra andre land, sier Markussen.

- [– Derfor kan somalierne bli de «nye» vietnameserne](#)
- [Her må vi ha flere innvandrere](#)

Mens kandidater med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn kommer dårligst ut etter endt utdanning som helhet, gjelder den nedslående statistikken på de tekniske og naturvitenskapelige fagene både vestlige og ikke-vestlige. I bemanningsmiljøet er man overrasket over funnene.

– Vi opplever at arbeidsgivere er langt mer villige til å ta inn flerkulturelle nå enn for noen år tilbake. Samtidig ser vi at der arbeidsgiver kan velge mellom kandidater med like god kompetanse, er det fortsatt mange som velger det trygge og kjente. Det er nok fortsatt mange som ikke har tatt helt innover seg at vi lever i et multikulturelt samfunn. Vi har ikke råd til å stenge ute kandidater med innvandrerbakgrunn, sier administrerende direktør Geir Dølvik i Experis, et konsulentselskap i Manpower Group.

Det er et stort behov for arbeidskraft i industrien fremover, ifølge Norog, interesse- og arbeidsgiverorganisasjonen for oljeselskap og leverandørbedrifter. Oljeselskapene etterspør i størst grad mastergradskandidater.

Yasin Ismail (27) fra Somalia og Ahmed Rahali (24) fra Marokko er ferdige ingeniører fra Høgskolen i Oslo til sommeren og drømmer om oljebransjen.

Foto: David Vojislav Krekling/NRK

– Hvis funnene fra denne undersøkelsen er riktige, er det et paradoks og tankekors vi må gripe fatt i. Særlig hvis utfordringene også gjelder innenfor olje- og gassindustrien, som må sies å være en av landets mest internasjonale næringer, sier informasjonssjef Thina Hagen til NRK.no.

Mangler nettverk

Et problem kan være at studenter med innvandrerbakgrunn ikke har skaffet seg godt nok nettverk under studiene.

– Vi vet at dersom innvandrere har tatt utdannelsen i Norge, kan mange mangle det nettverket som hjelper dem videre i jobb. Derfor engasjerer Experis seg også i NHOs

Global Future-program, som bidrar til større nettverk for høyt utdannede personer med flerkulturell bakgrunn, sier Dølvik i Experis.

- **[Dette er status for integrering i Norge](#)**

NITO ønsker mer praksis inn i ingeniørutdanningene, for at studentene får knyttet flere kontakter under studiene.

– På den måten legger vi til rette for at alle har et nettverk som kan åpne dørene til en fremtidig jobb. Dette kan gjøres gjennom å være aktiv overfor arbeidsgivere gjennom studiet, både i forhold til praksis, oppgaver under studiene, og ikke minst sommerjobb, sier Markussen i NITO.

Språk er en annen mulig forklaring.

– Vår erfaring tilsier at problemet med at nyutdannede med ivvandrerbakgrunn sliter med å få jobb i mange tilfeller skyldes språkbarrierer eller studievalg som ikke er relevant nok, eller kjent for bransjen. Eller en kombinasjon av dette, sier Ida Marie Lien, partner i bemanningsselskapet Folk, til NRK.no.

Innvandernes bosetningsmønster trekkes også frem i rapporten. Mens mange av arbeidsplassene i denne bransjen er lokalisert langs kysten, har en av fire innvandrere røtter i Oslo.

– Kanskje disse kandidatene ønsker å jobbe og etablere seg i Oslo-regionen, sier Thina Hagen i Norog.

Ved det Matematisk-naturvitenskapelige fakultetet ved Universitetet i Oslo ser man ingen grunn til at studentene med innvandrerbakgrunn skal slite mer på arbeidsmarkedet enn etnisk norske når dørene på Blindern smeller igjen etter siste eksamen.

- **[Arbeid: Store forskjeller mellom grupper](#)**
- **[Språk: Ni av ti fullfører norskkurs innen fristen](#)**
- **[Deltakelse: Egne innvandrernettverk og lite politikk](#)**
- **[Utdanning: Innvandrerbarn på fremmarsj](#)**
- **[Økonomi: Mer utsatt for fattigdom](#)**

– Dette er selvfølgelig problematisk, fordi det er en svært uheldig forskjellsbehandling, og norsk arbeidsliv risikerer å gå glipp av mange dyktige mennesker, sier prodekan Morten Dæhlen.

Tilbake på høgskolen i Oslo syns Rahali og Ismail det er skremmende hvis deres innvandrerbakgrunn skal overskygge solid innsats på lesesalen de siste årene.

– Vi har opplevd å bli spurt på bedriftsbesøk om vi ber og sånn. Det er jo ganske spesielt, sier Ismail.

<http://www.nrk.no/1.10937380>

Ekspertene avliver Frp-myte: – Vi blir ikke minoritet i eget land

Ekspertene avviser kategorisk Frps påstand om at vi kan bli minoriteter i eget land. Men partileder Siv Jensen står fast på sitt. Her sammen med nestleder Per Sandberg under en pressekonferanse på Stortinget.

Foto: Stian Lysberg Solum/NTB scanpix

Frp har gjort nordmenns kamp mot å bli minoritet i eget land til en fanesak. Ekspertene ber Siv Jensen & Co ta en ny titt på tallene.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no

Publisert 06.03.2013 07:17. Oppdatert 06.03.2013 10:03.

Befolkningsveksten i Norge er nå blant de høyeste i Europa, og antallet innvandrere kommer til å dobles innen år 2050. Nettoinnvandringen sto for 72 prosent av befolkningsveksten i Norge i 2011.

Likevel er det langt fra det, til at vi kommer til å bli minoriteter i eget land i løpet av noen generasjoner slik, Frp hevder.

Det sier forsker Kristian Rose Tronstad som er koordinator for migrasjons- og integrasjonsforskning ved Norsk Institutt for By- og regionsforskning (NIBR).

(Videoelement)

– Hvor mange innvandrere som vil bo i Norge i fremtiden varierer med hvilket beregningsalternativ man legger til grunn. Ifølge hovedalternativet til Statistisk Sentralbyrå (SSB) blir det rundt 1,3 millioner i år 2050, sier Tronstad til NRK.no.

Han avviser at det befolkningsfremskrivningene kan tolkes som at nordmenn vil bli minoritet i eget land.

– Frykten for at nordmenn blir minoritet i eget land ser ikke ut til å bli en realitet verken i vår eller våre barns levealder, sier han.

Det er langt unna påstandene til Frp.

Mangler 4 til 5 millioner innvandrere

Per-Willy Amundsen

Foto: Knut Falch/SCANPIX

Denne uken setter NRK.no fokuset på myter om innvandring. Det har ikke manglet på Frp-politikere som har frontet myten om at nordmenn kommer til å bli minoriteter i eget land i løpet av et par generasjoner.

På partiets egne hjemmesider sier tidligere innvandringspolitiske talsmann og stortingspolitiker Per Willy Amundsen at [Norge er i ferd med å bytte ut befolkningen](#).

Så sent som [3. Januar i år gikk medlem av finanskomiteen på Stortinget, Christian Tybring-Gjedde, ut med en kronikk i Aftenposten](#).

Der begynte teksten slik:

«Arbeiderpartiet har gjennom flere tiår tillatt en innvandring som i løpet av få generasjoner vil gjøre nordmenn til en minoritet i eget land.»

Christian Tybring-Gjedde

Foto: Larsen, Håkon Mosvold/NTB scanpix

Partileder Siv Jensen i Frp mener Amundsen og Tybring-Gjeddes utspill stemmer bra med statistikkene.

– Det er bare å gå inn på SSBs egne hjemmesider og se på de befolkningsprognosene som ligger der. Der viser prognosene at med dagens innvandringspolitikk vil mennesker med minoritetsbakgrunn være i flertall i Oslo i løpet av få år.

– *Amundsen og Tybring-Gjedde snakker om hele landet og du om Oslo?*

– Oslo er jo den byen i Norge som har størst andel innvandrere, og det er der utviklingen går raskest også i forhold til andelen innvandrere kontra nordmenn. Men dette er jo også et fenomen som sprer seg til andre byer i Norge, dog med lavere fart enn i Oslo.

Ifølge den befolkningsfremskrivningen SSB finner mest sannsynlig, vil det være seks millioner innbyggere i Norge i 2029, syv millioner i 2063 og 7,9 millioner i 2100.

Ifølge samme alternativ rundt 1,3 millioner av disse være innvandrere i Norge i 2050, som vil tilsvare rundt 20 prosent av befolkningen. Etter 2050 vil denne gå ned. Samtidig vil antall personer født i Norge med to innvandrerforeldre øke gjennom hele perioden, til drøyt 500 000 i 2050 og til 750 000 i 2100. I dag utgjør innvandrere og personer med innvandrerbakgrunn tilsammen 13,1 prosent av befolkningen. I 2100 vil disse andelene utgjøre tilsammen 26 prosent, ifølge hovedalternativet.

Men Siv Jensen står på sitt.

– Hvis vi skal bli minoriteter i eget land må man ha mellom fire og fem millioner flere innvandrere. Det er et stort sprik mellom prognosene og de tallene dere legger til grunn?

– De viser en utvikling, og utviklingen går bare én vei med dagens innvandringspolitikk. Det store spørsmålet er hvor lang tid det tar. Prognoser er også basert på usikkerhet, for innvandringen blir også helt klart påvirket av hva slags politikk som føres. Derfor sier Frp at hvis vi strammer inn politikken nå, vil prognosene for fremtiden se annerledes ut.

– Det er fremdeles langt igjen til minoriteter i eget land?

– Det er et stykke frem, men utviklingen går i én og samme retning hele veien. Spørsmålet er om vi bare skal sitte og se på at det skjer, eller om vi skal foreta oss noe for å få kontroll på det.

– Tronstad sier det ikke vil skje i uoverskuelig fremtid verken i våre eller våre barns levetid?

– Nei, så da skal vi lukke øynene for det og overlate det til barnebarn og oldebarn da?

- **[Dette er status for integrering i Norge](#)**

– Du mener det er...

– Jeg mener nåtidens politikere har et ansvar for de premissene vi legger fordi det påvirker de kommende generasjoner på alle mulige måter. Det er en faktor vi har tatt inn over oss for eksempel når det kommer til fordelingen av oljerikdommen som alle politikere er opptatt av at skal spres over flere generasjoner. Der har vi tatt det ansvaret, og da må vi også ta det ansvaret når det gjelder andre utfordringstrekk i vårt samfunn.

– Men når man har prognoser som ikke tilsier at man kan bli minoritet i eget land frem til år 2100, blir det da veldig hypotetisk å basere dagens innvandringspolitikk på deres hypotese?

– Nei, jeg mener at alle prognoser peker i retning av en innvandring til Norge som går veldig fort, og som vi er nødt til å ta på alvor og gjøre noe med.

- **[Integreringsekspert: – De norske virkemidlene har ikke truffet](#)**

– Dere henviser til SSBs prognoser, men når vi spør SSB sier de at det ikke finnes noen prognoser som tilsier at vi er i nærheten av å bli minoriteter i eget land. Samtidig ber dere oss om å se på prognosene til SSB. Hvem er det som tar feil her? Frp eller SSB?

– Jeg skjønner ikke at SSB kan si det, for deres egne tall viser at vi allerede i 2040 vil ha halvparten av innbyggerne i Oslo med minoritetsbakgrunn. 2040 er ikke så lenge til, så det indikerer jo en retning og en utvikling som er urovekkende, og det går fort, sier Jensen.

– Ingen modeller støtter Frp-påstand

Lars Østby

Foto: Arne Raanaas/NRK

Seniorforsker Lars Østby i SSB klarer, i likhet med Trondal i NIBR, heller ikke få tallene til å vise at nordmenn skal bli minoriteter i eget land.

– Hvis vi ser på personer uten innvandringsbakgrunn og sammenligner med innvandrere og norskfødte med utenlandskfødte foreldre, så er svaret nei, de blir ikke i flertall i Norge, sier Østby.

Han sier at selv ikke den enorme arbeidsinnvandringen til Norge rokker ved det bildet.

– Det er vanskelig å se når det eventuelt skal skje, men ingen av modellene vi bruker tilsier at det blir slik. Når det er sagt har vi tatt feil før, og jeg lever ikke så lenge at jeg kan bli konfrontert med dette i 2100, sier Østby.

Andre tall fra SSB som NRK.no har tatt ut viser at andelen flyktninger fra ikke-vestlige land har stått relativt stille, og at flyktningeandelen gikk ned med 1000

personer i 2011. Innvandringen fra såkalt muslimske land har utgjort en stadig mindre andel, til tross for at nettoinnvandringen har gått opp.

Samtidig er det arbeidsinnvandringen som driver befolknings- og innvandringsveksten i Norge.

- **NHO: – Vi er på grensen av det vi kan tåle av innvandring**

– Er det da riktig å fokusere så sterkt på flyktingedelen av innvandring som Frp gjør i innvandringsdebatten, Siv Jensen?

– Vi er nødt til å fokusere på alle sider av dette, og selv om den siste statistikken viser en liten nedgang, er fortsatt asylinnvandringen til Norge høy. I tillegg sliter vi med mørketall basert på ulovlige innvandrere i Norge som vi ikke vet hvor er. Anslagene peker i retning av mange tusen mennesker som vi ikke har identiteten på, og som vi ikke vet hvor befinner seg. Det kommer jo til syne blant annet på kriminalitetsstatistikken som også politiet er tydelige på. Det vil være galt å feie den problemstillingen under teppet, fordi det representerer en veldig negativ side av innvandringen til Norge. Den rammer selvsagt også alle som er lovlig i Norge, som går på jobb hver eneste dag og som betaler sin skatt.

– Men skaper det et skjevt bilde av innvandringsdebatten?

– Nei

– Vi har undersøkelser som viser at befolkningen i Norge jevnt over overvurderer andelen ikke-vestlige innvandrere i landet til å være det dobbelte av det den er. Bidrar Frp til dette?

- **Integreringsproblemet Norge ikke klarte å løse**

– Nei, vi baserer oss på tilgjengelig statistikk, og vi må huske på at ikke-vestlig innvandring til Norge har vært der gjennom mange tiår. Det er selvfølgelig med på å underbygge SSBs egen innvandringsstatistikk, sier Jensen.

<http://www.nrk.no/1.10937337>

– Innvandrerbymdeler er en utfordring for læringsmiljøet i skolen

I noen områder i Oslo, blant annet i deler av Groruddalen, er etniske nordmenn i mindretall i dag. Mange av dem flytter også fra området, slik at innvandrerettheten blir høyere.

Foto: Holm, Morten/Scanpix

Robert Wright, som sommeren 2010 foreslo at etnisk norske elever i Groruddalen skulle bli samlet i egne klasser, frykter likevel ikke at nordmenn skal minoritet i eget land.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Amund Aune Nilsen Amund.Aune.Nilsen@nrk.no
- Helge Carlsen helge.carlsen@nrk.no

Publisert 06.03.2013 08:00.

[I en serie artikler denne uken setter NRK.no søkelyser på myter om innvandring.](#) En av dem er at etniske nordmenn kan bli en minoritet i eget land.

Forsker Christian Tronstad ved Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) mener dette ikke stemmer, selv om andelen innvandrere eller nordmenn med innvandrerforeldre vil stige kraftig.

- **LES OGSÅ:** [Dette er status for integrering i Norge](#)
- **LES OGSÅ:** [Dette er integreringsproblemet Norge ikke klarer å løse](#)

– **Kanskje blir andelen helt opp i 30 prosent i 2050. Så det kommer til å utgjøre en stor andel, men at de blir i flertall er det liten grunn til å tro, ifølge Tronstad.**

– Verken i min levetid eller i mine barns levetid vil nordmenn bli minoritet i eget land, sier han.

- **MULTIMEDIALETT RIGG:** [Les alle sakene, se visualiserte tall, se innvandreres videoblogg og last opp din egen her!](#)

Skepsis i Groruddalen

KONTROVERSIELT FORSLAG: Robert Wright, kirkeverge i Oslo, bor selv på Stovner i Groruddalen og har to barn i skolealder. Sommeren 2010 foreslo han at etnisk norske elever skulle bli samlet i egne klasser hvis de gikk på skoler hvor mange barn hadde innvandrerbakgrunn.

Men i noen områder i Oslo, blant annet i deler av Groruddalen, er etniske nordmenn i mindretall allerede i dag.

Robert Wright er kirkeverge i Oslo, og tidligere leder av Kristelig Folkeparti og medlem av Oslo bystyre. Han bor selv på Stovner i Groruddalen og har to barn i skolealder. Siden 2010 har han offentlig uttrykt bekymring for at det blir høy innvandreretthet i området.

– Det er et flott sted å bo, det er derfor jeg bor der. For barna som går på skole er det kanskje en utfordring, sier Wright til NRK.

Sommeren 2010 foreslo han at [etnisk norske elever skulle bli samlet i egne klasser](#) hvis de gikk på skoler hvor mange barn hadde innvandrerbakgrunn. Forslaget ble møtt med mye motstand.

- **LES OGSÅ:** [Etniske nordmenn flytter fra Groruddalen og Søndre Nordstrand](#)
- **LES OGSÅ:** [Groruddalen – fra moderne idyll til «drabantbytragedie»](#)

– Skolen gjør en kjempejobb, men det er noe med ressurstilgangen. Og så handler det om klassesammensetningen, hvor det blir relativt få med norsk kulturell bakgrunn. Da har vi et problem når veldig mange barn har et problem med språk i forhold til det praktiske læringsmiljøet, sier Wright

(Videoelement)

– Vil gå seg til

Wright har også reagert på at etnisk norske som flytter fra Groruddalen fordi de synes innvandrerandelen blir for høy, blir stemplet som «svikere».

- **LES OGSÅ:** [NHO: – Helt på grensen av hva vi tåler av mer innvandring](#)
- **LES OGSÅ:** [Venstre åpner for mer innvandring](#)

Mobbing av etnisk norske jenter som går i singlet, dårligere norsk blant barna og sviktende dugnadsånd er blant problemene Wright har trukket frem som konsekvenser av for høy innvandreretthet.

- **LES OGSÅ:** [– Derfor kan somalierne bli de «nye» vietnameserne](#)
- **LES OGSÅ:** [Her må vi ha flere innvandrere](#)
- **LES OGSÅ:** [Jagland slår fremmedfrykt-alarm i Europa](#)

– At vi er i mindretall synes jeg er uinteressant, for vi blir alle sammen nordmenn før eller siden. Men det er overgangen som er vanskelig. Noen grupper blir veldig fort en del av det norske samfunnet, andre bruker lengre tid, sier Wright.

Han mener fraflyttingen fra Groruddalen og andre innvandrerfokerte områder fører til at vi går fra et integrert samfunn til et parallellsamfunn.

– Dette kommer til å bli bra etter hvert, men det er veldig krevende i overgangen. Vi som voksne har ikke noe problem i det hele tatt, men i skolemiljøet er det en utfordring, sier Wright.

<http://www.nrk.no/1.10937646>

Frp til Ap: Dere sprer løgner

OPPRØRT: Per Sandberg (Frp) avviser at Frp advarer mot et muslimsk flertall i Norge.

Foto: Larsen, Håkon Mosvold/NTB scanpix

Per Sandberg anklager Arbeiderpartiet for å spre løgner om Frp i innvandringsdebatten. – Partiet taler med to tunger, svarer Ap-politiker.

- Siv Sandvik Siv.Sandvik@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no

Publisert 06.03.2013 10:08. Oppdatert 06.03.2013 11:09.

Har Frp advart mot et muslimsk flertall i Norge eller ikke?

Spørsmålet førte til en heftig krangel da Arbeiderpartiets Håkon Haugli og Fremskrittspartiets Per Sandberg møttes til innvandringsdebatt i Politisk Kvarter på P2 onsdag morgen.

- **Bakgrunn: [Ekspertene avliver Frp-påstand](#)**

I en debatt om Frps påstander om at nordmenn risikerer å bli en minoritet i eget land, trakk Haugli fram at Frp har advart mot et muslimsk flertall i Norge.

Sint over gamle påstander

Beskyldningen fikk Per Sandberg til å se rødt.

– Kan du dokumentere det? Har Frp sagt at vi kommer til å få et muslimsk flertall? Når du går tom for argumenter, så sprer du løgner, sa Sandberg til Haugli.

Hør debatten mellom Sandberg og Haugli her:

(Videoelement)

I 2009 ble daværende innvandringspolitiske talsmann i Frp, Per-Willy Amundsen, sitert på at Norge går i retning av et muslimsk samfunn. Ifølge [Aftenposten](#) uttalte han:

«Samfunnet endres uten at folket er spurt om de vil bytte ut dagens befolkning. Det er i realiteten det som skjer. Og det skjer uten noen demokratiske vedtak. I 2029 vil Oslo ha et flertall av ikke-vestlige innvandrere, kanskje et islamsk flertall.»

Hevder Frp-kollega er feilsitert

Men Per Sandberg sier til NRK.no at partikollegaen ble feilsitert. Også Amundsen har senere presisert at han ikke har advart mot et muslimsk flertall i Oslo, men et flertall av ikke-vestlige innvandrere.

«Jeg har aldri sagt at det blir muslimsk flertall i Oslo om noen år, jeg har sagt at tall fra Statistisk sentralbyrå viser at det blir et ikke-vestlig innvandrertall i Oslo om noen år, hvis utviklingen fortsetter som i dag.»

Per-Willy Amundsen NRK.no, 22.11.2011

– Han har tilbakevist det flere ganger, sier Per Sandberg.

– Men han er også sitert på at «vi går i retning av et muslimsk samfunn»?

– Det er noe helt annet, det har ikke noe med tall å gjøre, svarer Sandberg.

Haugli: – Jeg lyver ikke

LEI TALL: Håkon Haugli (Ap) mener Frps fokus på tall er en avsporing.

Foto: Arbeiderpartiet

Ifølge Arbeiderpartiets Håkon Haugli er dette er typisk eksempel på det han kaller Frps dobbeltkommunikasjon.

Han mener Frp sauser sammen påstander om innvandring og islam, og slik skaper et inntrykk av at innvandringsdebatt er det samme som en debatt om islams rolle i det norske samfunnet.

– De gjør det for å holde liv i en konflikt de tror de tjener på partipolitisk, sier Haugli til NRK.no.

Ap-politikeren mener han har mer enn nok grunnlag for å si at Frps retorikk i lang tid har bidratt til å skape et skremselsbilde av at «muslimene overtar».

Han viser til Carl I Hagens uttalelse til [Dagbladet](#) i 2006.

– Integreringen er problematisk, og jeg frykter et muslimsk flertall i Norge om det fortsetter, med sharialover og det som verre er, sa den daværende partiformannen.

Allerede i 1995 uttalte den omstridte stortingsrepresentanten Øyvind Hedstrøm at Norge ville ha over 13 millioner innvandrere fra den tredje verden innen 2090. Carl I Hagen stilte seg bak tallene, og sa til Aftenposten at han fryktet at utviklingen ville «totalt forandre det norske samfunnet».

– Dette er jo helt vanvittige påstander, og jeg vil ha meg frabedt å bli beskyldt for løgn, sier Haugli til NRK.no.

Uenig med ekspertene

I Politisk Kvarter onsdag fastholdt Sandberg at såkalt etniske nordmenn risikerer å bli minoriteter i eget land innen 70 til 90 år.

I serien om innvandringsmyter på NRK.no [tilbakeviser eksperter fra SSB og Norsk Institutt for By- og regionsforskning \(NIBR\) påstanden](#), men Sandberg står på sitt.

– Tallene og prognosene til SSB er vanskelige å forholde seg til, sier Sandberg.

- **Serie: [Innvandringsmytene – overdrivelser eller harde fakta](#)**

(Videoelement)

Han sier prognosene NIBR viser til for å tilbakevise Frps påstand, legger til grunn at innvandringen nærmest skal stoppe opp i nærmeste framtid.

– Og det har jeg dessverre ikke noen tro på, sier Frp-politikeren.

Men ifølge Haugli er debatten om tall og prognoser en avsporing.

Ap-politikeren mener det er mye viktigere å se på om de som kommer tar utdanning, blir en del av arbeidslivet og bidrar til det norske samfunnet gjennom frivillig arbeid.

– Tall for tallenes skyld hjelper oss ikke å forstå hvilke politiske løsninger som trengs, sier han.

<http://www.nrk.no/1.10937729>

– Folk i grisgrendte strøk overvurderer innvandringen

– OVERDREV VISST: Ja, her overdrev jeg visst litt, sier Jack Gundersen i Hurdal nord i Akershus. Han tippet det var dobbelt så mange ikke-vestlige innvandrere i Norge som det faktisk er.

Foto: Kathrine Hammerstad/NRK

HURDAL (NRK.no) Jo færre ikke-vestlige innvandrere du har i lokalmiljøet ditt, jo større er sjansen for at du grovt overvurderer hvor mange de er.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 06.03.2013 12:01. Oppdatert 06.03.2013 19:02.

– Bare fem prosent? Er det ikke flere ikke-vestlige innvandrere i Norge? Ja ja, der kan du se. Jeg tok visst feil, gitt, sier Jack Gundersen og smiler.

68-åringen er på vei til nærbutikken i Hurdal for å gjøre formiddagshandelen, da han tar utfordringen om å tippe antall ikke-vestlige innvandrere i kommunen og Norge.

Lokaltesten består han med glans, men når antallet på landsbasis skal anslår går han for en tredobling.

- **SÅ MANGE INNVANDRERE ER DET I DIN KOMMUNE:** [Sjekk interaktiv oversikt](#) (På grunn av teknisk problemer kan det hende du må forsøke på nytt, dersom du ikke får opp ditt fylke og kommune på første forsøk)

De rundt 240.000 med ikke-vestlige innvandrerbakgrunn i Norge utgjør nemlig ikke mer enn 4,8 prosent av befolkningen i Norge, ifølge Statistisk Sentralbyrå. I Hurdal utgjør denne gruppen kun 1,8 prosent av de rundt 2700 innbyggerne, som i antall utgjør beskjedne 47 personer.

- **EKSPERTER AVLIVER FRP-MYTE:** [– Vi blir ikke minoritet i eget land](#)

(Videoelement)

Men når Gundersen og de andre hurdølingene NRK.no treffer i den lille kommunen langs Hurdalsjøen helt nord i Akershus stort sett både to-, tre- og firedobler innvandrerantallet i anslagene sine, er de ikke alene om det. For noen år siden ba forskerne Johannes Bergh og Tor Bjørklund ved Institutt for samfunnsforskning nordmenn anslå størrelsen på innvandrerbefolkningen i en studie.

Etterpå sammenliknet man dette med den faktiske størrelsen.

[Konklusjon: Nordmenn har en tendens til å overvurdere andelen innvandrere i den norske befolkningen, og ikke rent lite. Faktisk så mye som en dobling.](#)

– Innvandrerne blir veldig synlige

– I gjennomsnitt sier folk at den ikke-vestlige delen av befolkningen i Norge er rundt tolv prosent. Det er det gjennomsnittlige anslaget folk har. Så er det litt uklart hvilken del av befolkningen som er ikke-vestlig, og man kan diskutere definisjoner og den type ting, men det faktiske tallet ligger mellom fem og syv prosent alt ettersom hvilken definisjon man benytter, sier Johannes Bergh til NRK.no.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

GLIR FINT INN: Det er kun 47 personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn i Hurdal. – Vi ser ikke så mye til de, de glir fint inn i miljøet. Selv har jeg hjemmehjelp fra Filippinene og svigerdatter fra Indonesia, sier Turid Aas Lundby (70).

[I en serie denne uken ser NRK.no nærmere på myter om innvandring.](#) En av disse er påstanden om at Norge står overfor en masseinnvandring – og at den på sikt vil gjøre nordmenn til minoritet i eget land. Ifølge [SSBs befolkningsfremskrivninger](#) har Norge hatt en forholdsmessig høy innvandring de siste årene sammenliknet med andre europeiske land, men den er først og fremst drevet av arbeidsinnvandring. Andelen muslimer har stått mer eller mindre stille siden den siste innvandringsbølgen tiltok, og i 2011 tok Norge imot 1000 færre flyktninger enn året før. [Påstanden om minoritet i eget land avskrives av eksperter som helt usannsynlig, både i denne og neste generasjonslevetid.](#)

Til tross for at hele befolkningen jevnt over overdriver størrelsen på den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen, er det ett trekk som er slående: Mens Oslo-beboere treffer godt i sine anslag, er det folk i distriktskommuner med lav innvandrerandel som bommer mest, og det gjelder både lokale og nasjonale anslag.

I kommuner med kun én prosentandel innvandrere, svarte likevel én av seks at de hadde innvandrere i nabolaget. Dataene skriver seg fra Lokalvalgsundersøkelsen i 2007, men Bergh mener de er like talende i Norge anno 2013.

- **MULTIMEDIALT RIGG:** [Les flere saker, se visualiserte tall, innvandreres videoblogg og del din egen historie her!](#)

– Jo mer «grisgrendt» man bor, jo mer overdriver man. I kommuner med liten innvandrerbefolkning, og i kommuner som ellers er veldig homogene, så vil en innvandrer bli veldig synlig. Dermed er det nok flere som oppfatter den ene innvandreren som sin nabo, og dermed får man et overraskende høyt tall, sier Bergh.

OVERVURDERER: Nordmenn overvurderer jevnt over størrelsen på den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen, ifølge forsker Johannes Bergh.

Foto: Kyrre Lien/Institutt for samfunnsforskning

– De er jo over alt i Oslo

Dette betyr ikke nødvendigvis at folk i distriktene er mer innvandringsfiendtlige.

– Det handler mer om den kunnskapen man har når man bor i en liten kommune eller i liten grad er omgitt av innvandrere. Da har man informasjon om innvandrerbefolkningen fra media og andre kilder som kan gi et inntrykk at denne delen av befolkningen er større enn den er, sier han.

LES REPORTASJE OG SE VIDEO: [Derfor kan somalierne bli de «nye» vietnameserne](#)

20 år gamle Ulrik Rogstad bor i Hurdal og jobber i den lokale Spar-butikken. Han baserte sin gjetning på 20 prosent ikke vestlige innvandrere i Norge på sine jevnlige reiser inn til Oslo.

– Der er de jo over alt. Man får inntrykk av at det er mye mer enn rundt fem prosent, sier han.

Det samme gjør Jack Gundersen. Han vokste opp på Grønland i Oslo, og føler han kommer til en helt annen verden når han kjører den rundt en times lange turen fra Hurdal til hovedstaden.

- **OVERSIKT:** [Dette er status for integrering](#)

– Og så hører vi jo i media om ghettoskoler og sånn. Det gir en jo visse inntrykk, sier han.

Blant hurdølingene som er å se i det lille kommunesenteret denne solfylte februarformiddagen, er det ikke lett å få øye på noen av bygdas 47 ikke-vestlige innvandrere.

– OVER ALT: – Jeg er en del i Oslo, og der får man jo inntrykk av at de er overalt, sier 20 år gamle Ulrik Rogstad, som jobber i nærbutikken i Hurdal.

Foto: Kathrine Hammerstad/NRK

– De gjør ikke så mye ut av seg, men de glir fint inn i miljøet. Jeg har selv en hjemmehjelp som er filippiner, og en svigerdatter fra Indonesia, sier Turid Aas Lundby (70).

Negative overdriver mest

En potensiell fare ved den voldsomme overvurderingen, særlig i miljøer som i liten grad eksponeres for innvandrere, er at det oppstår myter som ikke nødvendigvis har rot i virkeligheten. Ifølge Bergh viste undersøkelsen deres at de som er negative til innvandring og vil ha en strengere innvandringspolitikk, er de som overdriver mest.

MANGE AV DE: – Jeg ser så mange av dem rundtom, på jobb, nede på Eidsvoll. Det er kanskje derfor jeg trodde det var så mange flere innvandrere i Norge, sier Martin Nordheim (18).

Foto: Kathrine Hammerstad/NRK

– Tror man innvandrerbefolkningen er større enn den er, kan det føre til at problemer med innvandring, særlig minoritetsspråklige barn eller kriminalitet kan overdrives. Mangel på kunnskap er også et problem, sier Bergh.

At Oslo-borgere treffer best, er ikke så rart, mener han.

– Det er her innvandrerbefolkningen er størst, og anslagene i Oslo er i større grad basert på egen erfaring enn i landet for øvrig. Det er årsaken til at man har et mer realistisk bilde. Det var de som gjettet det laveste tallet og slik sett traff best i hele landet.

- **LES OGSÅ:** [Dette er norsk integrerings store problem](#)

Tilbake i Hurdal presiserer Jack Gundersen at hans solide feilbedømming av antall innvandrere i Norge ikke er uttrykk for et negativt syn på innvandringen i landet. Begreper som masseinnvandring vil han ikke bruke, selv om det til og med i Hurdal har vært en solid vekst i antall innvandrere totalt de siste årene.

– Mange av dem er flyktninger, og jeg har dirigert dem i skolekorpset her. Noen av dem jobber på butikken her. Foreldrene deres deltar på møter på skolen, og vi har ikke hatt noen debatt i lokalpressen om det. De bare kommer hit og blir en del av miljøet, sier han.

OSLO-FOLK TREFFER MEST: I Oslo har mer enn hver fjerde innbygger innvandrerbakgrunn. Det er også osloborgerne som treffer best i sine anslag av innvandrerbefolkningen. Her fra Grønland i Oslo.

Foto: Junge, Heiko/NTB scanpix

<http://www.nrk.no/1.10937984>

Lesernes svar om innvandringsbølgen

(Grafisk element)

Vi spurte NRK.nos lesere om innvandringen til Norge vil gjøre oss til minoriteter i eget land. Her er svaret.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 06.03.2013 12:58.

I en serie på NRK.no belyser vi én innvandringsmyte hver dag. Samtidig spør vi NRK.nos lesere om de er enig eller uenig i myten.

Onsdag tar vi for oss påstanden om at innvandringen vil gjøre nordmenn til minoriteter i eget land. Bakgrunnen for myten er gjentatte utspill fra sentrale Frp-politikere som Per Willy Amundsen og Christian Tybring-Gjedde.

Den påstanden har ikke NRK.nos lesere klart å enes om.

Av de 17 395 personene som har svart på pollen, har 9 650 svart at de er helt eller delvis enig i myten.

Det er 55 prosent av alle som har svart.

Samtidig svarer 6 594, eller 38 prosent, at de er helt eller delvis uenig med påstanden. Syv prosent, eller 1 151 svar, er usikre.

<http://www.nrk.no/1.10938576>

Andelen muslimer blant innvandrere faller kraftig

(Videoelement)

STOR PÅGANG: St. Olavs katolske domkirke i Oslo merker pågangen fra innvandrerne som kommer fra land hvor katolisismen står sterkt. Mange arbeidsinnvandrere i Norge i dag kommer fra land som Polen, Litauen og Spania.

Bare 13 prosent av innvandrerne som kommer til Norge er fra muslimske land. Forskere og kirkeledere kritiserer politikere som fortsatt snakker om en islamsk trussel og for lite om reelle problemer i andre innvandrergupper.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Ida Dahl Nilssen ida.dahl.nilssen@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no

Publisert 06.03.2013 19:22. Oppdatert 06.03.2013 21:25.

Selv tidlig en onsdag i St. Olavs katolske domkirke i Oslo merker Pater Pavel Wiech den nye innvandringen til Norge, men ingen trussel fra islam.

Til kirken kommer det katolikker fra mange land.

ANNEN VIRKELIGHET: – Jeg mener at man her må se at vi lever i en helt annen virkelighet enn det noen prøver å fortelle oss, sier Pavel Wiech ved Oslo katolske bispedømme.

Foto: Helge Tvedten/NRK

BØNN: En kvinne ber i St. Olavs katolske domkirke.

Foto: Helge Tvedten/NRK

– Det er Spania, det er fortsatt Polen, det er Litauen, det er land som opplever økonomisk krise nå, sier Wiech, som er biskopelig vikar ved Oslo katolske bispedømme, til NRK.

Stor pågang gir problemer som han hører mindre om i den norske debatten.

- **LES OGSÅ:** [– Folk i grisgrendte strøk overvurderer innvandringen](#)

Mange søker hjelp

Ved ringeklokken til det katolske kirkekontoret i Oslo henger et skilt som viser telefonnumre til katolske prester med mange andre morsmål enn norsk.

– Det er for alle som søker hjelp, forklarer Wiech.

Til det katolske kirkekontoret kommer de: Noen mentalt ustabile, mange uten jobb, uten bolig, uten varme klær.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

– Det eneste som vil være naturlig, er å kjøpe en flybillett for dem tilbake til for eksempel Polen, for så å be dem om å vente der til sommeren kommer i Norden, sier den biskopelige vikaren.

Han slår fast at mange som kommer til Norge ikke er rustet til å være her vinteren igjennom.

- **MULTIMEDIALETT RIGG:** [Les flere saker, se visualiserte tall, innvandreres videoblogg og del din egen historie her!](#)

(Saken fortsetter under bildet)

FLERE SPRÅK: Katolikker med filippinsk, fransk, kroatisk, litauisk, spansk, tamilsk, polsk og ukrainsk som morsmål kan ringe til prester som snakker sitt eget språk i Oslo.

Foto: Helge Tvedten/NRK

Islam får oppmerksomhet

Det handler likevel gjerne om muslimer når innvandringsutspillene kommer, som på denne tiden før forrige stortingsvalg.

ADVARTE: Martin Kolberg, daværende partisekretær i Arbeiderpartiet, valgte for noen år siden å gå ut mot det han kalte «radikal islam».

Foto: arkivfoto/NRK

– Virkeligheten er at man nå er i ferd med å tillate en form for [snikislamisering av dette samfunnet](#), og det må vi sette en stopper for, sa Fremskrittspartiets leder Siv Jensen i februar 2009.

- **EKSPERTER AVLIVER FRP-MYTE:** [– Vi blir ikke minoritet i eget land](#)

Under én måned etterpå varslet Arbeiderpartiets daværende partisekretær Martin Kolberg at Ap skulle [nedkjempe det han kalte «radikal islam»](#).

– Den er kvinneundertrykkende, antidemokratisk og voldsoppofrende, sa Kolberg.

- **OVERSIKT:** [Dette er status for integrering](#)
- **LES OGSÅ:** [Dette er norsk integrerings store problem](#)

– Helt annen virkelighet

Det snakkes for mye om islam i innvandringsdebatten, mener forsker Kristian Rose Tronstad, som er koordinator for migrasjons- og integrasjonsforskning ved Norsk Institutt for By- og regionsforskning (NIBR).

– Når vi ser på innvandringsmønsteret, utgjør muslimer en stadig mindre del av innvandringen til Norge, sier Tronstad til NRK.

[MINDRE DEL: – Når vi ser på innvandringsmønsteret, utgjør muslimer en stadig mindre del av innvandringen til Norge, sier Tronstad til NRK.](#)

Foto: Helge Tvedten/NRK

[I en serie denne uken ser NRK.no nærmere på myter om innvandring](#). En av disse er påstanden om at Norge står overfor en masseinnvandring – og at den på sikt vil gjøre nordmenn til minoritet i eget land. Ifølge [SSBs befolkningsfremskrivninger](#) har Norge hatt en forholdsvis høy innvandring de siste årene sammenliknet med andre europeiske land, men den er først og fremst drevet av arbeidsinnvandring.

Andelen muslimer har stått mer eller mindre stille siden den siste innvandringsbølgen tiltok. Kun 13 prosent av innvandrerne som kommer nå er fra muslimske land, og det er nå helt andre grupper som nå trekker opp innvandringen til Norge.

– Dette er et forhold som får forbausende lite oppmerksomhet, synes jeg. Det som ligger i disse tallene er at det faktisk er kristendommen som styrker sin stilling i

Norge, sier professor Oddbjørn Leirvik ved Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo til NRK.

De som ser hva de nye innvandrergруппene strir med, ber politikerne se seg rundt og snakke mindre om muslimer.

– **Jeg mener at man her må se at vi lever i en helt annen virkelighet enn det noen prøver å fortelle oss, sier Pavel Wiech ved Oslo katolske bispedømme.**

- **SE:** [SSBs befolkningsfremskrivninger \(ekstern lenke\)](#)

(Videoelement)

Mener SSB-kritikk er ufortjent

KRISTENDOMMEN STYRKES: Oddbjørn Leirvik, professor ved Teologisk fakultet, Universitetet i Oslo, påpeker at det er kristendommen som styrker sin stilling i Norge med dagens innvandningsmønster.

Foto: Helge Tvedten/NRK

Enkelte røster i den norske samfunnsdebatten som har vært kritiske til økt innvandrertetthet, har kritisert SSBs fremskrivninger av innvandringen. Kritikken har gått på at det er underslått hvor mange muslimer det vil bli i Norge de neste tiårene. Tronstad i NIBR mener kritikken mot SSB er ufortjent.

– SSB er etter min mening redelige og synliggjør i sine framskrivninger at det er stor usikkerhet knyttet til spesielt innvandring, sier Tronstad til NRK.

– Alternativet ville være at SSB ikke lagde framskrivninger. Da ville man ha overlatt et viktig fagfelt til andre enn demografer, påpeker han.

- **LES REPORTASJE OG SE VIDEO:** [Derfor kan somalierne bli de «nye» vietnameserne](#)
- **SÅ MANGE INNVANDRERE ER DET I DIN KOMMUNE:** [Sjekk interaktiv oversikt](#) (På grunn av teknisk problemer, kan det hende du må forsøke på nytt, dersom du ikke får opp ditt fylke og kommune på første forsøk)

(Videoelement)

STILLER SPØRSMÅL VED FORSKERNE: Per Sandberg (Frp) mener de politiske partiene må tørre å snakke om innvandring, og stiller også spørsmål ved forskernes tall om innvandringen.

<http://www.nrk.no/1.10938373>

Politimesteren i Oslo: – Problemet er utlendinger, ikke innvandrere

– LAVE STRAFFER OG ÅPNE GRENSER: Politimester Hans Sverre Sjøvold i Oslo politidistrikt mener lave straffer og åpne grenser bidrar til at stadig flere utlendinger på kort besøk i Norge begår kriminalitet.

Foto: Martin H. W. Zondag/NRK

Politiet pågriper sjelden etniske nordmenn for lommetyveri og grov narkokriminalitet lenger. Men det betyr ikke at det er innvandrere som er problemet.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 07.03.2013 07:27. Oppdatert 07.03.2013 08:46.

– I Oslo har vi en spesiell utfordring med utenlandske statsborgere som kommer hit for kort tid og begår kriminalitet. Det er ikke det vi definerer som innvandrerbefolkningen som er problemet, men kriminelle som kommer til Norge for å være kriminelle. Et problem er at innvandrerbefolkningen kan bli stigmatisert av dette, sier politimester i Oslo politidistrikt, Hans Sverre Sjøvold, til NRK.no.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

– Et betydelig problem

Brannfakkelen kommer i forbindelse med [NRK.nos artikkelserie om innvandrermyster denne uken](#). En av dem er påstanden om at innvandrere er kriminelle. I [Statistisk Sentralbyrås holdningsundersøkelse 2012](#) svarer én av tre at innvandrere flest er en kilde til utrygghet. Politimesteren i Oslo, landets kulturelle smeltedigel, tror innvandrergupper kan føle seg stemplet som kriminelle på grunn av det han karakteriserer som et større problem: Utlendinger som kommer til Norge for en kort periode og begår kriminelle handlinger.

– Dette er et betydelig problem, men det er viktig å understreke at vi her snakker om utlendinger uten fast tilknytning til landet og byen, og ikke innbyggere i Oslo med innvandringsbakgrunn. Vi har veldig god dialog med disse, og det er viktig at vi her skiller mellom de som kommer hit for å begå kriminelle handlinger, og de som er gode osloborgere. Det er også viktig å få med at Oslo er en by i rekordstor vekst, først og fremst på grunn av innvandring, men til tross for dette har vi en nedgang i barne- og ungdomskriminaliteten i byen vår. Så vi har tro på framtida, sier Sjøvold.

(Videoelement)

Politiet ser stadig flere utenlandske statsborgere blant pågrepne lommetyver og narkoselgere i Oslo. I fjor økte antall anmeldte lommetyverier i hovedstaden med hele 19,4 prosent, mens simple og grove tyverier økte med henholdsvis 8,1 og 10 prosent. Også for narkotikaanmeldelser var det en markant oppgang, på 15,1 prosent. Oslo-politiet mener størstedelen av denne økningen skyldes utlendinger på besøk i landet.

Fyller opp fengslene

– Når det gjelder lommetyverier, er det stort sett utlendinger vi pågriper. Det samme gjelder mye av narkotikaomsetningen. Utlendinger som kommer hit for kort tid, er særskilt vanskelig for politiet å etterforske – fordi vi ofte ikke kjenner identiteten deres, og de raskt kan dra ut av byen eller landet igjen. Hadde det ikke vært for disse lommetyveriene, ville faktisk kriminalitetsutviklingen generelt i Oslo vært nedadgående i fjor, sier politimesteren.

- **LES OGSÅ:** [... men innvandrere er likevel overrepresentert](#)

Ifølge Kriminalomsorgen har det de siste årene vært en eksplosjon av innsatte med utenlandsk statsborgerskap i norske fengsler. Fra 2006 til 2011 økte andelen utlendinger blant nyinnsatte i fengslene fra 11, 9 prosent til 25, 1 prosent.

963 av de totalt 2730 utlendingene som ble satt i norske fengsler i 2011, kom fra Polen, Litauen og Romania. Det rimer godt med Oslo-politiets erfaringer. Ifølge statistikken over de utenlandske personene politidistriktet pågrep i fjor, og som senere fikk en dom, var også personer fra Nigeria og Algerie hyppig representert.

MARKOSALG: Vestafrikanere på besøk i Norge står nå for en stor del av narkotikaomsetningen, ifølge Oslo-politiet.

NRK

Problemet har bare vokst etter at Schengen-samarbeidet har blitt utvidet og landegrensene har strukket seg deretter. NRK meldte denne uken at mange av de utlendingene som blir uttransportert fra Norge etter å ha begått kriminalitet her, kommer tilbake til Norge og fortsetter virksomheten.

- **HØYRE-TOPP:** [Problemet kommer bare til å bli større](#)

– Vi ser det kommer egne lag hit for å stjele og omsette narkotika. Vi har en stor utfordring når det gjelder åpne grenser og fri flyt av personer, selv om det er bra på mange områder. Og når man ser på nasjonalitetene her, ser man jo at én ting er åpne grenser, men hvis heller ikke yttergrensekontrollen i Schengen fungerer tilstrekkelig, er det et problem blant annet i forhold til at utviste kommer inn i landet igjen og begår nye kriminelle handlinger.

Vil ha høyere straff

Politimesteren legger heller ikke skjul på at han ikke tror straffenivået i Norge har den mest avskrekkende effekten.

- **MULTIMEDIALETT RIGG:** [Les flere saker, se videoer, visualiserte tall og innvandrernes egne historier her](#)

– Jeg må jo si det at risikoen og straffereaksjonene ikke er den største for de som kommer hit og begår straffbare forhold. Oslo politidistrikt har derfor blant annet gått inn for strengere straffer på enkelte av lovbruddskategorien.

– *Tror du at disse bevisst kommer til Norge, og ikke drar til andre land?*

– **Det tror jeg kan være et bevisst valg for mange, for i tillegg til at det i mange sammenhenger er liten risiko for å bli tatt, og reaksjonene er lave, er det også systemer som gjør at det er tungvint å få gjennomført og avsluttet straffesaker.**

Advokat Øivind Sterri har mange utenlandske kriminelle blant sine klienter. Han bekrefter det bildet politimesteren i Oslo tegner.

– Det er snakk om menn som kommer fra fattigdom og nød i lavkostland i Øst-Europa, hvor det er begrensede ressurser. En bedre levestandard er drivkraften, sier han.

– Opererer disse i nettverk, eller på egenhånd?

– Begge deler, egentlig. Det er ofte en utfordring å skille hva som er hva. Men det er alltid en fare at rettssystemet mener det er mer strukturert enn det egentlig er, at det er et system med bakmenn der andre gjør jobben. Det er ikke nødvendigvis slik, sier han.

LOMMETYVERI: – Når det gjelder lommetyverier, er det et stort antall utlendinger vi pågriper, sier politimester Sjøvold.

Foto: Martin Kierstein/Colourbox

Til tross for at politimesteren mener at innvandrerbefolkningen til dels dras med i dragsuget av problemene utenlandske kriminelle forårsaker, viste en undersøkelse fra Statistisk Sentralbyrå i 2011 **at innvandrere på landsbasis er overrepresentert i kriminalitetsstatistikken**. Det vil si at andelen fengslede, tiltalte og domfelte innvandrere er høyere enn den generelle andelen innbyggere i Norge.

- **LES REPORTASJE OG SE VIDEO:** [Derfor kan somalierne bli de «nye» vietnameserne](#)

– Det kan forskere si mer om, men det har nok å gjøre med mange variabler: For eksempel sammensettingen av innvandrerpopulasjonen. Der er det en overrepresentasjon av unge menn blant annet, som statistisk sett begår mer kriminalitet enn andre. Dette imøteser vi veldig gjerne mer forskning på.

Blant annet viste [et dypdykk i voldtektsstatistikken](#) at innvandrere var svakt overrepresentert i saker der man hadde kjente gjerningsmenn. Samtidig begås rundt to av ti lovbrudd i Norge av personer med innvandrerbakgrunn.

I Oslo har mer enn én av fire innbyggere innvandrerbakgrunn.

– Jeg kan ikke svare for SSBs nasjonale undersøkelser. Både kriminalitetsbildet og demografien er annerledes i Oslo enn i landet for øvrig, men jeg kan si at vi har et godt forhold til de etablerte innvandremiljøene i Oslo, enten det er organisasjoner, grupper eller menigheter. Der har vi utviklet et godt samarbeid med utgangspunkt i Oslo-politiets dialogmodell. Det er viktig at dette ikke sauses sammen med problemet med utenlandske kriminelle, sier Sjøvold, og legger til:

– Jeg tror mye av grunnen til at vi i Norge og Oslo har en god situasjon når det gjelder innvandring og innvandremiljøer, er at det er relativt gode sosiale forhold her. Det er en viktig faktor for både integrering og kriminalitetsforebygging.

- **OVERSIKT:** [Dette er statusen for integreringen i Norge](#)

Fra samme land som etablerte innvandrergrupper, kommer det også mange utlendinger som er rene «krimturister», som utmerker seg negativt i krimstatistikken.

Kun 48 uttransportert i fjor

– Det er ikke så greit. Hvis for eksempel rumenere er overrepresentert når det gjelder lommetyverier, er det ikke dermed sagt at rumenere som bor i Norge er med i den gruppen. Mange av dem syns nok det er leit å bli identifisert med kriminelle landsmenn, for å si det sånn.

– *Har politiet en kommunikasjonsutfordring her?*

– Det er et spørsmål jeg tror både vi og mediene må reflektere over. Det er ikke noe i dokumentasjonen jeg sitter med som skulle tilsi at vi stigmatiserer grupper. Men det er klart, hvis vi har ekstra oppmerksomhet knyttet til utvalgte miljøer – for eksempel kriminelle vestafrikanere som innfører og selger narkotika – så vil vi måtte ha ekstra søkelys på disse miljøene, uten at vi ønsker at våre innbyggere med vestafrikansk bakgrunn skal assosieres med eller oppleve dette stigmatiserende. Det forsøker vi å være tydelige på. Jeg kan også nevne at vi har en viktig rådgivningsgruppe bestående av ressurspersoner med minoritetsbakgrunn som gir oss innspill, og som vi kan søke råd hos.

- **EKSPERTER AVLIVER FRP-MYTE:** [– Vi blir ikke minoritet i eget land](#)

INNBRUDDSRÅID: Også innbrudd er en kategori som domineres av utlendinger.

Foto: Jostein Økdal/NTB scanpix

– *Hvorfor klarer ikke folk å skille mellom gruppene «innvandrere» og «utlendinger»?*

– Det er vanskelig å si. Jeg tror folk flest får sin kunnskap fra media, så kanskje dere journalister kan gi et like godt svar på dette? Vi er opptatt av å opptre på en ryddig måte, og bare uttale oss om det vi vet. Etnisitet og landbakgrunn inngår for eksempel ikke i politiets straffesaksregistrering. Det betyr at vi må forholde oss til statsborgerskap, som ikke sier noe om for eksempel botid eller oppholdsstatus. For å si noe om dette, må politiet manuelt gå inn og analysere bakgrunnen til involverte i hver enkelt anmeldelse. Dette er omfattende, men vi gjør det med utvalgte lovbruddskategorier.

I fjor ble kun 48 kriminelle med utenlandsk statsborgerskap sendt til soningsoverføring fra Norge. Året før var tallet 52. Så langt i år har fem kriminelle blitt sendt tilbake til hjemlandet. Politiet, utlendingsmyndighetene, kriminalomsorgen og Justisdepartementet jobber med en effektivisering av dette, så tallet øker. Byråkratiet har mange ledd i denne papirmøllen.

- **LES OGSÅ:** [Velger prestisjeutdannelser – får ikke jobb](#)

– **Kun dommer av en viss lengde kan overføres på grunn av lang saksbehandlingstid. Dommen må være rettskraftig, og det må gjenstå minst seks måneder å sone når anmodningen om overføring mottas av domfeltes hjemland. Selv om behandlingen av overføringssaker er effektiv i Norge, kan saksbehandlingen i den enkeltes hjemland være lang. Det er ulike årsaker, for eksempel krever mange stater domstolsbehandling, sier underdirektør Torgeir Heimli i Kriminalomsorgsavdelingen i Justisdepartementet til NRK.no.**

<http://www.nrk.no/1.10938429>

Disse innvandrergruppene er overrepresentert i krimstatistikken

Kriminelle gjenger i Oslo har hatt mange medlemmer med innvandrerbakgrunn. Her holdt bevæpnet politi vakt utenfor akuttmotaket på Ullevål sykehus der medlemmer av A- og B-gjengen kom inn med skuddsadeer og knivskade i 2001.

Foto: Holm, Morten/NTB scanpix

Noen grupper innvandrere har nesten dobbelt så høy andel straffede som resten av befolkningen. – Minoritetsungdom og politiet møter hverandre ofte med mistillit og skepsis, sier ekspert.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 07.03.2013 07:27.

ALDER OG KJØNN: En del av forklaringen på at innvandrere er overrepresentert i kriminalitetsstatistikken, er at de mest utsatte gruppene har en høy andel unge menn, ifølge SSB-forsker Torbjørn Skardhamar.

Statistisk Sentralbyrå

Det var konklusjonen da Statistisk sentralbyrå (SSB) i 2011 la frem sin [omfattende kartlegging av kriminalitet og straff blant innvandrere og den øvrige befolkningen](#). Den viser at innvandrere i snitt er overrepresentert i kriminalstatistikken.

Gjengangerne

Det er nemlig store forskjeller mellom landene, og noen land har opp mot dobbelt så høy andel straffede som den øvrige delen av befolkningen. I perioden 2004-2008, som er undersøkt i rapporten, ble litt over fem prosent av den øvrige befolkningen i Norge idømt straff minst én gang. Samtidig var tallet for irakiske innvandrere rundt 17 prosent, fra Kosovo ble 16 prosent dømt, mens tallet var 15 prosent for somaliske, og 14 prosent for afghanske og iranske innvandrere.

På andre siden av skalaen finner man innvandrere fra India, Kina og Filippinene som utmerker seg som mer lovlydige enn det befolkningen sett under ett er. De fleste andre land plasserer seg et sted like over eller rundt samme sted som den øvrige befolkningen.

(Videoelement)

I «verstinggruppene» er det igjen en stor andel unge menn. Unge menn er gjengangerne i krimstatistikken, uansett om man er etnisk norsk eller innvandrer. Det forklarer deler av overrepresentasjonen, mener Torbjørn Skardhamar, som sto bak SSB-rapporten.

– Ganske mye av dette henger sammen med befolkningsstrukturen i landgruppene. Unge menn er generelt sett overrepresentert når det gjelder kriminalitet i forhold til kvinner og voksne. Dette er en del av det generelle kriminalitetsmønsteret. Det forklarer ikke alt, men kontrollerer man for alder og kjønn går deler av overrepresentasjonen ned. For irakere blir for eksempel overrepresentasjonen halvert når man tar høyde for dette, sier forskeren.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister her!](#)

Denne uken setter NRK.no søkelyset på myter om innvandring. En av disse er påstanden om at innvandrere er kriminelle. I SSBs holdningsundersøkelse for 2012 svarte én av tre at innvandrere en kilde til frykt i samfunnet. Men selv om den omfattende kartleggingen viste at innvandrere er overrepresentert i kriminalstatistikken, vil ikke Skarhamar uten videre gi innvandrings skeptikerne rett i denne myten.

– Noe av det som er slående er nettopp denne store variasjonen på tvers av innvandrergrupper. Det blir litt enkle spørsmål å si om innvandrere er mer kriminelle eller ikke. Noen kommer fra utpregede flyktningland, andre som arbeidsinnvandrere. Noen kom før krig, andre etter krig. At det er en stor og systematisk variasjon tilsier at diskusjonen bør nyanseres. Det blir for eksempel sjelden nevnt at noen grupper er mindre representert enn nordmenn, sier han.

– Sklir utpå én eller noen få ganger

Hvorfor noen av disse innvandrergruppene likevel er så pass utsatt for å bli en del av kriminalitetsbildet, har han likevel ikke noe godt svar på. Det faktum at mange av disse innvandrergruppene går igjen på andre problemområder som arbeidsledighet og fattigdom, er ikke nødvendigvis forklaringen.

- **POLITIMESTER:** – [Det er utlendinger som er problemet, ikke innvandrere](#)

– Fattigdom og sosiale forhold diskuteres, men det blir vanskelig å gi et godt statistisk svar på dette. Spørsmålet er om man er fattig fordi man er kriminell, eller kriminell fordi man er fattig? Men det er en velkjent sak at enkelte innvandrergrupper som sådan i større grad enn den øvrige befolkningen er representert i de sosioøkonomiske lagene hvor kriminalitet forekommer oftere, sier han.

Selve kriminalitetsmønsteret for innvandrere skiller seg ikke nevneverdig for innvandrere enn for resten av befolkningen. Med andre ord er det ikke snakk om en gjennomgående kriminell livsstil for flertallet, og det er vinningskriminalitet som er gjengangeren.

– Det er sann at relativt mange sklir litt utpå en gang, men ganske få som har det som livsstil. Hovedregelen er at de fleste har et fåtall lovbrudd. Vinningskriminalitet er den største lovbruddsgruppen, mens forhold som er mer alvorlige, som vold og seksualforbrytelser, forekommer langt sjeldnere.

- **LES OGSÅ:** – [Problemet kommer bare til å bli større](#)

Ifølge studien «Tatt for en annen» som ble utgitt i 2007, kan tilfeldige, og i

utgangspunktet uskyldige møter mellom norsk politi og gutter med innvandrerbakgrunn ha en større risiko for å arte seg negativt enn møter mellom politiet og majoritetsungdom. Årsaken til dette er at begge parter kan møte hverandre med mistillit.

– Trekker rasismekortet

– Det jeg fant var at stereotypifisering av den andre parten kan bli en del av bildet. Minoritetsungdom er mer synlige, og politiet kan generalisere på bakgrunn av noen negative erfaringer som gjør at de dermed ser på minoritetsungdom med større mistanke enn de ser på andre, sier professor Ragnhild Sollund ved Institutt for kriminologi og retts sosiologi ved Universitetet i Oslo til NRK.no.

Samtidig møter minoritetsungdom ofte politiet med fordommer, og forventer at politiet skal se ekstra på dem, stoppe dem og mistenke dem.

- **EKSPERTER AVLIVER FRP-MYTE:** [– Vi blir ikke minoritet i eget land](#)

– Rasismekortet trekkes ganske raskt, og kan bli en del av mistilliten, sier hun.

– *Hvorfor oppstår denne mistilliten?*

Mannlig minoritetsungdom som oppholder seg mye i det offentlige rom vil i større grad bli synlige for politiet, og dermed i større grad enn andre gi politiet grunn til å interessere seg for dem. Politiet vil på sin side ofte gjerne bare slå av en prat og spørre hvor de er på vei, men minoritetsungdommen kan føle de trakasseres, for eksempel fordi de er svarte, eller har synlig minoritetsbakgrunn. Handlingene overfortolkes på begge sider.

– *Er denne mistilliten begrunnet for noen av partene?*

– Dette er veldig komplekst og vanskelig å gi et kort svar på. Men jeg kan ikke se at de har rett i at det dreier seg om rasisme. Mine observasjoner og mine intervjuer med politiet ga meg ikke grunnlag for å tro at de forskjellsbehandlet minoritetsungdom. Samtidig kom det likevel frem i intervjuene at de hadde hørt, og dels selv også brukt, rasistiske benevnelser, svarer Sollund.

MULTIMEDIALT RIGG: [Les flere saker, se visualiserte tall, innvandreres videoblogg og del din egen historie her!](#)

Oslos politimester, Hans Sverre Sjøvold, avviser at politiet retter blikket spesielt mot innvandrere.

– Vi har ikke erfaringer eller informasjon som skulle tilsa dette. En rekke forskere har hospitert hos oss over tid for å forske på hvordan politiet jobber, og vi har jobbet mye med profesjonalitet i møte med publikum de senere år. Vi har få klager fra publikum, og de som er fra innvandrere går sjelden på stigmatisering på bakgrunn av etnisitet. Vi er svært opptatt av hvordan vi møter publikum og har

fokus på det gjennom leder- og medarbeiderplattformer. Og vi har egne interne programmer for å sørge for at vi opptrer på en korrekt og ordentlig måte, sier han.

<http://www.nrk.no/1.10938958>

– Vi er en honningkrukke for utenlandske kriminelle

– NAIVE: – Vi har til dels vært naive, sier Høyres André Oktay Dahl om problemet med utenlandske statsborgere som kommer til Norge for å begå kriminalitet.

NRK

André Oktay Dahl (H) mener problemet med utlendinger på krimraid i Norge vil bli større.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 07.03.2013 07:29. Oppdatert 07.03.2013 09:43.

– Vi har utfordringer som et rikt land i et Europa sterkt preget av økonomisk krise. Her er vi en honningkrukke for utenlandske kriminelle som kommer hit, sier Høyres justispolitiske talsmann, André Oktay Dahl, til NRK.no.

– Vi har vært naive

I dag går Oslos politimester Hans Sverre Sjøvold ut og **advarer mot det han kaller en sammensausing av begreper som rammer uskyldige grupper**. I SSBs holdningsundersøkelse fra 2012 svarte én av tre at de mener innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet. Men selv om undersøkelser viser at enkelte innvandrere er overrepresentert i kriminalstatistikken, mener politimesteren i landets mest innvandrertette by at det største problemet ikke er innvandrere.

HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET? [Kontakt NRKs journalister!](#)

Det er kriminelle utlendinger som kommer til landet for kort tid for å begå kriminalitet. Disse er årsaken til en massiv økning i antall lommetyverier og narkotikakriminalitet de siste årene, ifølge politimesteren.

– Jeg tror politimesteren er inne på noe veldig riktig her. Det handler om en spesifikk kriminalitetstype utført av folk på reiser mellom ulike land. Det vil vi nok se mer av fordi vi har en helt annen utvikling enn mange land rundt oss. Vi må også ta innover oss at vi har vært til dels naive i måten vi håndterer dette på, med lave straffer. Dette er miljøer som kan være mye røffere enn det kriminalitetsbildet vi er vant til, sier Oktay Dahl.

- **LES OGSÅ:** [– Det er utlendinger som er problemet, ikke innvandrere](#)

(Videoelement)

Også Arbeiderpartiets justispolitiske talsmann, Jan Bøhler, mener debatten i for stor grad stempler innvandrere på bekostning av utlendinger på visitt med uredelige hensikter.

– De utenlandske statsborgerne som preger kriminalitetsbildet bor ikke nødvendigvis her, men kommer hit enten gjennom Schengen eller på annen ulovlig måte. Vi snakker om omreisende kriminelle, hovedsakelig fra land som Polen, Litauen, Romania og Nigeria. I innvandrertette områder, som Furuset, har vi jo sett en markant nedgang i kriminaliteten, sier Bøhler til NRK.no.

– Flere redskaper til å ta dem

– OMREISENDE KRIMINELLE: Vi snakker om omreisende kriminelle som det store problemet, sier Aps Jan Bøhler.

Foto: Solum, Stian Lysberg/NTB scanpix

Han deler imidlertid ikke Høyre-kollegaens syn på at problemet med kriminelle utlendinger vil øke. Tvert imot mener han det er gode virkemidler på gang, og viser til flere tvangsreturer, avtale om soningsoverføring og et eget fengsel for utlendinger i Kongsvinger, som åpnet ved årsskiftet. I tillegg er det ute et høringsforslag om å øke straffen for å komme tilbake til Norge etter et utvisningsvedtak. Straffen for dette ligger i dag på mellom 35 og 40 dagers fengsel med en strafferamme på seks måneder. I det nye forslaget er rammen økt til ett år.

- **LES OGSÅ:** Disse gruppene innvandrere er overrepresenterte

– Vi har fått flere redskaper til å ta hånd om de kriminelle, så jeg er ikke uten videre enig i den påstanden, sier Bøhler.

Dahl mener problemet politimesteren i Oslo angriper har vært et stort problem i norsk innvandringsdebatt lenge.

– Jeg er opptatt av at det skal være en etterrettelig debatt. Det skilles ikke alltid godt nok mellom ulike typer innvandring, og man diskuterer ikke godt nok hvilke grupper det er snakk om. Istedenfor lager man en pøl av det. Mange føler seg nok stigmatisert av dette. Når det er sagt, er det lett å innta offerrollen også når man blir konfrontert. Vi må klare å diskutere dette uten verken å gå i skyttergraven eller bli for politisk korrekte, sier han.

- **MULTIMEDIALETT RIGG:** [Les flere saker, se videoer, visualiserte tall og innvandrernes egne historier](#)

Bøhler er også opptatt av at man må erkjenne at også blant innvandrere er det utfordringer. [SSB kom i 2011 med en rapport](#) som viste at andelen straffede i enkelte grupper, som somaliere, irakere og afghanere, var betydelig høyere enn blant den øvrige befolkningen.

– Vi skal ikke skape fordommer mot enkeltgrupper på feil grunnlag, men vi må se nærmere på de utsatte gruppene og forebygge deretter. Vi har for eksempel hatt enkelte etniskbaserte gjengmiljøer i Oslo, og vi ser stadig tilløp til ungdomsgjenger i Oslo.

<http://www.nrk.no/1.10939521>

Syv av ti mener innvandrere misbruker norske velferdsgoder

(Grafisk element)

NRK.no spurte egne lesere om de tror innvandrere misbruker norske velferdsordninger. Syv av ti svarte ja.

- *David Vojislav Krekling* David.Vojislav.Krekling@nrk.no

Publisert 07.03.2013 12:33. Oppdatert 07.03.2013 16:19.

I en serie denne uken har NRK.no satt fokus på innvandringsmyter. I forkant og under belysningen av hver myte har vi spurt leserne om de er helt enige, ganske enige, usikre, litt uenige eller helt uenige med en myte.

Denne gangen spurte vi om leserne hvordan de stiller seg til myten om at innvandrere misbruker norske velferdsgoder.

Svaret var et rungende ja.

Av de 20 268 som har vært med på pollen svarte 13 463 at de er helt eller ganske enige i påstanden.

Det er 67 prosent av dem som har svart.

5 096, eller 25 prosent, svarte at de er helt eller delvis uenige og 8 prosent, eller 1 709, svarte at de er usikre.

<http://www.nrk.no/1.10939568>

Rumenske Vasili robbet nordmenn: – Dere får jo igjen på forsikringen

SKADER INGEN: – Folk får penger tilbake på forsikringen. Jeg skader ingen ved å svindle minibanken deres, sier rumenske Vasili, som soner dommen sin i Kongsvinger fengsel.

Foto: Kathrine Hammerstad/NRK

KONGSVINGER (NRK.no) Denne mannen gjorde det politi og politikere mener er et av vår tids kriminalitets største problem: Dro fra Øst-Europa til Norge for å tjene penger på lovbrudd.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 07.03.2013 14:23.

I august 2011 satt rumenske Vasili seg på flyet i hjemlandet. Pengene han tjente som byggmester i hjembyen i Moldova-regionen var ikke all verden, og via en kamerat hadde han hørt det var gode penger å tjene i Norge.

– Jeg har to døtre på 16 og 13 år og en sønn på fem, pluss en kone å forsørge. Jeg

hørte at den norske byggebransjen kunne være innbringende, sier Vasili til NRK.no.

- **LES OGSÅ:** [Syv av ti mener innvandrere misbruker velferdsgoder](#)

Vi treffer den bredbygde rumeneren i et knøttlite besøksrom i Kongsvinger fengsel. Han har tatt seg en pause i skogsarbeidet i fengselsområdet i Vardåsen. Fra nyttår ble det opprettet en egen fengselsenhet for utlendinger her. I stedet for å reise tilbake til familien i Romania med et solid økonomisk overskudd, endte han her, sammen med en rekke andre landsmenn og et stadig økende antall straffedømte utenlandske statsborgere fra hele Europa og resten av verden.

Minibank-svindler

De siste årene har det vært en eksplosjon av antall utenlandske innsatte i norske fengsler: Fra 2006 til 2011 økte andelen utlendinger blant nyinnsatte i fengslene fra 11,9 prosent til 25,1 prosent. 963 av de totalt 2730 utlendingene som ble satt i norske fengsler i 2011, kom fra Polen, Litauen og Romania.

I dag gikk Oslos politimester Hans Sverre Sjøvold ut og [karakteriserte utlendinger som kommer til Norge for å begå kriminelle handlinger et av den moderne kriminalitetens største problem](#). Han advarer mot å mikse disse med innvandrere som bor fast i Norge.

(Videoelement)

Vasili, som av hensyn til familien i hjemlandet ikke ønsker å få frem med fullt navn og bilde, går rett inn i gruppen politimesteren mener lager problemer. Han har aldri hatt planer om å bosette seg her. Planen var reise raskt tilbake igjen med en velfyllt lommebok.

– Jeg vet det ikke er lovlig, men jeg hadde jo ikke de nødvendige dokumentene, og vi ville ha raske penger. Dessuten er jo ikke rumenere populære her i Norge, det visste jeg fra før, sier han.

Men karrieren i den mer tvilsomme delen av byggebransjen ble ikke helt som forventet.

- **POLITMESTER:** – [Det er utlendinger som er problemet, ikke innvandrere](#)

– Han som skulle gi oss jobbene var bortreist og vi fikk ingen informasjon. Det var vanskelig, Norge er et dyrt land og jeg hadde lite penger, sier han.

I boligkomplekset han var innkvartert i på Østlandet møtte han noen landsmenn som også var på midlertidig visitt i Norge. De hadde tips til hvordan han kunne slå seg opp økonomisk uten å måtte vente på de svarte pengene. De solgte

minibank-svindlutstyr. To deler, en til å sluke bankkortet og én til å filme kodetastingen, og vips – slik kunne norske minibankkunders kort tappes.

PROBLEM: Utenlandske statsborgere som kommer til Norge for å begå kriminalitet er et større problem enn innvandrere. Det må ikke sauses sammen, sier han.

Foto: Martin H. W. Zondag/NRK

– Jeg var skeptisk, og redd de ville svindle meg. Men de viste meg hvordan det fungerte. Det var veldig enkelt. Jeg tenkte på eldstedatteren min som skal begynne på skole i Italia. Og jeg visste at det ville bli vanskelig å tjene penger på ordentlig måte, sier Vasili.

– Jeg skader jo ingen

Dermed ballet det på seg. Noen ganger opererte han alene, andre ganger sammen med et par-tre andre. Rundt 30 kort ble tappet før han ble tatt noen måneder senere. Vasili er tidligere dømt for vinningskriminalitet i hjemlandet. Men han hevder at den kriminelle løpebanen han har levd ut i Norge er av den milde sorten.

- **HØYRE-TALSMANN:** [– Problemet med utenlandske kriminelle kommer bare til å bli større](#)

– Man blir ikke nødvendigvis rik av dette. Det er ikke nødvendigvis slik at folk har masse penger på konto, og av og til rekker de å sperre kortet før vi får tømt det. Når det er sagt: Ingen blir skadet av dette. Og jeg ville aldri tatt hånden ned i veskene eller lommene til folk. Det ville blitt for intimitetskrenkende. Og folk har jo gode forsikringer i dette landet. Når jeg tapper kortet for penger, får dere jo igjen på forsikringen. Jeg vet at det er ulovlig, jeg er fullstendig klar over hva jeg gjør, men jeg skader ingen, sier han.

I fjor økte antall anmeldte lommetyverier i Oslo med hele 19,4 prosent, mens simple og grove tyverier økte med henholdsvis 8,1 og 10 prosent. Ifølge politiet er det utenlandske statsborgere på kort besøk i landet som står for mesteparten av økningen.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

– Men selv om du mener dette er små og ubetydelige forhold, betyr dette likevel at samfunnet må bruke store ressurser på denne typen kriminalitet, noe du bidrar til. Er det da riktig å tenke at det er så lite?

– Jo, jeg ser den. Man er jo kriminell, uansett hvordan man bryter loven. Jeg er oppegående nok til å se det. Men dette er ikke stor kriminalitet. Vi dreper ikke, og vi stjeler ikke store ting. Vi sårer ingen. Tenk hvor mange liv narkotikalaget en del afrikanske tilreisende driver med tar. Vi ville ikke gjort noe slikt, gjentar han.

Advokat Øystein Sterri har mange utenlandske kriminelle blant sine klienter. Han bekrefter det bildet politimesteren i Oslo tegner.

- **LES OGSÅ:** [Disse innvandringsgruppene er overrepresentert i krimstatistikken](#)

– Det er snakk om menn som kommer fra fattigdom og nød i lavkostland i Øst-Europa, hvor det er begrensede ressurser. En bedre levestandard er drivkraften, sier han.

SISTE STOPP FØR HJEMLANDET: Kongsvinger fengsel har opprettet en egen enhet for utlendinger. Det skal i utgangspunktet være siste stopp før hjemlandet, ifølge underdirektør Joar Haug.

Foto: Kathrine Hammerstad/NRK

Vil heller sone i Romania

Vasili hevder hardnakket at det «bare» var planen å jobbe svart da han kom hit, og at vinningskriminaliteten skjedde på innfall. Men han er ikke overrasket over at rumenere er på topp tre-listen over utenlandske innsatte i norske fengsler, sammen med polakker og litauere.

– **Vi drar til det landet hvor vi kan få mest penger. Hvis du hadde tjent 10.000 mer for jobben din i måneden i England, hadde du blitt her da, spør han retorisk.**

35-åringen snakker godt engelsk, er velformulert og høflig. Han hviler de kraftige, tatoverte armene på armlenet på stolen i besøksrommet, og titter ettertenksomt ut vinduet som slipper inn vårlige solstråler. Mens det i debatten om utenlandske kriminelle ofte blir hevdet at norsk fengsel minner mer om hotelliv enn straff for de som kommer fra fattige land, skulle Vasili helst satt at han sonet straffen sin i hjemlandet. Etter det ønsker han å fortsette som byggmester i hjembyen.

- **LES OGSÅ:** [Slik har andelen muslimer falt i Norge](#)

– Da kunne jeg fått permisjoner som jeg brukte på å treffe familien min, og familien min kunne besøkt meg her. Nå sitter jeg her uten å få se familien min, og de sliter økonomisk hjemme fordi jeg ikke får jobbet. De 50 kronene jeg får daglig holder ikke til det, sier han.

– *Burde du ikke tenkt på det før du dro til Norge og begynte å svindle minibanker?*

– Jo. Det var mitt valg, og det må jeg ta. Men jeg savner barna mine, det gjør jeg.

Dommen han soner er på to år og to måneder – mye strengere enn han hadde sett for seg ut i fra det han visste om straffenivået da han kom til Norge. Trolig fordi norsk politi og rettsvesen er drittlei rumenere, ifølge hans egen teori.

– Jeg fikk forespeilet ni måneder, og så gir de meg så mye. Jeg fikk riktignok tilståelsesrabatt, men ikke nok. Politiet og rettsvesenet her er rasister, og det må jeg ta støyten for.

- **LES OGSÅ:** [Slik overvurderes antall innvandrere](#)

MINIBANKSVINDEL: – Jeg kjøpte to deler som jeg brukte som felle, slik at kortautomaten slukte kortet og koden ble filmet, sier Vasili, som her har tegnet ned metoden.

Foto: Kathrine Hammerstad/NRK

– *Er ikke det en ganske drøy påstand? Du har jo innrømmet å begå kriminalitet i Norge?*

– **Jeg får høyere straffer enn de som selger narkotika. Det er ikke noe jeg ønsker å sammenliknes med. Jeg merker det på hele skepsisen og holdningene folk har her. Bare da jeg kom på grensen mellom Sverige og Norge, ble jeg stående i fire timer, fordi jeg er rumener. Det er greit å sjekke, men så voldsomt? Enten får dere bli mer åpne mot folk, ellers får dere bare stenge grensene.**

– *Men er det ikke nettopp fordi folk som deg kommer hit og begår kriminalitet rumenere får dette ryktet? Som ikke nødvendigvis er rettferdig for alle rumenere?*

– Jeg har ikke gjort dette som en utilregnelig person, jeg vet hva jeg gjør. Men jeg syns ikke det er rettferdig at vi behandles slik.

– Overføring kan ta flere år

«Utlendingfengselet» i [Kongsvinger](#) skal i utgangspunktet være siste stoppested for kriminelle utenlandske statsborgere med endelig utvisningsvedtak. Etter den voldsomme økningen i utenlandske innsatte i Norge de siste årene, har behovet for å samle disse og det ekstra apparatet som kreves økt.

– **Vi har sett behovet for å spesialisere fengselsvesenet, også med tanke på kjeden rundt: Tolketjenesten, Nav, helsevesenet, skolevesenet, juridiske rettigheter og mulighetene man har under soning. I tillegg til det som går på rettssikkerhet, er det et ønske om å forhindre at utenlandske grupper ikke rekrutterer norske innsatte under fengselsoppholdet, sier underdirektør Joar Haug ved Kongsvinger fengsel til NRK.no.**

- **MULTIMEDIALT RIGG:** [Les flere saker, se videoer, visualiserte tall og innvandreneres egne historier her](#)

I Kongsvinger fengsel er det en bred sammensetning av nasjonaliteter og stor variasjon i de kriminelle forholdene de er dømt for. Men utviklingen Oslos politimester peker på, med visse øst-europeiske og afrikanske grupper som er mye involvert i vinnings- og narkotikaforbrytelser, gir gjenklang som et kjent mønster også for fengselsdirektøren.

– Gjengangeren blant øst-europeerne er tyverier. Vi har også veldig mange som er dømt i hurtigdomstolen på Gardermoen for narkoforbrytelser ved ankomst til landet, sier han.

Til tross for at tanken er at helst bare deler av straffen skal sones i Kongsvinger fengsel, og resten i utlandet, er det mange som ender opp med å sone hele straffen sin i det norske fengselet. Det er også praktisk mulig at innsatte blir prøveløslatt fra fengselet før overføringssaken er ferdig.

– **Overføringssaker tar lang tid, opp til flere år. Vi kan også oppleve at hvis utvisningsvedtaket ikke er i boks, og man er kommet dithen at det er aktuelt med**

prøveløslatelse, må vi vurdere dette på lik linje med om det hadde vært en norsk statsborger, sier Haug.

www.nrk.no/1.10938191

Tre av ti som får sosialhjelp har innvandrerbakgrunn

– SKJEVT: Tjenestledende i NAV, Bjørn Gudbjørgrud, sier at sosialhjelpsstatistikken er svært skjev når det kommer til innvandrerandelen.

NAV

Hver tredje som mottar sosialhjelp i Norge har innvandringsbakgrunn – til tross for at de bare utgjør rundt 13 prosent av befolkningen.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 07.03.2013 21:03. Oppdatert 08.03.2013 09:39.

Det viser tall NRK har tatt ut fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

Ifølge NAV er statistikken over andel sosialhjelpsmottakere blant de skjeveste statistikkene når det gjelder forskjell mellom nordmenn og folk med innvandrerbakgrunn.

– Liten tilknytning til arbeidslivet

– Det er fordi de har liten tilknytning til arbeidslivet og ikke har opparbeidet seg rettigheter i folketrygden, sier tjenestedirektør Bjørn Gudbjørgrud i NAV til NRK.no.

Han sier at det også har vært en økning i andelen innvandrere som mottar arbeidsavklaringspenger. Det forklarer han først og fremst med økende arbeidsinnvandring.

- **HAR DU TIPS ELLER INNSPILL OM DETTE TEMAET?** [Kontakt NRKs journalister!](#)

– Når det gjelder sosialstønad vil du se lignende tall hvis du tar ut aldersgruppen fra 20 til 24 år uansett etnisk bakgrunn. Dette er også folk uten særlig tilknytning til arbeidslivet eller opparbeidede rettigheter, sier Bjørn Gudbjørgrud, direktør for tjenesteavdelingen i Nav.

(Videoelement)

Utredningsleder i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Anders Fyhn, sier at den høye andelen personer med innvandrerbakgrunn i sosialhjelpsstatistikken blant annet henger sammen med at mange på grunn av kort botid og manglende arbeidstilknytning ikke har opparbeidet trygderettigheter.

– De har ikke kunnet motta hjelp gjennom andre ordninger. Familier med flyktningbakgrunn er særlig overrepresentert. Mange av disse familiene har forholdsvis mange barn og antallet som mottar sosialhjelp blir da også veldig høyt, sier han.

Tidligere denne uken skrev NRK.no at innvandrere har [høyere sannsynlighet for å bli langtidsfattige](#) enn resten av befolkningen. Og til tross for en relativt høy sysselsetting i snitt blant innvandrere, er det [store grupper som står utenfor arbeidslivet](#).

– Sosialhjelpstallene henger sammen med bildet av fattigdom. Uten sosialhjelp ville mange barnefamilier ikke hatt noe å leve av. Vi jobber kontinuerlig med å få flere av disse foreldrene i arbeid slik at barna ikke vokser opp i fattigdom, sier han.

Sosialhjelp er imidlertid ikke den eneste offentlige ytelsen folk med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i.

Faller ut av arbeidslivet

Det kommer frem i rapporten [«Yrkesdeltaking på lang sikt blant ulike innvandrergrupper i Norge»](#) som ble laget av Frischsenteret i 2011. Rapporten så blant annet på bruk av forskjellige trygdeytelser og deltaking i arbeidslivet.

– Det er ikke tvil om at innvandrere er overrepresentert i trygdestatistikken, sier forsker Knut Røed, en av tre forfattere bak rapporten.

MANGE GRUNNER: – Det er flere grunner til at innvandrere er overrepresentert på trygdeytelser, ifølge forsker Knut Røed.

NRK

Og ikke bare det. Røed og medforfatterne Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum fant også ut at innvandrere har større sannsynlighet enn nordmenn for å falle ut av arbeidslivet etter 10 til 15 år i Norge, til tross for at de tidligere har vært i jobb.

Resultatet er økende mottak av en eller annen form for helserelatert trygdeytelse, samt arbeidsavklaringspenger.

- **LES OGSÅ:** [Derfor kan somaliere bli den nye suksesshistorien](#)

– Jeg kan ikke gi noe godt svar på hvorfor det er slik, men vi har trukket sammen noen faktorer vi mener kan være mulige mekanismer. Blant annet at innvandrere er mer følsomme for konjunkturer og er blant de første som rammes når konjunktorene går nedover, sier Røed.

Han peker også på at mange innvandrere kan ha vanskeligere for å omstille seg, blant annet som følge av språkproblemer og kompetanseproblemer.

– Også handler det om strukturen på våre trygdeordninger. Inntektssikringsordninger er utformet slik at man får høy kompensasjon ved lav inntekt. Dette kan de miste hvis de går tilbake til arbeidslivet, sier Røed.

Han mener årsaken til at så mange som 33 prosent av sosialhjelpsmottakerne har innvandringsbakgrunn er sammensatt og komplisert.

- **MULTIMEDIALT RIGG:** [Les flere saker, se visualiserte tall, innvandreres videoblogg og del din egen historie her!](#)

– Det kan ha å gjøre med helse, tilknytning til arbeidslivet, utdanning, og evner og kompetanse man har med seg fra tidligere, sier Røed.

– Vårt og deres ansvar

Gudbjørgsrud sier det viktigste man kan gjøre for å hjelpe innvandrerne ut av sosialhjelpsstatistikken er å øke sjansen for å komme inn i arbeidslivet.

– Den viktigste forutsetningen for å komme seg inn i det norske arbeidsmarkedet i dag er at man har en utdanningsbakgrunn som er etterspurt i arbeidsmarkedet. Man bør i hvert fall ha videregående utdanning, og man bør helst ha en høyskoleutdanning eller tilleggsutdanning ved siden av. I tillegg må man ha språkkunnskaper i norsk. For enkelte med innvandringsbakgrunn er de to tingene en utfordring, sier Gudbjørgsrud.

MER AKTIVITET: Forsker Anne Britt Djuve ønsker mer aktivitetsbaserte ytelser for å unngå misbruk.

NTB Scanpix

Han sier kvaliteten i norskundervisningen som blir gitt ute i kommunene er avgjørende.

– Kvaliteten på introduksjonsprogrammene er også varierende. Samtidig er det også den enkeltes ansvar at man for eksempel skaffer seg kompetanse gjennom relevant utdanning og det å utvikle språkferdigheter, sier Gudbjørgsrud.

- **LES OGSÅ:** [Dette er norsk integrerings store problem](#)

Mange innvandrere vet ikke selv at de mottar sosialhjelp, ifølge rettshjelpstiltaket [JussBuss](#). Ifølge Elisabeth Krauss Andersen i innvandringsgruppen er det mange som er avhengige av å gå på Kvalifiseringsprogrammet, som er et arbeidstreningstiltak.

– Stønadene de mottar mens de går på dette programmet regnes som sosialstønad, men dette vet som regel ikke innvandrerne. Vi mener at dette kan være en grunn til at innvandrere er overrepresentert på statistikken. Dessverre gir en slik statistikk et uheldig bilde da denne typen program har til formål å hjelpe folk til arbeid, og på den måten bidra til integrering og selvforsørgelse, sier Amundsen til NRK.no.

– Ikke det samme som misbruk

Når man mottar sosialhjelp, avskjæres muligheten for familiegjenforening i tolv måneder.

– Vi erfarer at mange av våre klienter gjør sitt ytterste for å unngå å motta sosiale stønader slik at de oppfyller vilkårene for å få familien til Norge. Vi ser også at flere slutter på kvalifiseringsprogrammet når de finner ut at dette i realiteten innebærer en karantenetid, sier hun.

Denne uken setter NRK.no søkelyset på myter om innvandring. En av dem er at innvandrere misbruker velferdsordninger. 33 prosent svarte ja på dette spørsmålet i [SSBs holdningsundersøkelse i 2012](#).

Men verken Fyhn eller Gudbjørgrud mener den høye andelen innvandrere blant sosialhjelpsmottakerne tilsier at det er hold i den påstanden.

- **LES OGSÅ:** [Dette er status for integreringen](#)

– Det er ingenting som tyder på det. All informasjon vi har tilsier at det er naturlige årsaker til dette, sier Gudbjørgrud.

I 2011 konkluderte det regjeringsutnevnte [Brochmannutvalget](#) med at det over tid kan være utfordringer knyttet til kombinasjonen innvandring og velferdsordninger. En av dem som satt i dette utvalget, var [Fafo-forsker Anne Britt Djuve](#). Hun mener at velferdsytelsene bør knyttes tettere til rehabiliterings- og oppholdstilbud.

– Muligheter for misbruk vil øke mer når ting er mindre gjennomskiktig, for eksempel at ytelsene går over landegrensene, og kan bli unndratt kontroll. Ytelsene må vris mer mot aktivitet, sier hun.

Det fins gode eksempler på ting man har gjort allerede og høstet positive erfaringer med.

– Vi har hatt en sterk omlegging over lang tid, blant annet med [introduksjonsordningen](#) og kvalifiseringsprogram, sier hun.

<http://www.nrk.no/1.10939803>

– Rasismen som begrep finnes ikke i Norge. Det gjør rasismen.

(Videoelement)

Professor og forskningsleder Jon Rogstad ved forskningsstiftelsen Fafo sier rasisme som begrep ikke er stuerent i Norge.

Professor Jon Rogstad mener nordmenn er for politisk korrekte til å tørre å innrømme at vi har rasisme i Norge.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no

Publisert 08.03.2013 07:20.

Professoren er også forskningsleder i forskningsstiftelsen Fafo. Han sier begrepet rasisme er for betent til at noen tør bruke det i norsk innvandringsdebatt.

- [Dette er status for integrering i Norge](#)

– Det er mange i minoritetsmiljøer som mener og kaller det de opplever for rasisme, men de får ikke gjenklang for dette i det offentlige Norge, sier Rogstad.

Og han tror han vet hvorfor.

– Den viktigste grunnen er at man i norsk offentlighet har koblet rase og rasisme til et biologisk fenomen, og så har man avvist det. Dermed «finnes» det ikke rasisme, og man har brukt det mildere uttrykket diskriminering isteden, sier Rogstad.

Presset inn i «diskriminerings-formen»

Det har både organisasjoner og aktivister måttet ta inn over seg hvis de vil nå frem i debatten.

– Man har kanskje ikke hatt klare og sterke nok aktører som har klart å bringe dette på banen. Det er underliggende i den store debatten at hvis du først tar ordet rasisme inn, så er det et klart brudd med det likhetssamfunnet vi liker å se oss selv som en del av, sier Rogstad.

(Videoelement)

Han sier det er ikke en del av de uskrevne spillereglene at rasisme kan utspille seg i dette samfunnet, og at uttrykket diskriminering dermed blir litt mer uskyldig og litt lettere å svelge.

– Rasisme utfordrer nok mye mer forståelsen av hva som er våre kjerneverdier enn diskriminering gjør. Sistnevnte kan forklares med litt usikkerhet og at man frykter det ukjente, sier Rogstad.

– Vi er kanskje ikke så gode som vi tror

Selv er han ikke i tvil.

– Jeg synes ikke det er vanskelig å si at det finnes rasisme i majoritetssamfunnet. At det finnes en tanke om at det typisk norske er noe man foretrekker her. I den grad vi bruker rasisme for å rangere kultur og en systematisk rangering av kulturer, så har vi en situasjon der rasisme kan fungere som begrep, sier Rogstad.

- [Innvandreringeniører sliter](#)

I fjor gjorde han seg bemerket da han stod bak et forskningsprosjekt der man sendte ut flere helt identiske jobbsøknader på jobber som var utlyst i Norge. Den eneste lille forskjellen var at et visst antall søknader hadde utenlandske navn.

Jon Rogstad, Fafo

Foto: David Vojislav Krekling/NRK

Resultatet var nedslående.

- [– Folk i grisgrendte strøk overvurdrer innvandringen](#)

– Vi var opptatt av hva som skjer i praksis, og vi fant at det er lavere sannsynlighet for å bli ringt opp av arbeidsgiver uansett bransje eller nivå, sier Rogstad.

Han er enig i at det er mye som går bra i møtet mellom majoritets- og minoritetssamfunn.

– Jeg er mest interessert i det store substansielle problemet knyttet til at hvis man har innvandringsbakgrunn så møter man en del problemer, sier Rogstad.

- **Andelen muslimer blant innvandrere synker kraftig**

Han peker for eksempel på at det er vanskeligere å få jobb.

– Det er systematikken i dette jeg er mest opptatt av, sier Rogstad før han avslutter:

– Vi har kanskje også en byrde å bære i form av at vi tenker at vi er så gode fordi vi er så opptatt av likhet, men når det kommer til stykket så er vi kanskje ikke så gode som vi liker å tro om oss selv.

<http://www.nrk.no/1.10940191>

– Norge trenger en rasisme-debatt

Trine Skei Grande sier hun fikk voldsomme reaksjoner da hun brukte begrepet 'rasisme'.

Foto: Aas, Erlend/NTB scanpix

Trine Skei Grande er klar på at det finnes rasisme i norsk innvandringsdebatt. Likevel kvier stortingspolitikere seg for å bruke ordet.

- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no

Publisert 08.03.2013 07:20. Oppdatert 18.03.2013 09:59.

– Rasisme finnes i mange deler av det offentlige ordskiftet i Norge, sier venstreleder Trine Skei Grande.

Likevel er det et tankekors at betegnelsen virker ikke-eksisterende i norsk innvandringsdebatt slik professor Jon Rogstad ved Fafo hevder.

Én av grunnene til det, er at det har en klar omkostning å bruke ordet.

Det har Skei Grande selv kjent på kroppen.

Massive reaksjoner

Da hun skrev en [kronikk i Aftenposten under tittelen «Stueren rasisme» i mai 2011](#) ble det rabalder.

I kronikken gikk Skei Grande i rette med retorikken rundt islam og muslimer blant annet fra Stortingets talerstol og i Aftenposten.

I ingressen står det:

«Islamofobi er i ferd med å bli en stueren form for rasisme, og ikke la noen fortelle deg at dette er religionskritikk.»

– Reaksjonene var blant de mest massive jeg har vært utsatt for i de offentlige debattene jeg har vært med i. Man diskuterte veldig mye rundt semantikken i ordet, men veldig lite om innholdet i det jeg forsøkte å sette ord på, sier Skei Grande.

Dermed ble det en debatt om debatten i steden for om islamofobi.

(Videoelement)

– Bruker du betegnelsen rasisme om en annens mening, blir det nærmest oppfattet som om du har beskyldt meningsmotstanderen din for et lovbrudd. Det gjør det enda vanskeligere å delta i debatten, og enda vanskeligere å bruke merkelappen når det trengs.

– *Trenger vi en rasismedebatt i Norge?*

– Ja, sier Skei Grande.

Venstrelederen er ikke den eneste som merker at det er problematisk å bruke merkelappen rasisme.

– Jeg rammes av kritikken

– Meningsmotstandere inntar offerrollen, hvis man bruker begrepet rasisme, mener SVs Aksel Hagen.

Foto: Lokman Ghorbani/NRK

Aksel Hagen i Sosialistisk Venstreparti (SV) sier de har diskutert problemstillingen internt i partiet.

– Jeg er enig med Rogstad, og er også typisk en person som blir rammet av kritikken. Årsaken er at jeg opplever at det er kontraproduktivt. Det vil si at poenget i det du sier i debatten drukner i at man «har trukket rasisme-kortet». Da blir det lett for mine meningsmotstandere å innta offerrollen, sier Hagen.

Det fører til at de som blir beskyldt for rasisme får sympatien, til forkleinelse for dem som kommer med beskyldningen.

- [**Syv av ti mener innvandrere misbruker norske velferdsgoder**](#)

Det hemmer debatten.

– Det gjør vår retorikk mindre kraftfull når vi ikke bruker ordet rasisme på det vi mener er rasistisk. Den kritikken har vi hørt før, og vi merker jo også selv at vi har tilpasset oss den virkeligheten. Noen vil si at våre motstandere har seiret nettopp ved at vi ikke bruker begrepet lenger, sier Hagen.

Den medaljen har en klar bakside.

- [**Rumener i norsk fengsel: – Dere får jo igjen på forsikringen**](#)

– Problemet ligger i at de som føler seg utsatt for rasisme føler at de ikke får støtte for at det er nettopp rasisme de er eller har vært utsatt for. De føler at vi som deltar i det offentlige ordskiftet ikke er tøffe eller indignerte nok på deres vegne, sier SV-politikeren før han avslutter:

– Det at vi ikke bruker begrepet rasisme fordi det er taktisk lurt å la være, gjør at vi til en viss grad har tapt kampen om å få frem skarpere skiller og motsetninger i innvandringsdebatten.

Frp: – Savner ikke ordet i det hele tatt

Morten Ørsal Johansen mener man ofte blir stemplet som rasist bare man stiller spørsmål ved innvandring.

Foto: Stortinget

Innvandringspolitisk talsmann Morten Ørsal Johansen i Frp er imidlertid helt komfortabel med at begrepet rasisme er tatt ut av debatten.

– Jeg har selv blitt kalt rasist, og jeg synes det nesten er slik at man blir stemplet som rasist bare man stiller spørsmål ved innvandring. Det er ikke hyggelig, men det skjer heldigvis i andre fora enn på Stortinget og debatter i media. Der har jeg aldri blitt beskyldt for å være rasist, sier Ørsal Johansen.

Han er ikke enig med Hagen i at debatten mister noe til tross for at begrepet rasisme ikke brukes.

– Nei, det er et begrep jeg ikke savner i debatten, sier han.

- [Les også: Disse innvandregruppene er overrepresentert i krimstatistikken](#)

<http://www.nrk.no/1.10940130>

– Har fått ropt «Skal jeg det ikke komme en nordmann» etter meg

(Videoelement)

Sener Tirit

SØNDRE NORDSTRAND (NRK.no) Tyrkiske Sener Tirit jobber med å hjelpe folk som ikke klarer seg selv. Men det er ikke alle som ønsker henne velkommen når de ser hvem hun er.

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 08.03.2013 14:06.

– Jeg har opplevd å få ropt etter meg «Skal det ikke snart komme en nordmann her og hjelpe meg?» når jeg kommer hjem til folk. Da svarer jeg «Men maten smaker jo det samme», sier Tirit.

– Kjenner skepsisen

NRK.no treffer henne på hjemmehjelpkontoret i bydelshuset på Søndre Nordstrand i Oslo. Hun er i ferd med å gjøre seg klar til morgenvakt i hjemmehjelpstjenesten. Den tyrkiske kvinnen kom til Norge for elleve år siden. I fire av dem har hun jobbet som hjemmehjelp, en jobb hun elsker. Tettere på mennesker på hjemmebane kan man knapt komme. Men når man heter Sener og har langt, svart hår og utenlandsk utseende, er ikke nødvendigvis alle som blir like begeistret.

- **FORSKER:** [– Vi må tørre å snakke om rasisme i Norge](#)

– Noen sier rett ut at de ikke vil ha hjelp av en innvandrers, mens andre ikke sier det, men man skjønner at de vil si det. Man kjenner skepsisen, føler blikket, og ser det på måten de hilser. En gang ble jeg kastet ut av kjæresten til en bruker. Det var ikke noe hyggelig. Men de aller fleste er hyggelig, sier Tirit.

[I NRK.nos serie om myter om innvandring](#)

denne uken, er turen kommet til påstanden «Nordmenn er et åpent og inkluderende folkeslag». [Professor Jon Rogstad ved Fafo](#) betegner dette som en såkalt «tveegget nektelse» i dagens Norge:

På den ene siden har man flertallet av befolkningen som ikke ser på seg selv som rasistisk, heller åpen og inkluderende, men som samtidig har klare forestiller om hvilke verdier det norske samfunnet er bygget på.

- **LESERAVSTEMNING:** – [Nordmenn er ikke et åpent og inkluderende folkeslag](#)

(Videoelement)

På andre siden står minoritetsbefolkningen, som i liten grad føler seg utsatt for rasisme, men som har personlige erfaringer i bagasjen som tilsier at erfaringer med rasisme er utbredt. I et intervju med NRK.no i dag gikk han ut og kalte nordmenn for politisk korrekte til å tørre å snakke om rasisme, og at begrepet er for betent til å brukes i norsk innvandringsdebatt.

- **VENSTRE-LEDER:** – [Jeg har prøvd å ta rasismedebatten](#)

Hvert år måler [Statistisk Sentralbyrå \(SSB\) nordmenns holdninger til innvandring og integrering](#). Ifølge forsker Svein Blom, som leder studien, er det mest betegnende at nordmenn ikke klarer å enes om sine holdninger til innvandring.

– Majoriteten inntar som oftest velvillige holdninger, mens et ikke ubetydelig mindretall, som er varierende i størrelse etter spørsmålet som stilles, inntar skeptiske eller kritiske holdninger, sier Blom til NRK.no.

– Innvanderne bør tilpasse seg

POLITISK KORREKTE: Forsker Jon Rogstad mener nordmenn er for politisk korrekte til å snakke om rasisme.

Foto: Institutt for samfunnsforskning

Mest positive er nordmenn til innvandrernes innsats i det norske arbeidslivet, hvor tre av fire svarer ja. Det er også opp mot ni av ti som mener at innvandrere bør stilles likt med den øvrige befolkningen når det gjelder muligheter på arbeidsmarkedet. Mest negative er man til innvandrernes lovlighet og omgang med velferdssystemet:

Tre av ti sier seg enige i påstandene om at innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet, og at innvandrere flest misbruker velferdsordninger.

- **NRK-AVSTEMNING:** [Mener innvandrere misbruker velferdsordninger](#)

Blom trekker også frem responsen på påstanden «Innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig». Over halvparten sier seg helt eller nokså enig i dette, mens bare en tredjedel er uenig.

– Minner om assimilering

– Jeg tolker svaret som at flertallet mener innvandrere primært bør tilpasse seg mottakerlandets kultur og livsstil, fremfor å dyrke og videreføre egen kultur. Det er en form for tilpasning som gjerne blir kalt «assimilering», og i historisk tilbakeblikk ikke alltid applauderes, for eksempel i forhold til samene, sier Blom, men legger til:

– For øvrig er det nok liten tvil i befolkningen om at det ses som en forutsetning for integrering at innvandrere lærer seg og sine barn norsk, og anstrenger seg for å komme i arbeid for å unngå å belaste norske velferdsordninger.

- **POLITIMESTEREN I OSLO:** [– Problemet er utlendinger, ikke innvandrere](#)

I sin doktorgradsavhandling så forsker Joshua Phelps på oppfatninger i majoritetsbefolkningen, altså flertallet i Norge, om hvordan de bedømte sitt eget ansvar for å drive frem integrering.

– Man har kulturell innsats, som handler om en innrømmelse av at den norske kulturen skal forandres eller kan forandres i møte med andre kulturer. Det handler også om å vise respekt og jobbe aktivt for å akseptere andre normer og tradisjoner som innvandrere tar med til Norge, sier Phelps.

Den andre faktoren er strukturell innsats, som vil si hva majoritetssamfunnet bør gjøre for at innvandrerne skal fungere i Norge.

- **MULTIMEDIALETT RIGG:** [Les flere saker, se videoer, visualiserte tall og innvandrernes egne historier her](#)

– Vi fant ut at folk som identifiserer seg med et større og mer globalt samfunn enn kun

det norske nasjonale området, er mer positive til at integreringen skal fungere, sier Phelps.

Disse er mest skeptiske

I motsatt ende av skalaen er de som holder enhet, uniformitet og tradisjoner høyt, eller de som mener det skal være et hierarkisk system mellom grupper.

– Disse er mer negative til integrering, sier Phelps.

Phelps gjorde også en annen studie der man påviste at folk som oppfattet innvandrerne som én samlet gruppe var mindre positive til å hjelpe til å integrere innvandrere.

Samtidig fant gruppen ut at folk som oppfatter at innvandrere selv har positive intensjoner med å la seg integrere, er mer tilbøyelig til å være med å jobbe aktivt for dette.

Ifølge Blom i SSB er det også gjennomgående trekk som skiller de mest innvandrings- og integreringsvennlige, og de som er mer skeptisk. Unge, kvinner, høyt utdannede og sentralt bosatte personer er mest positive. Og jo mer kontakt man har med innvandrere i det daglige, jo mer positivt indikerer undersøkelsene at man er.

Skeptisk til å få inn i familien

Samtidig sier én av fire at det ville vært ubehagelig å få en person med innvandrerbakgrunn som svigersønn eller svigerdatter.

- **LES OGSÅ:** [Slik overvurderes antall innvandrere](#)

– Dette henger kanskje sammen med at rollen som foreldre ville implisere ansvar for egne barns beste og plikt til å advare mot potensielle problemer de ikke selv er i stand til å forutse. Men dette blir spekulasjoner, sier Blom.

Kun en av ti syns det ville vært ubehagelig å få en innvandrer som nabo eller hjemmehjelp. Tilbake på Søndre Nordstrand sier Sener Tirip at hun tror de fleste nordmenn er åpne for innvandrere, til tross for noen negative erfaringer.

– Da jeg var ny her og slet med norsken, var nordmenn veldig tålmodige. Jeg syns nordmenn stort sett er veldig greie og åpne. Og jo lenger vi innvandrere er her, jo bedre vil det bare bli. Jeg tror ikke mine barn vil oppleve det jeg har opplevd som har vært negativt, sier hun.

<http://www.nrk.no/1.10941457>

«Får en knekk i identiteten min når jeg hører at innvandrere er til bry»

Den store kjærligheten, en ny jobb eller håpet om et bedre liv når krig, katastrofe og urett rammer hjemlandet. Historiene om hvorfor de kom hit er like mange som hvordan deres nye liv i Norge er.

(Videoelement)

- Kathrine Hammerstad Kathrine.Hammerstad@nrk.no
- David Vojislav Krekling David.Vojislav.Krekling@nrk.no
- Glen Imrie glen.imrie@nrk.no
- Tom Halsør Tom.Halsor@nrk.no
- Henrik Lied Henrik.Lied@nrk.no

Publisert 09.03.2013 12:44.

«Jeg kom til Norge for nesten 7 år siden. Det var først faren min som komet her i Norge, deretter kommer vi. Det første årene det var vanskelig å ta kontakt med folk, det er det nå også. Men jeg trives kjempe her og jeg studerer nå som bioingeniør», skriver afghanske Fatima Asgari.

Denne uken har NRK.no satt fokus på [myter om innvandring](#). I fem dager har vi ettergått påstander om hvorvidt [økonomien er avhengig av mer innvandring](#), om [integrasjonen har mislyktes](#), om [vi blir minoritet i eget land](#), om [innvandrere er kriminelle](#) eller [trygdemisbrukere](#) og om [nordmenn er et inkluderende og åpent folkeslag](#).

Foruten å bringe fakta og eksperter på banen, har vi vært opptatt av å få innvandrernes stemmer frem. Hva tenker de om temaene vi har belyst, og hva er deres historie? I tillegg til å intervjuere innvandrere i ulike miljøer om ulike tema, ba vi lesere med innvandrerbakgrunn sende inn sin historie til vår [multimediale fremstilling](#).

– Vil lære andre innvandrere norsk

Blant de mange som har bidratt, er Hassan Karani fra Somalia, som nå bor i Grong i Sør-Trøndelag. I likhet med svært mange andre innvandrere som har bidratt til serien, fremhever han viktigheten av å lære seg norsk. Selv har han brukt mye tid på norskkurs, og håper han kan bruke sin nyvunne kunnskap for å hjelpe andre innvandrere med å finne seg til rette.

- **TYRKISKE SENER:** – [Folk har ropt «Skal det ikke komme en nordmann her snart» etter meg](#)

(Videoelement)

Vietnamesere og somaliere om integrering

«Nå er det mulig for meg å snakke norsk. Jeg trives i Norge, og vil gjerne være profesjonell tolk, fordi jeg ønsker jeg liker å hjelpe innvandrere som bor i asylmottak som ikke forstår norske systemer. Jeg tror flyktninger ikke er like, det er veldig forskjellige, noen liker å gjøre noe som er ulovlig i Norge og noen respekterer norsk lov. Det er bedre å kjenne at det er veldig mange fine innvandrere i Norge», skriver han.

Flere er opptatt å ikke vil bli stemplet som gruppe, men tatt for den de er og det de bidrar med personlig. Admir kom til Norge fra Bosnia i 1993. Etter noen år som rørlegger, studerte han til barnevernspedagog. Nå jobber han som miljøterapeut ved en akuttinstitusjon.

- **FORSKER:** – [Må tørre å snakke om rasisme i Norge](#)

«Jeg elsker Norge og er evig takknemlig for alt jeg har fått til, og ser på meg selv som en stor ressurs. Ikke en del av problemet og alt som er galt med innvandring i Norge. Det er viktig å se på oss som individer, ikke en gruppe, det er over 200 nasjonaliteter i Norge, og ingen er like. Samme er det med Norge, over fire millioner, og ingen er like», skriver han.

– Kultursjokk å komme hit

Å komme til et fremmed land med nye tradisjoner, kultur, språk og folk er ikke alltid like enkelt, går det frem av flere av innleggene. Og ikke alle har opplevd velkomsten fra nordmenn på en like positiv måte. Men det er åpenbart at kombinasjonen egen innsats og å ta tiden til hjelp har vært en nyttig kombinasjon for mange av Norges nye landsmenn og -kvinner.

(Videoelement)

Sisi Han Kina

«Da jeg startet på skolen i Bergen hadde jeg dårlige norskferdigheter. Jeg hadde nesten ingen venner og var veldig mye alene. Jeg opplevde å bli behandlet dårlig, og jeg ble også ganske mye mobbet, uten at jeg sa det til noen. Da jeg flyttet til oslo i 2002 bestemte jeg meg for å vise meg fra en annen side. Raskt merket jeg at jeg ikke ble mobbet, og jeg fikk noen venner. Jeg har hatt både innvandrere og nordmenn som venner gjennom hele barndommen og frem til nå. Noe jeg har lært veldig mye av. Idretten har vært en av de desidert viktigste faktorene for min integrering i Norge», skriver Mohammed Ahmed fra Irak.

- **RUMENSKE VASIL ROBBET NORDMENN:** – [Dere får jo igjen på forsikringen](#)

«Da jeg kom til Norge var det virkelig et kultursjokk. Det var ikke lett å bo i et land med så kaldt klima og så annerledes væremåte. Men nå er det gått snart 40 år. Det er jo helt utrolig! Det har ikke vært så enkelt å komme hit fra den tredje verden, men jeg kjempet for å få min utdannelse godkjent, tok tilleggsutdannelse, ble adjunkt, har jobbet på videregående skoler og har utviklet mange strategier for å klare å leve så langt fra mitt land. Jeg føler vi har bidratt med mye positivt i Norge. Vi har to barn og ett barnebarn. Jeg føler at jeg tilhører de to landene som har gitt meg mye i livet», skriver Gómez Brekke fra Colombia.

- **MULTIMEDIALETT RIGG:** [Les flere saker, se videoer, visualiserte tall og innvandrernes egne historier her](#)

Noen føler at de faller litt mellom to stoler i Norge – født i Norge, men med utenlandske foreldre. Når er man norsk, og når er man innvandrers, spør Izra Zariat som har indisk og pakistansk bakgrunn. Faren kom til Norge som arbeidsinnvandrers og har førti års fartstid i Norge.

(Videoelement)

Ferdigutdannede ingeniører

– Når blir jeg norsk

«Ifølge innvandringsstatistikken er jeg også en innvandrers, selv om jeg er vokst opp blant Norges fjell og daler. Selv om jeg har gått på norsk skole, har norske venner og prater norsk som nesten mitt morsmål, allikevel er jeg fortsatt innvandrers. Når blir jeg norsk? I Pakistan er jeg utlending fordi jeg oppfører meg og gestikulerer på norsk vis, i Norge er jeg utlending fordi jeg ser sånn ut, men bare til jeg åpner kjeften og motbeviser det med å prate flytende bokmål.

(...)

Selv om jeg er norsk, gir det en liten knekk i identiteten min når jeg får høre at innvandrers er til bry, da særlig de som er en sterk ressurs for landet også er en byrde», skriver hun.

- **LES OGSÅ:** [Dette er norsk integrerings store problem](#)

Av det mest positive med Norge, fremheves prinsippet om like muligheter for å lykkes. Selv om det, som NRK.no skrev tidligere i uken, [ikke alltid er like lett å få til å fungere i praksis](#).

«Det beste med Norge er alle har like muligheter når det gjelder din egen fremtid. Spesielt med tanke på utdanning. Selv tar jeg i dag en master i økonomi (siv.øk, 4.år). Ser en nylig statistikk på arbeidsledighet blant nyutdannede studenter med innvandringsbakgrunn. Er litt enig med den. I noen tilfeller så merker man dette»,

skriver Arthur fra Sør-Russland.

Hva som bringer folk fra alle verdensdeler til Norge, er også svært varierende. For noen har situasjonen i hjemlandet vært så drøy at det ikke har vært noe annet alternativ enn å flykte.

(Videoelement)

Gregorz Manowski Polen

«Jeg flykte fra mitt hjemland på grunn av situasjonen i Eritrea. I Eritrea har vi en diktator som knuser drømmen din og han gjør alt for å ikke realisere din framtid. (...) Jeg studerer som sosialt arbeid på HIL i Lillehammer. Jeg trives i Norge men savner familien min.»

– 22. juli brakte meg nærmere

«Mine foreldre kom til Norge i 1976 som følge av urolighetene i Chile. Selv ble jeg født 20.09.73, altså 9 dager etter militærkuppet. Faren min var utdannet mester i bygningsfag, og dette resulterte i at han fikk arbeid etter 3 måneder i Norge. Uten noen form for norskkunnskaper, men kunne sitt arbeid ble han ansatt i et byggefirma. Vi flyttet til Nedre Eiker, og var en av de få familier med innvandrerbakgrunn. Dette resulterte i at vi ble veldig fort integrert i nærsamfunnet», skriver Leonardo Rivas.

Romantikk har også brakt folk til det kalde nord. Fred Nederhoed møtte en norsk jente på norgesferie i 1966, og to år sidere satt han seg på toget i retning Oslo. Han dro ikke hjem.

(Videoelement)

Sener Tirit

«Kjærligheten brakte meg til Norge. Og ønsket om å oppleve en ordentlig vinter. (...) Vi fikk to sønner, og etter hvert to svigerdøtre og fem barnebarn. Jeg har fortsatt nederlandsk statsborgerskap, men føler meg endelig helt norsk. Men det tok sin tid», skriver han.

At Norge har hatt en svært høy arbeidsinnvandring de siste årene, går også klart frem av lesernes historie. Som for mange andre svensker i Norge, var det nettopp jobbutsikter som brakte svenske Kristian Heien hit. I 1993 var det så som så med mulighetene for en nyutdannet sykepleier i Sverige, forteller hun. I Oslo fikk hun imidlertid raskt jobb på et sykehjem i Oslo. Nå jobber hun på Diakomhjemmet Sykehus, og bor på Høybråten med mann og to barn.

- **NHO:** [– På grensen av hva vi tåler av innvandring](#)

«Jeg trives svært godt her, og har blitt glad i både Norge og Oslo», skriver hun.

Etter terrorangrepene i 2011 har hun følt seg enda sterkere knyttet til byen.

«Etter det forferdelige 22. juli i fjor føler jeg meg på en merkelig måte «nærmere» Oslo. Det er vanskelig å forklare nærmere, men det skjedde noe med meg da som gjør at jeg føler meg veldig knyttet til denne byen, som jeg nå føler er min by, som jeg gjerne vil fortsette å bo i. Jeg har ingen ønsker eller planer om å flytte tilbake til Sverige. For meg har Oslo blitt hjemme».

(Videoelement)

Dag Aarnes om arbeidsinnvandring